DAN GR. MIHĂESCU
Slalom printre bănuiţi
COLECŢIA SFINX
Cât de drag îmi era omul ăsta cu faţa ridată.
Câte lucruri mă legau de el. Oameni ca el trec prin lume înfrumuseţând-o. El m-a ales pentru munca pe care o fac de atâţia ani, atunci, când eram doar proaspătul zeţar Tudor Cosma. Mi-a devenit apoi şef, dascăl, frate, prieten şi părinte.
DAN GR. MIHĂESCU
SLALOM PRINTRE BĂNUIŢI
EDITURA MILITARĂ – 198T
Coperta: AL. ANDREI
Unele întâmplări descrise în această carte s-au inspirat din dosare penale, judecate în instanţele româneşti şi străine de-a lungul timpului, din articole apărute în presă şi din relatări ale ofiţerilor de miliţie despre vechi „afaceri” judiciare.
Autorul
CAPITOLUL II
Universitatea maiorului Cosma
În serviciul pe care-l conduc s-a statornicit, de mai mulţi ani, obiceiul ca după rezolvarea fiecărui caz judiciar mai deosebit să-mi convoc toţi colaboratorii şi, cel care a condus cercetările, să facă o expunere modei. Rezultatele cercetării locului faptei, cercul de bănuiţi, metodele de investigare, administrarea mijloacelor probatorii, mă rog, toate câte ţin de migala meseriei noastre. Băieţii au botezat aceste întâlniri „Universitatea maiorului Cosma”, atribuindu-mi paternitatea ideii.
În seara despre care vreau să vă povestesc, trebuia să expună maiorul Ştefan Aldea, prieten vechi şi ofiţer cu experienţă îndelungată”.
Ne-am adunat, ca de obicei, în biroul meu, unde

cineva a prins pe perete un afiş glumeţ:

Titlul dizertaţiei: SECRETUL ZEIŢEI FORTUNA.

Conferenţiar: maior ŞTEFAN ALDEA

Când oamenii mei au văzut cât e de voluminos dosarul pe care Aldea l-a aşezat pe masă, au început să murmure» îngrijoraţi că ne-apucă dimineaţa. Ca să-i liniştesc, l-am întrebat pe conferenţiar:

— Ce e, Fane, cu arhiva aia la purtător? Dacă ai de gând s-o citeşti din scoarţă în scoarţă, va trebui să cerem concediu fără plată. – S-au destins, câţiva au râs „iar Aldea s-a încruntat:

— Nu vă citesc nimic, a precizat nemulţumit, fac doar un rezumat. În dosarul ăsta am material ajutător, în cazul că vor fi întrebări. Pot să încep?

— Se aprobă, am zis, „Tovarăşi, la data de… am fost sesizaţi că…”

— Am fost sesizaţi, a preluat fraza Aldea, că din laboratorul Institutului pentru cercetări în domeniul silicaţilor – nu sunt eu de vină că institutele astea au nume atât de lungi – s-a furat o creuzetă de platină. Valoarea, să nu mai vorbim! La faţa locului am aflat că aceste creuzete erau predate pe oameni. Patru cercetători, patru creuzete. Dispăruse cea a chimistei Mariana Pascu.

Firică, un locotenent proaspăt licenţiat în ştiinţe juridice, mi-a cerut permisiunea să întrebe:

— Dată fiind valoarea deosebită a acestor obiecte, care erau regulile lor de păstrare?

— Zi-le mai degrabă nereguli, a răspuns „Aldea, Se păstrau în sertarul mesei de lucru a fiecărui cercetător, încuiat cu cheia. Chei din acelea din care una din trei se potriveşte. Abia după vizita noastră s-au luat măsuri să fie încuiate în fişetul şefului de laborator. Se preiau dimineaţa şi se predau la sfârşitul orelor de program. Mi s-a explicat că de cinci ani lucrează cu ele aceiaşi oameni şi nu s-a

întâmplat niciodată nimic. Ca şi cum asta ar putea justifica neglijenţa. Am luat şi alte măsuri de securitate, în înţelegere cu conducerea institutului, şi am ţinut o şedinţă cu tot colectivul.

— Când s-a descoperit furtul? s-a interesat căpitanul Tutunaru.

— Acum două săptămâni. În dimineaţa zilei de 6, Mariana Pascu a deschis sertarul şi... ia creuzetă de unde nu-i. L-a informat pe şeful laboratorului, a fost răscolit tot laboratorul şi... „alo, miliţia!" Ca să nu mă întrebaţi ce am făcut pentru verificarea Marianei Pascu, vă informei că a doua zi după-amiază a fost găsită moartă în locuinţa ei, din strada Arcaşului. Prima impresie: sinucidere. Evidenţi, prea evidentă, „gen operetă" ca să-l citez pe tovarăşul maior Cosma, aici de faţă. Radiografia locului faptei: victima a fost găsită chircită în pat. Lângă pat, pe carpetă, o tavă neagră, lucioasă, din cele chinezeşti, din comerţ. Pe tavă: un casetofon, un pahar cu resturi de Martini roşu şi cheia de la uşa de intrare a apartamentului. Rezultatul examenului de laborator: Martini cu... cianură. Pe banda casetofonului: vocea victimei şi câteva cuvinte: „În seara asta ciudată, timpul din clepsidra mea s-a consumat".

L-am întrerupt o clipă pe Aldea, văzând cum se foieşte Firică pe scaunul lui.

— Zi-i, Firică!

— Vreau să întreb dacă s-a găsit sticla eu Martini?

— S-a găsit, puiule, l-a lămurit Aldea. Şi conţinea... vermut. Praful ucigător a fost pus numai în pahar. Acum, o mică surpriză, dragi colegi. Pe aceeaşi tavă se afla şi creuzeta de platină, plină cu apă, în care plutea o garoafă roşie. Rezultatul examenului dactiloscopic: amprentele victimei au fost identificate pe pahar, pe creuzetă, pe clapele casetofonului şi... cam atât. Ba nu! Şi pe sticla de Martini. Aşadar... să mergem mai departe.

— Un bob zăbavă, am propus eu. Poate mai sânfe întrebări.

Băieţii au simţit că ceva mă nemulţumeşte. Primul care s-a dumirit a fost locotenentul Cristian.

— Tovarăşul maior Aldea nu ne-a spus dacă s-au găsit amprente şi pe cheia de la uşa apartamentului…

— Nu v-a spus, pentru că nu s-au găsit, i-am explicat eu.

Aldea a reluat firul povestirii:

— Cheia asta a devenit cheia problemei… dar aveţi răbdare. Tutun văd că aveţi, după cum m-aţi afumat. Spuneam că cercetarea locului faptei indica prea evident o sinucidere. Nu s-a găsit nicio urmă de violenţă. Decesul a survenit în jurul orei două şi jumătate dimineaţa! Cauza: otrăvire cu cianură. Sursa procurării ei putea fi chiar laboratorul, unde se observase, cândva, lipsa unei cantităţi infime. Atât de mică, încât a fost pusă pe seama dozării greşite la vreuna din experienţele curente. Vă imaginaţi cât de-atent a fost cercetată locuinţa victimei… Degeaba. Investigaţii, vecin cu vecin. Nimic. Mariana Pascu locuia singură. O vizitau, din când în când, părinţii ei din Timişoara, o prietenă, Mirela Brătescu, şi, mai ales, un prieten, coleg şi iubit – Dinu Pricop. Relaţii, de la toţi colegii ei de muncă. Nimic altceva decât datele unei existenţe normale. O femeie tânără, veselă, cu proiecte, cu idealuri, cu speranţe curmate brusc. Faptul că ea a furat creuzeta a uimit pe toată lumea. Omul cel mai apropiat de ea a fost Pricop. Era înnebunit. A alarmat colegii de laborator că n-o găseşte pe Mariana. În seara zilei când s-a aflat de lipsa creuzetei, trecuse pe la el, pe-acasă, foarte abătută, A căutat-o dimineaţa s-o ia la birou. Nu i-a răspuns. crezut că a plecat de-acasă mai devreme. Dar Mariana n-a mai ajuns la labor-ator. La prânz a căutat-o din nou, acasă. După asta am fost înştiinţaţi noi.

Totul părea nefiresc de logic, cum ar spune un prieten al meu. I-a lipsit creuzeta cu care lucra. În ziua aceea, iubitul ei a văzut-o foarte abătută, disperată aproape. Avea posibilitatea să-şi procure singură otrava. Corpul. delict a fost găsit în locuinţa ei, pus la vedere şi marcat cu o floare care înfrumuseţa reconstituirea. Ba, a mai lăsat şi o mărturisire pe bandă de magnetofon. Mai frumos ca în filme.

Colaboratorii meu l-au încolţit pe Aldea cu a rafală de întrebări:

— Nu cumva creuzeta găsită acasă, la victimă, era trucată?

— Nu. Era cea autentică, din platină.

— Mai avea cineva cheia apartamentului?

— Nimeni! Broască veche, Wertheim dublu, cheie cu fluture. O pierzi, schimbi broasca. De altfel, broasca a fost demontată şi examinată cu microscopul. Nici urmă să fi fost forţată.

Alte întâmplări semnificative din viaţa victimei? Rude, legături, foşti prieteni, greşeli trecute? Chiar nimic?

— Nimic.

— Mirela Brătescu, prietena ei?

— Imaculată! Albă ca zăpada!

— Pricep?

— Fără antecedente demne de interes. Tehnician de întreţinere la laborator. Priceput! Părinţii pensionari. Tatăl inginer, mama desenatoare. Tânărul are un hobby: automobilul. O Dacie 1100 a tatălui, cu care acesta nu mai circulă. A transformat-o în turboreactor şi aleargă cu ea în toate raliurile organizate de A.C.R. La el m-am oprit şi eu, a continuat Aldea. L-am vizitat acasă, i-am cunoscut părinţii. Maică-sa este o bătrânică simpatică şi foc de… uitucă. Îmi amintesc că mi se rupsese un nasture în troleibuz. Mi l-a cusut. Cu aţă mov, fiindcă n-a găsit

papiota maro, şi eu un ac în care i-am pus eu aţa. Nu l-a găsit pe cel cu urechea largă, cu care se descurca singură. Nu căsca, Tutunarule, că nu dau amănuntele astea de tipicar. Apropo, dacă-l prind pe ăla care m-a poreclit „Moş Tipic”, îl pun ofiţer de serviciu în noaptea de revelion… O să vedeţi de ce v-am dat toate amănuntele despre bătrâna uitucă. Femeia a vrut să-mi ofere o înghiţitură de Martini roşu şi n-a găsit sticla. N-a găsit-o, pentru că a dus-o cadou Dinu Pricop iubitei lui. Reţineţi! Mariana Pascu a fost acasă la Pricop miercuri seara, când era abătută. Pricop susţine că i-a dus sticla marţi. Mama îl contrazice. Afirmă că a şters-o de praf, miercuri pe la prânz, când a făcut ordine în camera fiului. Un amănunt poate important, dar furnizat de o bătrână uitucă. Alibiul lui Pricop pentru noaptea sinuciderii – a fost acasă. După ce a condus-o cu maşina pe Mariana, seara, s-a întors înainte de ora zece. (Ea a murit după ora două.) Pricop s-a întâlnit cu trei vecini în holul blocului. Confirmat! Noaptea a dormit în camera lui. Ştiu părinţii. Confirmat! Dimineaţa, când a plecat la muncă, s-a întâlnit cu alţi doi vecini, în lift. Confirmat! în acest stadiu al cercetărilor, pe mine şi pe tovarăşul Cosma ne-a luat la întrebări tovarăşul colonel Negoiţă. S-a hotărât, printre altele, supravegherea locuinţei victimei şi a lui Pricop. Operaţii de rutină. Creuzetele de platină urmau să fie trecute prin capcana chimică a doctorului Badiu, de la criminalistică. Asta, în ipoteza că va mai încerca cineva să substituie vreuna.

Observând că Firică a făcut nişte ochi imenşi de mirare, Aldea i-a explicat:

— E vorba de prafurile M.K. – 43. O invenţie a colegului nostru Badiu. Una din calităţi este aceea că pot R aşezate în straturi invizibile şi că se preiau cu multă uşurinţă în cazul atingerii obiectelor pe care au fost depuse. Odată luate pe mâini sau pe haine, nu pot fi

observate, nici şterse, nici spălate. Nu există niciun dizolvant pentru ele, Nu sunt deloc dăunătoare şi, cu timpul, dispar de la sine... Pot fi relevate numai cu un aparat construit special. Obiectiv cu lentile suprapuse la sursă de raze ultraviolete.

— Ce a adus nou supravegherea lui Pricop? Doar urma să plece într-o competiţie automobilistică internaţională, Startul se ia la Bucureşti, se traversează Iugoslavia şi, cine rezistă, trece linia de sosire la Torino...

— Un eveniment cu adevărat spectaculos s-a petrecut la laborator. Eroul lui: Titus Habără, un cercetător apreciat, serios, competent, inimos, mă rog, numai bun să-i ceri fotografie pentru gazeta de perete. Venea zilnic la institut cu un sac de sport, în care căra echipament de tenis, rachete şi mingi. După orele de muncă juca tenis, Ei bine.

Într-o zi, când a ieşit pe poarta institutului, detectorul a ţiuit şi, în săculeţul fermecat a fost găsită o creuzetă de platină. A făcut feţe-feţe, a jucat scena leşinului, apoi a fost condus în laborator şi ţinut acolo, cu corpul delict în faţă, până am venit eu. Simplu. Dar când s-a deschis fişetul şefului de laborator, am constatat, stimaţi colegi, că nu lipsea nicio creuzetă. Titus Habără o primise pe a lui, dimineaţa, când şeful i-o pusese pe masă. În ziua aceea n-a lucrat cu ea, deloc, deoarece a fost solicitat tot timpul la nişte analize necesare prevenirii unor boli profesionale. La ora 16 a predat-o şefului, care a încuiat-o în fişet. Cât despre cealaltă, se jura că habar n-are cine i-a ascuns-o în sac.

A Ideea a făcut o pauză. În birou s-a aşternut o linişte de-ţi auzeai gândurile.

— S-a făcut târziu. Mai stăm sau „continuarea în numărul viitor”? a întrebat Aldea.

— Mai stăm, mai stăm, au sărit aproape toţi.

— Atunci, staţi blânzi. S-a mai întâmplat un bucluc. Specialiştii noştri au stabilit că piesa găsită în sac era din platină. Cea din fişet din... inox. Concluzia: Habără a înlocuit-o cu scopul de a o sustrage pe cea veritabilă. Alt amănunt: în ziua când a fost prins, Habără era aşteptat cu maşina de Pricop, care s-a oferit să-l însoţească la terenul de tenis, pentru o partidă de simplu.

Am fixat, pentru o clipă, privirea căpitanului Tutunaru, care mi-a făcut semn că vrea să întrebe ceva. L-am încurajat:

— Spune, Tutunarule.

— Vreau să întreb dacă Raquel Welch, pe care am văzut-o săptămâna trecută în biroul tovarăşului maior Aldea, era implicată în povestea cu zeiţa Fortuna, sau era chiar zeiţa?

Ştefan Aldea i-a răspuns cu un zâmbet strepezit:

— Nu, dragul moşului. Dacă asta e singura matale grijă, află că tânăra făptură e Mirela Brăiescu, prietena victimei. Fata asta mi-a descifrat înţelesul vorbelor imprimate pe banda de casetofon. Fragmentul „în seara asta ciudată, timpul din clepsidra mea s-a consumat” este începutul unui monolog cu care Mariana Pascu s-a prezentat, mai demult, la examenul de admitere al institutului de teatru. N-a reuşit. De atunci a imprimat mereu acelaşi monolog, de fiecare dată cu altă interpretare, pentru a înţelege cum trebuie spus fără cusur. O ambiţie şi un regret târziu. Un refren obsesiv, pe care l-a ascultat, poate, şi în seara sinuciderii. Imprimarea era veche. Laboratorul nostru a examinat capul magnetic al casetofonului. Avea uzură mare. O imprimare recentă nu ar mai fi fost atât de clară. Au mai descoperit şi că, după prima frază a monologului, banda a fost ştearsă. Avea mai puţine particule de praf pe porţiunea respectivă.

Să vă spun, însă, cum a ieşit basma curată prietenul

meu, Titus Habără. Nu glumesc. De la această anchetă, mi-a devenit prieten. Am examinat mâinile celor de la laboratorul institutului. Fireşte, nu ca la grădiniţă: „toată lumea, mâinile pe masă". Băieţii noştri au montat, când a trebuit şi cum a trebuit, aparatul de relevare a prafului M.K. – 43 în lampa de deasupra chiuvetei unde se spălau pe mâini cercetătorii. Cei patru care lucrau la calcinaţi cu creuzetele de platină aveau pe degete urmele prafului nostru. Trei aveau urme foarte proaspete, unul, Titus Habără, ceva mai vechi. De ce? Într-adevăr el nu lucrase în ziua aceea cu creuzeta. Şeful laboratorului i-a adus-o şi i-a pus-o pe masă. Perfect! Dar la plecare i-a dat-o şefului să o încuie în fişet. A pus mâna pe ea.

— A pus mâna pe cea falsă, nu s-a putut abţine Firică.

— Aşa e, puiule, a acceptat Aldea. Dar de ce nu i-au rămas pe degete urme proaspete de praf, când a ascuns-o în sac pe cea bună? Ştii de ce? Pentru că altcineva i-a pus-o în sac. Şi cine a făcut asta, a mai avut un noroc – Titus n-a lucrat cu creuzeta falsă în ziua aceea. La prima analiză, inoxul s-ar fi deteriorat. Numai platina rezistă. Aşadar, cineva mai trebuia să aibă pe degete prăfuleţul nostru miraculos. Şi am descoperit cine: domnul Dinu Pricop. De aici încolo lucrurile au devenit mai simple. Am stabilit că Pricop a sustras creuzeta şi ascuns-o în sacul colegului… La interogatoriu mi-a mărturisit cum ar fi recuperat-o de la Titus. Avea un plan exact, dejucat* însă de detectoarele noastre. Planul arăta aşa: drumul spre terenul de tenis trece pe Bulevardul Magheru. Între Ambasador şi Ciclop există un debit de ţigări. Aici ar fi oprit şi l-ar fi rugat pe Habără să coboare şi să-i cumpere un pachet de Cişmigiu. Nu cobora el, fiind semn de staţionare interzisă. O oprire, fără părăsirea volanului, mai merge. Un pretext simplu, dar care i-ar fi dat timpul necesar să scormonească în sac.

— Păcat că Mariana Pascu a plătit cu viaţa furtul primei creuzete, fu de părere locotenentul Cristian.

— A plătit cu viaţa, biata fată, dar nu ea a furat-o, spuse cu tristeţe Aldea. Tot Pricop a fost hoţul. El a fost şi ucigaşul. Dosarul pe care îl am în faţă va fi înaintat justiţiei cu învinuirea de omucidere cu premeditare.

Cum s-au petrecut, deci, faptele? Pricop avea acces în laborator, pentru întreţinerea, verificarea şi repararea aparatelor de analiză ale cercetătorilor. A furat prima creuzeta, fără să aibă scrupule că putea fi făcută răspunzătoare şi iubita lui. Deprimată, nebănuind nimic, Mariana Pascu s-a dus seara la el acasă. Avea nevoie de încurajările unui om. De iubitul ei. Nu vă spun nicio noutate, afirmând că şi nevinovaţii pot avea temeri, Nu mai fusese la ei acasă. Pe Pricop vizita l-a surprins. Se întâlneau. de obicei, la ea. Era mai comod, căci stătea singură, O întâmplare neprevăzută a intervenit şi de data aceasta. De fapt, în mai toate afacerile judiciare întâlnim câte o întâmplare neprevăzută, La plecare, îxnbrăcându-şi trendul. Mariana a răsturnat, din greşeală, o statuetă de porţelan, pe care el o botezase „Zeiţa Fortuna”, A căzut, s-a – spart şi, dintre cioburi, a răsărit creuzeta de platină, A urmat un tărăboi teribil. Fata era uluită. Cum, tocmai iubitul ei o furase? Reproşuri, plânsete, ameninţări, până când Pricop a cerut ca răgaz noaptea aceea, să se gândească în ce fel s-o pună ia loc. A promis că dacă mi-l denunţă, dimineaţă creuzeta va fi găsită undeva, în laborator. Aşa, totul se va linişti. Se putea crede că a fost o alarmă falsă.

Mariana a trântit uşa şi a plecat. Pricop a alergat după ca, a condus-o cu maşina, jurându-i că la prima oră va veni s-o ia de acasă, „cu obiectul în dinţi”. Vor găsi ei o soluţie s-o pună la loc. Când s-a întors acasă la el, a înţeles că greşit. Lăsată singură, fata putea, să aibă reacţii

imprevizibile. Dacă vorbea cu cineva?

Noaptea, după ce i-au adormit părinţii, i-a telefonat. Telefonul era în camera lui. I-a explicat că nu se putea odihni, că avea remuşcări, rugând-o să-i primească să doarmă împreună. Avea să aducă şi „obiectul”. Fata a rostit ¡un singur cuvânt: „Vino”! Şi a costat-o viaţa. Criminalul a luat cu el cianura sustrasă din laborator şi sticla de Martini. Era în noaptea de miercuri spre joi. Mama lui a avut dreptate. A mai luat ceva. Imaginase o combinaţie, care mi-a dat insomnii. Bineînţeles n-a uitat creuzeta, ca să-i demonstreze iubitei bună-credinţa. Oricum era hotărât s-o ucidă. Au băut câte un pahar. Într-un moment prielnic, a strecurat praful ucigător. Cunoaşteţi efectul: moarte fulgerătoare. A urmat înscenarea. Ascultase adesea monologul imprimat pe (ţisetofon. A lăsat începutul şi a şters restul. Moartea fetei, posibilele consecinţe l-au îngrozit mai mult decât şi-a închipuit. De aceea a pus creuzeta la vedere. Floarea era un detaliu romantic, menit să completeze melodrama. Prezenţa creuzetei pe tavă făcea sinuciderea mai veridică. Avea timp să fure altă creuzetă, după un plan mai bine chibzuit. A apăsat degetele fetei pe clapele casetofonului, pe creuzetă, pe pahar, pe sticla de vermut. Ca să găsim noi amprente.

— A uitat să facă la fel şi cu cheia, a adăugat precipitat Firică.

— N-a uitat, puiule, l-a temperat Aldea. Ajungem şi la cheie. Întâi mi-a fost foarte greu să dovedesc că Dinu Pricop a venit noaptea în casa Marianşi. Avea alibi. În & aceea a cercetărilor nu mărturisise decât povestea cu sacul lui Habără. În rest, mut, neclintit. Mi-am propus să mai reflectez de unde atâta mizerie şi perfidie în sufletul nefericitului ăstuia. Ca să-i spulber alibiul a trebuit să caut Lin martor care să-l fi văzut intrând noaptea în blocul

Marianei Pascu. Am găsit altceva. Un măturător care a pus pe fugă cu târnul o puşlama ce ţinea, cu tot dinadinsul, să smulgă oglinda exterioară de la o Dacie 1100. O Dacie parcată în spatele blocului din strada Arcaşului, noaptea, în jurul orei două, două şi jumătate. Când s-a întors măturătorul de la capătul străzii, maşina, nu mai era. Plecase. Am verificat imediat oglinda maşinii lui Pricop. Fusese serios traumatizată. Un şurub smuls, suportul îndoit. Omul cu mătura a recunoscut şi el maşina. Dar pe asasin tot nu-l văzuse nimeni, ial el n-a mărturisit decât în momentul în care i-am demonstrat cum a procedat cu cheia. Se apăra îndârjit. „Cum puteam ieşi din casă, tovarăşe maior, dacă uşa era încuiată şi cheia pe tavă?” I-am spus cum. Badiu, de la criminalistică, a găsit pe tava neagră, lucioasă, câteva pete de vermut, amprentele victimei, câteva firicele & praf otrăvitor, dar şi o înţepătură ca de ac, în jurul ei, lacul plesnise ca un geam securit. Înţepătura era doar în mijlocul cercului cheii. Nici eu, nici el n-am bănuit atunci că din cauza acestei înţepături vom rămâne fără replică câteva momente.

Examinând broasca uşii de intrare, toată uşa şi un orificiu dreptunghiular, decupat în lemnul uşii, prin care factorul poştal îi arunca locatarei scrisorile în vestibul, am găsit câteva scame, mai mult o părere de puf textil, niaroniu. Când mi-am amintit de el, mi-am amintit şi de papiota eu aţă maro, şi de acul cu urechea mai largă pe care le căuta mama lui Pricop. Îmi bâzâia ceva în cap, dar nu am găsit explicaţia decât după două nopţi de nesomn când, nevastă-mea, văzând cum mă foiesc în pat, m-a amenințat că se mărită cu un cosmonaut. Ăştia când stau acasă, au program obligatoriu de somn. Aşa citise ea în Magazinul. Iată, deci, ce s-a întâmplat cu cheia! După ce Pricop şi-a ucis iubita şi a înscenat sinuciderea, a luat acul, a băgat aţă în el şi l-a înfipt în tava de lângă pat. A

desfăşurat aţa, a scos-o prin orificiul de scrisori şi a tras uşa după el. A încuiat şi a expediat cheia pe aţă, ca pe un cablu de funicular, până pe tava unde am găsit-o noi. Apoi a smuls aţa, cu ac cu tot şi… pe aici ţi-e drumul. Dacă reuşea să fure şi a doua creuzetă şi apoi să plece în cursa automobilistică internaţională, ne trimitea o ilustrată din Italia. Vă mulţumesc pentru atenţie!

Aldea şi-a luat dosarul sub braţ, pregătindu-se să ne părăsească. Asemenea unui profesor la sunetul de recreaţie.

În aceeaşi seară, stând la masă, într-un restaurant, cu paharele de bere în faţă, am constatat că timpul nu-l cruţase nici pe prietenul meu Ştefan. Observând că-l cercetez m-a întrebat râzând:

— Ce te uiţi, vrei să vezi dacă nu mi-a ieşit vreun fir de păr negru?

Ne-am despărţit după vreo oră. Ajuns acasă, am adormit târziu. M-am gândit la multe. Am acest obicei – să proiectez pe tavanul camerei, ca pe un ecran, întâmplări din viaţa mea. Răscolind printre amintiri, m-am regăsit tânăr, foarte tânăr, aproape un copil, în ziua când am aflat că unul din rosturile mele pe lume va fi acela de luptător împotriva răului, a răufăcătorilor.

Abia îmi luasem carnetul de lucrător zeţar. şi lucram latipografia fostului ziar Universul. Am muncit acolo până în dimneaţa când, împreună cu alţi tineri din tipografie, am fost chemat la sectorul I Galben U.T.C. Ne-a primit un bărbat tânăr. dar cu faţa ridată şi vizibil în urmă cu somnul. îi asemuram liniile dese întipărite pe obraz cu o hartă migălos desenată. Dacă aş fi ştiut să citesc pe feţele oamenilor, aş fi desluşit în viaţa acestui bărbat mari întâmplări. Ne-a spus că avea sarcină de partid să selecţioneze din rândul uteciştilor tineri, curajoşi, cinstiţi, hotărâţi la orice sacrificiu, care să fie propuşi pentru o

şcoală de poliţie judiciară. Pentru un timp. La înfiinţarea miliţiei populare, cei merituoşi aveau să continue învăţătura în şcolile de ofiţeri. Trebuiau înlocuite cadrele corupte, de-a dreptul duşmănoase, din aparatul poliţienesc burghez. Cunoştea o mulţime de lucruri despre fiecare dintre noi. Vorbea prietenos. Când ne-a servit cu ţigări, n-a luat nimeni. Ne-am jenat să fumăm în faţa lui. S-a uitat la noi îndelung, a tras din reverul hainei un fir de păr de cal şi a început să-l ronţăie. Apoi ne-a zis să ne ducem acasă să ne gândim în linişte. După trei zile să-i dăm rezultatul. Să întrebăm de el, de tovarăşul Torn a Negoiţă.

În drum spre casă ideea ne-a câştigat repede. Cu mintea doldora de istorii poliţiste, ne-am şi imaginat tot felul de afaceri senzaţionale, pe care le-am fi descoperit simplu, ca „bună dimineaţa”. Îmi aduc aminte de Aramă, un zincograf, care se pipăia în dreptul centurii, ca şi cum ar fi. avut un pistol sub haină. Puşti…

În ziua când a trebuit să mă prezint la serviciu, muream de emoţie, dar şi de curiozitate. Cunoşteam clădirea prefecturii bucureştene numai pe dinafară. Mare, solemnă, cenuşie. Făcând legătura cu uniformele comisarilor, care erau la fel de cenuşii, îmi închipuiam totul în această aiculoare. Zugrăveala încăperilor, vopseaua mobilierului –, chiar şi lumina, care pătrundea înăuntru. Culoare lungi, pardosite cu mozaic cenuşiu, tăcute, cu ceasuri pe pereţi, măsurând un timp ce acolo avea altă valoare. Toţi comisarii mi-i imaginam înalţi, zvelţi, vorbind monosilabic, pieptănaţi cu cărare. Fumătorii trebuiau să aibă ţigarete lungi ca ale lui Edgar Wallace. Emoţiile primei zile au atins culmea când liftierul m-a lăsat singur în faţa biroului 3 a care trebuia să mă prezint. N-am intrat imediat. Mă derutase sala. S-a răsturnat tot ce bănuiam. De unde tăcere, culoare cu pardoseală lustruită?! Gălăgie ca-n gară, fum de te ustură nările, pe jos numai

chiştoace strivite.

Erau prezente două categorii de oameni. Unii care treceau grăbiţi, răspundeau la saluturi, ori răcneau nejustificat; alţii care salutau şi fumau rezemaţi de pereţi. Trebuia, deci, să-i socoteşti comisari pe cei care treceau grăbiţi? Eu i-aş fi pus să poarte câte un dosar sub braţ. S-ar fi deosebit mai uşor.

Uitasem de ce am venit. Mă rezemasem şi eu de Un perete. Am aprins o ţigară. După două fumuri, a ieşit pe uşa biroului, unde aveam treabă, un tânăr palid şi slab de parcă fusese presat între coperţile unei cărţi enorme. Dacă s-ar fi urcat pe un cântar public. -precis i s-ar fi restituit jumătate din taxă. Trecând pe lângă mine, am văzut că purta o cravată cu palmieri roşii şi albaştri. A intrat în vorbă cu un tip mărunţei, foarte elegant, care până atunci citise ziarul. În afara hainelor, nu era mare lucru de capul lui, De unde să ştiu' că-l am. În faţă pe Lambe, marele spărgător din Capitală care tăia case de bani cu aparatul de sudură, Eram aproape, auzeam ce vorbesc. Îmi amintesc şi acum de discuţia lor:

— Te-ai mai gândit, nene Lambe?

Lambe făcuse ziarul sui şi se bătea cu el în podul palmei. I-a răspuns în silă:

— Tudorică, tu eşti-foarte greu de cap. Nu înţelegi că nu-i nevoie? Am vorbit cu Georgescu şi la întâi te face.

— Nu mă face, nene, ce te iei după ăla… Tot figura ca arestarea „la truc" mă salvează. De mata depinde.

O discuţie anapoda. M-a lămurit chiar Tudorică, după vreo două săptămâni. Dacă reuşeai să convingi un hoţ

— Din asta mare – să se lase măcar o dată arestat de tine, se făcea o vâlva nemaipomenită în gazete. Te mai aranjai şi cu un reporter şi erai un om făcut. Dacă erai agent, te făcea comisar ajutor, şi aşa mai departe, Am cunoscut, cu timpul, câţiva comisari despre care citisem o

groază de articole frumoase în Cotidianul şi Momentul „lansaţi cu generozitatea interesată a marilor hoţi. După arestare, hoţul aranja cum să scape, şi tu îi rămâneai obligat pe viaţă.

Atunci habar n-aveam. Am terminat ţigara, mi-am pregătit hârtia prin care eram repartizat la noul meu serviciu şi am intrat în birou. La prima masă lucra un bărbat în cămaşă, cu figură de paracliser. Nu era pieptănat cu cărare şi nu fuma cu ţigaret lung. I-am arătat hârtia, mi-a oferit un scaun şi mi-a zis să-l aştept pe şef. N-am îndrăznit să mă aşez. Am rămas în picioare, lângă fereastră.

Priveam strada. De sus părea mai mică şi mişcările oamenilor mai încete. Se vânturau trecători, încoace şi încolo, fiecare om cu rostul lui, firesc, ca întotdeauna. Cum să-i poţi alege din mulţimea străzii pe cei care poartă fraudulos titlul de om?! Toţi mi se păreau la fel. Aşteptarea se prelungea. Nervi, slavă domnului! Nu mă băga nimeni în seamă şi îmi amorţise un picior. Mă furnica şi îmi venea să râd prosteşte. N-am râs, fiindcă a intrat în birou Ifrim, un comisar-şef care se ocupa de spărgători. M-a văzut şi m-a întrebat obosit:

— Câţi ani ai, cocoş?

De emoţie n-am răspuns imediat. A trecut cu o privire miloasă peste costumul meu de celofibră care părea atât de ieftin cât era în realitate. Din senin, mi-a dat o palmă. Ifrim a continuat calm:

— La vârsta asta furi, cocoş?

A sărit ars cel care lucra de zor şi i-a atras atenţia 7

— Nu, domnu’ şef! Dânsul e colegul nostru. A fost numit agent bugetar…

Ce figură a făcut Ifrim! Ce de scuze şi-a cerut! Mă confundase cu un hoţ de buzunare! Nu m-a confundat cu nimeni, mi-a spus Tudorică mai târziu. A vrut să mă

iimileaşca, să se facă haz.

Prima săptămână am purtat pistol. Pe urmă l-am lăsat acasă, în şifonier. Atârna greu. Mama a protestat vehement. Ocolea şifonierul ca pe o sperietoare.

Nu exista prieten să nu mă întrebe ce crime anchetez. Nicio crimă. În fiecare zi duceam invitaţii ca un factor poştal. Două-trei ciocănituri în poartă, lătrau câinii, ieşea o femeie şi eu zbieram:

— Aici stă domnu' Tănase?

— Aici, eu sunt nevastă-sa!

— Dă-i hârtia asta şi să vină mâine la prefectură. Scrie acolo, pe hârtie, camera şi etajul.

— Da' de ce să vină?

n-o să afle dânsul…

Era – dispoziţia domnului chestor Georgescu să inoep cu treburi uşoare… Meseria se fură cu încetul", spunea el.

Chestorul Georgescu era un nume în prefectură. Avea faimă de om foarte cult. Poliţist vechi şi de familie înstărită – tatăl fusese cârciumar la Pucioasa. În afară de el doar câţiva chestori mai aveau uşi capitonate cu muşama şi oarte de vizită pe uşă. Pe a lui scria:

COST ÎN GEORGESCU – Chestor al poliţiei judiciare – Doctor în drept

Litere negre, groase, pe fond alb.

Cultiva o legătură discretă cu Mimi Galenţiu, a doua solistă pe afiş la barul Arizona.

Am asistat la un spectacol al ei. Se plimba cu microfonul printre mese, aproape goală, şi cânta peltic „Am o rochiţă din frunză de viţă". Nu părea tot atât de cultă ca domnul chestor Georgescu. Deşi lui de la cultură i s-a tras, A fost destituit tocmai datorită diplomei de doctor în drept – era falsă. O confecţionase Gogu Rizea, cel mai mare specialist în falsificarea bancnotelor de o mie.

În perioada la care mă refer, Georgescu era un şef

mare şi eu îi respectam întocmai ordinele. Duceam invitaţii. Plictiseală mare. În schimb fiind tot timpul pe drumuri, vedeam oraşul.

Citeam afişele cinematografelor, cercetam pozele. Filmele – cu cow-boy nu mă ispiteau. Dacă vezi un film cu cow-boy, poţi compune singur încă şase-şapte. În pauză c'intau difuzoarele. La cinci din zece, numărate de mine, se auzea: „Să-mi dai surâsul, Maria".

Numele cinematografelor erau o încântare: Nisa, Tivoli, Rex, Trianon. În sală mirosea a ereolină. Spectatorii mâncau seminţe la balcon. Sărutările de pe ecran înnebuneau galeria. Nu înţeleg nici acum de ce se striga: „Sonoruuu!,! O sumedenie de aprecieri despre filmele văzute se puteau citi pe pereţii closetelor, decimaţi de o veritabilă furie epistolară.

La spectacolele de seară se înghesuia lumea. Apăreau trupele de revistă. Glume, şlagăre şi dansuri la modă. În fiecare seară, mii de spectatori se prăpădeau de râs. Îmi amintesc o glumă de succes. Valetul era trimis să aducă o ceaşcă de cafea, pentru tânărul pianist cu care păcătuia nevasta contelui. Valetul se împiedica pe drum, vărsa caimacul şi îl iniweina scuâpând în ceaşcă. Râdea lumea cu lacrimi. Unde. mama dracului, să râzi în altă parte atât de ieftin! Se cântă A înapoia. Hei-baburiba şi se dansa Conga. O viaţă artistică clocotitoare!

Trupele de revistă şi agăţatul de tramvaie erau bucuriile copiilor din cartierul meu. Cărau tobele şi contrabasul de la Vergu şi Florida. Aşa vedeau gratis un film de nouă ori. Ştiau pe dinafară: filmele săptămânii, poezia „Câinele soldatului", două colinde, „Sorcova" şi o rugăciune.

Artiştii din trupele de revistă făceau avere şi mureau tuberculos!

Răsturnai o căruţă cu bolovani pe un pod de fier ori

trecea un tramvai „zgomotul era acelaşi. Urlau vânzătorii de ziare de te sculai dimineaţa năuc, cu impresia că ţi-a ţipat cineva în ureche: „Ediţie specială!”

Oraşul arăta întors pe dos. Războiul era încă prezent prin tot ce lăsase în urmă. Case cu tencuiala numai găuri, cu un singur perete în picioare sau cu uşi zărind în grămezile de moloz. Unde mai putea duce o asemenea uşă? Ferestrele goale, acoperite cu jurnal sau cu tăiţei de hârţie albastră, care nu voiseră să se dezlipească după ce n-a mai fost necesar camuflajul.

Mă scotea din sărite o firmă de pe şoseaua Bonaparte.

O firmă în formă de T culcat spre stinga. Vertical scria: La acvila de porcelan, iar orizontal numele patronului: Dobrică I. Dobrică. Firma era sfâşiată în două. Vântul clătina partea cu Dobrică, o izbea de zid, tabla scârţâia. Lăsa impresia că Dobrică se dădea cu capul de perete.

La mine în cartier (stăteam în Obor) lumea se înjura stsud la coadă la gaz. La radio, se spunea clar:

„Bob, bob e-un săpun Bob, bob, cel mai bun…”

Care Bob? Nimic nu era mai bun ca gazul în lupta cu păduchii! Toi cu gaz se alimenta şi lampa Globus, care cumula două funcţii: de sobă de încălzit şi de maşină de gătit în hală şi în toată piaţa găseai numai mălai de mătură. O bombă suflase acoperişul halei. Administraţia scrisese pe pereţi: „Murdăria oprită, pedeapsa cu bătaia”.

Precupeţii veneau grămadă, ca în zilele bune, şi jucau rişca.

Camionarii se adunau la bufetul lui Sterică, pe Avrig, ţineau bicele cu capătul codiriştii în buzunar, jucau mărunt, pe loc, şi cântau răguşit:

„Nu-i pline şi nici mălai.

Nu-i zahăr să pui în ceai Nu-i făină, nici verdeaţă.

Cânta megafonu-n piaţă…”

Lăptarii şi speculanţii de turte cu mălai mâncau înăuntru, în salon. Vagabonzii şi ţăranii, afară, în jurul grătarului.

Trăiască pâinea, mama noastră! Neagră, veche, scrâşnea în dinţi ca praful de cărămidă, dar căutată. Marca: Otto Gagel. Li se bulbucau ochii de poftă. Mirosea grătarul până la Calea Moşilor şi scotea un fum argintiu, cu miros de mititei din carne de cal. În jurul lui pâinea se mânca goală, fireşte, dar pe locul ăla avea un gust extraordinar.

Nelu Buric, iaurgiul, se ruga de Sterică:

— Dă, bre, fumul şi înspre mine…

Sterică, om de suflet, flutura tabla deasupra grătarului şi împingea fumul în direcţia cerută. Din sfert în sfert de oră, căra micii în salon, pe un fund de lemn. Picăturile de sânge ce se scurgeau, erau linse, hămesit, de câini. Şi tutungiii mâncau mititei. Deschiseseră debite, pe numele invalizilor de război, şi se descurcau.

În fundăturile din dosul pieţii locuiau numai, chiriaşi. Să ferească Dumnezeu! îţi venea să mori în fiecare dimineaţă.

Într-o zi m-am plâns lui Aramă, colegul meu zincograful, că mă simt inutil ducând invitaţii din poartă în poartă. Mi-a spus că nici el nu o duce mai bine. Căra arestaţi, de la arest la cercetări şi retur, pentru domnul comisar-şef Ifrim, mutat disciplinar de la o chestură din provincie pentru abuzuri, mită, şantaje. În semn de recunoştinţă erau să-l omoare localnicii cu pietre. Acum dădea din coate să-şi reconsolideze poziţia. În biroul acestuia, Aramă vedea tot felul de minuni. De exemplu, intra un om;

— Să trăiţi!

— Zi-i scurt!

— Ştiţi, dumneavoastră, eu sunt ăla cu paltonul bej.

Comisarul nu ştia care palton şi, pentru edificare îi dădea prima palmă.

— De ce daţi, domnule?

Urmau a doua palmă şi întâiul avertisment sever:

— Nu fi obraznic, că-ţi fac dinţii praf. Spui unde-i paltonul şi mai spui că l-ai furat prin spargere, că eu de spargeri mă ocup.

— Eu… am reclamat că rai s-a spart casa şi mi s-a furat paltonul…

Comisarul se minuna:

— Şi ce sunt eu, ghicitoare, să ştiu dacă ţi s-a furat sau l-ai vândut?

— Dacă îl vindeam, nu făceam reclamaţie.

Pauză şi recapitulare.

— Vasăzică, mata eşti reclamantul?…

Reclamantul zâmbea vinovat, îi părea rău că l-a pus pe omul legii într-o situaţie jenantă.

Uşoară enervare din partea comisarului:

— De ce n-ai spus că mata eşti reclamant ui?”

Tăcere, Enervarea creştea:

Păi?… Ne batem joc Dă-ţi o palmă singur, că eu nu mai am voie să te bat. Dumneata eşti parte civilă…

Altă dată, intrând în biroul lui Ifrim, Aramă a văzut un hoţ, solid cât un hamal, întors cu spatele, Ifrim îl făcuse

— Numai dungi. Aramă, impresionat de privelişte, s-a sprijinit de un perete. Iioţul a întors capul, curios să ştie eme a intrat. Când a văzut reacţia lui Aramă, l-a rugat pe Ifrim.

— Staţi, dom şef. să plece dumnealui, că moare acilea şi mă târâţi prin tribunale ca martor.

Ifrim. avea o rezistenţă uimitoare. Dacă îi stârneai ambiţia, era în stare să dea prima palmă în Piaţa Sfântul Gheorghe, la kilometrul zero, şi ultima la intrarea în

Câmpina. Datorită zelului său, ajunseseră să primească reclamaţii din ce în ce mai puţine. Probabil scăzuse numărul spargerilor.

Ce înseamnă naivitatea! îmi imaginam comisarii ca pe nişte profesori binevoitori, care fac din fiecare dosar un caz omenesc şi se ţin scai de capul tău să te întorci între oamenii cinstiţi. Mai mult, asemuiam coperţile dosarelor juridice cu ferestrele, dincolo de care trăiesc oameni.

Ferestrele ştiu să povestească întâmplări. Se sting şi se aprind lumini. Ferestrele au bucurii sau tristeţi?…

Când oamenii se nasc şi mor, mai întotdeauna este prezentă şi o fereastră.

Cât de clar îmi revin în memorie toate acestea. Probabil pentru că am ajuns la vârsta amintirilor. N-are dreptate Manole, prietenul meu ziaristul, când insistă atât să-mi scriu memoriile? Poate, într-o zi, am s-o fac.

„Ei, dar prea multe gânduri pentru o singură seară”, mi-am zis şi m-am culcat”.

CAPITOLUL I!

Sesizare despre „crima dulce”.

M-am trezit de dimineaţă mai devreme decât aş fi vrut. A sunat cineva la uşă. Am deschis. Era o femeie monumentală, ca o statuie nedezvelită. A arătat spre un coş de papură, pe care îl ţinea în mână, şi ni-a întrebat dacă nu vreau brânză cu smântână. Am refuzat-o, am închis uşa şi mi-am început programul de tuse tabagică, ia în fiecare dimineaţă, în timp ce mă bărbieream, i-am promis chipului ce mă fixa din oglindă că de azi înainte nu mai pun ţigara în gură. M-am gândit cu invidie la Ştefan Aldea care, într-o dimineaţă, a promis acelaşi lucru şi aşa a rămas. Duhnea tot timpul a mahorcă şi nu mai, putea să-şi sărute copilul. Să nu uit să-i spun că expunerea lui de ieri a fost în genul unei cărticele poliţiste scrisă de un revizor contabil…

Cum să mă îmbrac? E o toamnă confuză. Ba te încălzeşte un soare bun, cu lumina blândă, ba plouă şi e frig, Dacă pleci de acasă în costum, te prinde ploaia şi tremuri. Pleci cu pardesiu şi fular, nu se clinteşte niciun nor, te frige soarele şi faci baie de aburi.

În jurul copacilor, pe pământ, putrezesc frunzele veştede iar sus, pe crengi, alte frunze mustesc încă de clorofilă.

Am plecat la serviciu pe jos. Deşi ajuns la cumpăna toamnei, soarele mai avea putere. În stradă am avut senzaţia că se petrecea un eveniment. Trotuarele erau invadate de copii şi flori, zeci de copii, împovăraţi de buchete uriaşe. Predominau crizantemele cu bulgării lor de petale, mici explozii albe, galbene, violete sau de un roşu stins. Paşi mărunţi, grăbiţi, zarvă, ghiozdane cu miros puternic de vinilin şi haine noi. Copiii erau vioi, vorbăreţi, râsetele nu conteneau. Doar pe chipurile câtorva se citea spaima de necunoscut. Părinţii alternau între emoţie şi nostalgie”.

2 Î

Prima zi de şcoală! Ziua în care, aşa cum a spus un scriitor, străzile miros a creioane ascuţite. Veţi spune că spectacolul este acelaşi în fiecare toamnă. P’î r-ne mă tulbură de fiecare dată. Într-o altă toamnă am auzit un copil explicându-i mamei că frunzele cad din cei pentru că, durându-le minutele, îşi dau drumul de pe crengi.

Altceva vreau, însă, să povestesc. O întâmplare nostimă.

În faţa mea mergea un grup vorbind în gura mare şi de-a valma. Fără voie am auzit tot ce spuneau. Erau două femei. Una în vârstă, corpolentă. Cealaltă tânără, avea trăsături asemănătoare cu ale bătrânei. Probabil mamă şi fiică. Le însoţea un bărbat gras, cu mers săltăreţ. Femeia tânără era mai vorbăreaţă.

— Vasile, n-ai uitat sandvişurile?

— Două cu şuncă, două cu unt. Sunt în ghiozdan… Şi un măr, două i-ar fi prins bine copilului…

— Are, confirmă bătrâna. De n-ar uita poezia-cu El Zorab. Eu l-am învăţat. Poate îl întreabă. Mititelul, o să se simtă singur fără noi.

Bărbatul, după toate aparenţele tatăl copilului, îşi tamponă cu batista fruntea asudată şi numai după aceea o contrazise:

— Cum adică, singur? Nu sunt atâţia copii?…

— Ce uşor îţi mai vine ţie! Parcă n-ai şti cât e Răducu de sensibil…

Au tăcut toţi, preţ de câteva secunde. Mi-am închipuit că se gândeşte fiecare, în felul lui, la sensibilitatea lui Răducu.

Bătrâna şi-a revenit prima, întrebând cu o notă dramatică în glas:

— Constanţo, Vasile, oare n-am uitat nimic?

Vasile îi dădu cele mai temeinice asigurări:

— Nimic! Absolut nimic! Robotesc de la patru dimineaţa…

Deodată, bătrâna s-a oprit în loc şi a început să ţipe ca lovită de un troleibuz în oră de vârf

— Vasile, criminalule!…

Ceilalţi doi încremeniră lângă un burlan. Bătrâna reveni sfârşita:

— Vasile!… Copilul!… Am uitat acasă copilul!…

Am râs până în poarta miliţiei. La intrare, ofiţerul de serviciu, m-a anunţat că trebuie să mă prezint la tovarăşul colonel Toma Negoiţă.

Şeful meu părea sau era obosit. M-a privit cu ochii mijiţi, făcând, parcă, un efort să mă recunoască.

Răspunsul la prezentarea mea reglementară a fost un:

— Bună dimineaţa, mânzule.

— Nu mi se mai potriveşte de mult, tovarăşe colonel, am precizat eu. Mânz cărunt.

— Ce vorbeşti? Ăsta e părul tău? Am crezut că porţi perucă.

— Nu. Alb cum e, e părul meu.

— Al meu s-a dus. Stai jos, mânzule. Nevastă-mea, când vrea să mă alinte, îmi zice Kojak.

— Sunteţi obosit sau mi se pare?

— Nu! Mă necăjesc nişte dureri de cap, Din ce în ce mai des, văd perdele albe.

— Cum, perdele albe?

— Adică, aşa, văd ca prin ceaţă. Mi se strică „sharful” Mi se pare că ăsta e cuvântul folosit în cinematografie pentru imaginile neclare.

— M-am întâlnit cu doctorul Grigoriu. Era îngrijorat pentru dumneavoastră.

— Doctorul ăla de vânătăi…

Grigoriu era medicul legist cu care colaboram de multă vreme. Colonelul îi spunea „doctorul de vânătăi”: pentru că în atribuţiile lui intră şi eliberarea certificatelor medico-legale pentru loviri, contuzii etc. Glumea colonelul meu. De fapt avea pentru doctorul Grigoriu o veche şi statornică stimă.

— De cele ori ai fost tu la un doctor şi ai aflat că eşti. perfect sănătos? m-a întrebat mucalit colonelul.

— Bine. dar…

— Niciun bine, niciun dar. Dacă ţii neapărat să dădăceşti pe cineva, îl ai pe Firică – locotenentul abia venit de la şcoala de ofiţeri. Apropo de şcoala de ofiţeri. Te-au solicitat cei de-acolo să ţii o prelegere despre eroii noştri, ai. miliţiei. Pe unii doar i-ai cunoscut, cu alţii ai lucrat. Cunoşti împrejurările în care şi-au jertfit viaţa. Nu-ţi indic cum să-ţi susţii expunerea, dar vreau să mi se confirme că

au făcut cea mai bună alegere invitându-te pe tine.

— Am înţeles, tovarăşe colonel.

— Sunt convins. Punctul doi. Mi s-a raportat că Sandu Precup… ştii care?

— Cel cu spargerea de la unitatea C.E.C.

— Ei! E liber… Mi s-a raportat că dă târcoale pe la agenţia internaţională Tarom. A studiat clădirea pe dinafară, şi-a făcut de lucru înăuntru. Să nu spui că a intrat să-şi ia bilet pentru Las Vegas…

— Nu se duce el aşa departe…

— Tocmai. îl chemi, vezi dacă lucrează undeva, dacă nu, să fie ajutat să se încadreze. îi atragi atenţia să se astâmpere, că stăm cu ochii pe ei. Cheamă-l cu nevastă-sa. Când a fost afacerea cu CEC-ul mi-a plâns pe la uşă. Să aibă grijă de el, să nu mai facă vreo prostie. Ştii ce?… Nu-i chema aici. Du-te tu la ei. E mai bine. Acasă fiecare discută mai deschis.

— Aşa o să fac!

— Să nu-mi spui că e un fleac şi că trebuia să trimit pe cineva cu grad şi funcţie mai mică.

— Niciodată. Lin om nu e un fleac.

— Nu, nu e!… Punctul trei. Îţi mai aminteşti de Emil Vameşu? A fost amestecat în „crima dulce”.

— „Crima dulce” a fost cazul meu. Îmi pare rău că aţi uitat.

— N-am uitat. Te-am felicitat atunci şi am pus-o şi pe nevastă-mea să-ţi facă tort cu alune.

— Recunosc verbal şi în scris… Mai trăieşte Vameşu?

— E bătrân, trăieşte, dar sunt curios cum şi din ce? învârtea, parcă, nişte treburi cu ghicit, cu spiritism…

— Da!… Ce-a mai făcut?

— Când afli, te prezinţi aici şi mă informezi… Ştii ce memorie are maiorul Aldea, nu?

— Computer!

— Bun… Aseară a fost să-şi ia nevasta de la serviciu.

— Lucra la un oficiu poştal, pe strada Mărgineni.

— Tot acolo lucrează. A aşteptat-o să-şi termine treburile. Între timp a intrat în oficiu un individ. Aldea susţine că semăna cu Vameşu.

— Dacă Aldea spune că semăna, era Vameşu. Nu-l confundă nici dacă are un frate geamăn.

— O să te miri, poate, de ce îţi înşir toată istoria. Vameşu a descuiat o căsuţă de „post restant”, a luat, de-acolo iun vraf mare de scrisori şi a plecat. Multe. După Aideg peste patruzeci de scrisori.

— Poate face un schimb de locuinţă sau vreo vânzare cumpărare prin mica publicitate.

— Ai răbdare, mânzule. Cutiile poştale pentru mica publicitate se închiriază numai pe zece zile. Vameşu a închiriat-o de aproape o lună şi primeşte o corespondenţă mai mare ca a ICRAL-ului.

— Doar nu vă temeţi că ghiceşte „prin corespondenţă”.

— Eu nu mă tem de nimic. Dacă e ceva necurat în istoria cu scrisorile, să se teamă el.

— Am să mă ocup…

— Nu, tu! Ai un „mânz” acolo. Pe locotenentul Firică.

— Să se ocupe Firică de un vulpoi ca Vameşu?

— Atunci roagă-l pe Vameşu să aştepte să ne reciclăm, cadrele…

— Observ că azi n-au fost cazuri grave pe agenda dumneavoastră.

— Grav e că mai sunt. Abia aştept să rămână file albe şi să copiez pe ele reţete de ceaiuri medicinale, pentru uzul bătrânilor.

— Cât timp îmi acordaţi să rezolv toate sarcinile primite azi?

— Ca de obicei, zece minute…

Cunoşteam răspunsul. Am întrebat numai ca să-i fac plăcere colonelului meu… De ani de zile îmi acorda, generos, cele zece minute, indiferent cât ar fi fost de complicat cazul. Glumea, fireşte. La început, când mi-a dat primul termen de zece minute, mi-a explicat:

— Stăm nedrept de puţin pe planetă „mânzule. Să facem mult. Dacă ar fi după mine, aş vrea viitorul pe loc. Nu se poate. Atunci, măcar să-i grăbim apropierea.

Am înţeles că întrevederea cu colonelul Negoiţă se terminase şi m-am ridicat să plec.

— Stai! m-a oprit cu degetul. Pentru că am vorbit de „crima dulcear merita să opresteşti cazul la „universitatea" aia a voastră. Îţi dau ordin să te lauzi. Mi-a plăcut cum ai lucrat…

— Lăsaţi pe mine, tovarăşe colonel.

La plecare şi-a mijit din nou ochii şi a apăsat cu două degete la rădăcina nasului. A încheiat discuţia cu un zfanbet şi cu expresia lui favorită:

— La muncă, fraţi aviatori L.

N-am priceput de unde venea acest „fraţi aviatori". Nu. fusese neam de neamul lui aviator. Pur şi simplu aşa-i plăcea să zică.

Cât de drag mi-era omul ăsta cu faţa ridată. Câte lucruri mă legau de el. Oameni ca el trec prin lume înfrumuseţând-o. El m-a ales pentru munca pe care o fac de atâţia ani, atunci, când eram doar proaspătul zeţar Tudor Cosma.

Mi-a devenit apoi şef, dascăl, frate, prieten şi părinte. Sunt foarte mulţumit că face parte din viaţa mea. Dacă l-aş asculta pe Manole, ziaristul, care ţine morţiş să devin autorul „memoriilor unui poliţist", multe capitole ar fi dedicate, firesc, colonelului meu…

Ce veşti de taină or fi ascunzând scrisorile lui Vameşu?… Au trecut ani de când l-am anchetat… Poate ar

trebui să revăd dosarul... Nu-i nevoie. Succesele profesionale ţi le aminteşti ca şi cum s-ar fi petrecut săptămâna trecută.

Ciudata poveste a început în anii de după înfiinţarea miliţiei populare. Absolvisem o nouă şcoală şi purtam o uniformă albastră, frumoasă şi nouă, de locotenent de miliţie.

Toma Negoiţă, pe atunci căpitan, s-a războit cu toţi şefii pentru a mi se încredinţa acest caz.

Nu se ştia că va fi atât de complicat. Negoiţă era de părere că a venit timpul să-mi dau examenul „de maturitate”. Un examen la care. eşti obligat să reuşeşti.

— La examenul ăsta, ral-a atras atenţia Negoiţă, nu există o altă sesiune în care să-ţi dai corijenţele. Să-ţi fie clar, mânzule...

Într-o zi friguroasă de toamnă, cu ploaie măruntă, o zi din aceea în care îţi vine să spui „plouă peste viaţa mea”» a intrat în biroul meu o femeie în doliu, dorind să-mi vor –, bească. De sub o năframă neagră, părul de un alb sclipitor părea o pată de lumină. Mi s-a adresat cu o perfectă stăpânire de sine. Nu s-a pierdut în amănunte.

— Tovarăşe locotenent, eu sunt mama doctorului Gabriel Olteanu. Am venit la dumneavoastră pentru că sunt convinsă că fiul meu a fost ucis. Tovarăşul căpitan Negoiţă m-a asigurat că, dacă se va adeveri acuzaţia mea, veţi răsturna pământul ca să se facă dreptate.

— Mă privea insistent, căutând să afle pe chipul meu o confirmare. I se părea, probabil, că toată lumea ştie câte ceva despre moartea fiului ei şi că i se ascund adevăratele împrejurări. Fireşte că nu ştiam nimic. Era prima oară când auzeam numele doctorului Olteanu. Am reacţionat în consecinţă:

— Iertaţi-mă, dar sunt obligat să vă atrag atenţia că faceţi o declaraţie extrem de gravă... Ca să nu mai vorbim

de dovezile pe care ea le comportă…

I se citea în priviri că socotea neştiinţa mea o ipocrizie.

— Ce dovezi?… De ce nu i-au făcut autopsia? Ce îi tot dădeau zor cei de la spital că Gabriel era bolnav?… Eu ştiu cel mai bine!

— Aţi cerut dumneavoastră să i se facă necropsia

— Bineînţeles!… Şi încă foarte stăruitor…

— Cui v-aţi adresat?

— Doctorului Leonte, prieten bun cu Gabriel. M-a privit ca pe o nebună. Susţinea întruna că diagnosticul e clar, că fiului meu nu-i plăcea să fie îngrijit de medici, că nu suporta nici măcar o injecţie… Şi atunci, spunea el, autopsia ar fi fost un act de impietate.

— Unde lucrează doctorul Leonte?

— La1 clinica „Profesor doctor Bogdan Argeşeanu”!

— Bine, dar cine ar fi avut interesul să-l omoare pe fiul dumneavoastră.

— Nu ştiu! De aceea am venit la miliţie. Dacă s-ar mai putea face acum autopsia…

După plecarea ei, nedumerirea mea a sporit. De obicei rudele apropiate ale decedatului se opun vehement necropsiei. Şi acum, o mamă îmi cerea nici mai mult, nici mai puţin decât exhumarea cadavrului fiului ei. Cum de i-a încolţit în minte o bănuială atât de gravă? O copleşise, desigur, desperarea, revolta pentru moartea unicului fiu. O moarte care, judecată cu inimă de mamă, i se părea tragică şi nedreaptă. În faţa morţii celor dragi oamenii reacţionează divers, dar subiectiv.

În ziua când mi-a murit o fiinţă iubită, mi s-au părut razele soarelui o lumină indecentă prin care cădeau păsări ucise. Aş fi pălmuit toate zâmbetele, verticalitatea arborilor mi se părea o necuviinţă. Mi-aş fi încărcat pistolul cu toate neliniştile şi durerile mele, ca să împuşc zilele

care aduc în lume răul.

Ştiu pe cineva care, după ce i-a murit copilul, a încercat să ucidă un om nevinovat. S-a întâmplat într-un decembrie, la fostele „Galerii Lafayette" de pe Calea Victoriei, Un funcţionar paşnic al magazinului le spunea poveşti copiilor veniţi cu părinţii după cumpărături. Avea tradiţionala costumaţie a lui Moş Gerilă. Nimerindu-se în magazin, tatăl îndoliat, într-un moment de întunecare a minţii, s-a repezit să-l sugrume.

În cazul mamei lui Gabriel Olteanu, oare ce gând a declanşat bănuiala omorului? Ce am ănunt ciudat?

În mai toate cazurile asemănătoare sunt posibile patru ipoteze: moarte naturală, accident, sinucidere sau crimă, La început toate par la fel de posibile. Pentru descoperireacelei adevărate sunt necesare eforturi chinuitoare, îndelungate. Alteori, este de-ajuns un mic amănunt.

Care va fi însă detaliul revelator în cazul de care abia luasem cunoştinţă? Şi se va ivi unul?

Pentru a putea cere Procuraturii exhumarea cadavrului, aveam nevoie de date convingătoare. Trebuiau cercetate, în primul rând, actele medicale care constatau decesul lui Gabriel Olteanu. Deocamdată, ipoteza numărul unu era moartea naturală.

Primele verificări impuneau prezenţa medicului legist. El a fost de părere că numai necropsia putea confirma sau infirma diagnosticul iniţial. Procuratura a admis cererea noastră.

Am avut o discuţie interesantă despre rezultatele necropsiei cu doctorul Octav Grigoriu. Îmi era prieten din timpul studenţiei sale. Dacă m-ar pune cineva să-l descriu, l-aş asemăna cu ofiţerii de marină (înalţi, atletici, fermecători, cu uniforme albe, care cădeau impecabil) din filmele cu Humphrey Bogart.

În timpul convoi-birii, doctorul Grigoriu m-a agasat, Nu se aşeza pe scaun ca oamenii. Se rezema de câte un birou şi vorbea cu ochii pe fereastră, lăsând impresia că nu bagă de seamă dacă-l asculţi. Mă mai enerva şi faptul că îşi răsucea câte un nasture de la haină până pocnea aţa, Apoi începea în sens invers. Aş fi dorit, foarte mult, să i se rupă nasturele, măcar o singură dată.

— Aşadar, începu el, examenul sumar al tegumentelor lasă să se vadă urmele unor înţepături numeroase pa coapse şi antebraţ. Probabil injecţii…

— Asta corespunde cu declaraţiile colegilor de spital. Olteanu suferea de ficat şi îşi calma crizele cu morfină.

— Vorbe!…

— Nu înţeleg ce vrei să spui!

— Am găsit, într-adevăr, leziuni pe ficat, dar numai cele provocate de otravă!

— Stai aşa! Care otravă?…

— Vrei formula?

— Nu, vreau să ştiu dacă, după părerea ta, Olteanu a fost otrăvit?

— Cam aşa ceva! Sau s-a sinucis. În orice caz, până în ziua morţii era la fel de sănătos ca oricare dintre noi.

— Sănătos? Şi înţepăturile?

— Nu ştiu, mister. Îţi las satisfacţia să-l descoperi tu.7?

— Te rog să te uiţi la mine când vorbim. Ce dracu', nu merit nicio privire?

— Ba da!… Dar mă enervează că nu te pot ajuta mai mult. Aş vrea… Mă întrebi cu lăcomia unui crocodil… Ce să-ţi spun, Tudore?… Zici că Olteanu îşi făcea injecţii cu morfină? Nu se cunoaşte! Ciuruit cum e, ar fi însemnat să-şi introducă o cantitate uriaşă de stupefiante în organism. Asta ar fi lăsat urme, ar…

— Dar îşi făcea injecţii?

— Pot să jur!

— Cu ce anume?

Doctorul nu-mi răspunse. Se chinuia să-şi aprindă ţigara cu o brichetă care refuza să-l asculte. Se confirma încă o dată faptul că bricheta a fost inventată ca să sublinieze importanţa chibritului. N-am văzut o brichetă care să se aprindă la prima declanşare. În sfârşit, ţigara a început să fumege. Am reluat întrebarea:

— Cu ce crezi că-şi făcea Olteanu injecţii?

— Tudore, fii rezonabil, m-a rugat Grigoriu. De unde vrei să ştiu? M-am întrebat şi eu… Am exagerat când ţi-am spus că Gabriel Olteanu era perfect sănătos. I-am găsit o nişă la nivelul duodenului…

— Ce înseamnă asta?

— Că suferea de ulcer duodenal… Poate şi-a făcut injecţii cu un antispastic. De exemplu papaverină.

— Ce efect are?

— Dozele mari pot provoca somnolenţă, greaţă şi vomă, ameţeli, cefalee, aritmii, colaps, deprimarea respiraţiei, Este necesară prudenţa.

— Poate că…”

— Poate că… nimic. Eu i-am găsit pe ficat leziuni provocate de otravă… Ce-ai rămas aşa? Arăţi ca o varză umplută cu… gânduri.

Am vrut, mai întâi, să mă cert cu-el. Apoi să mă vait că era primul meu dosar serios, că am intrat într-o halucinantă partidă de şah, în care piesele cu care jucam sunt oameni. Nicio piesă nu putea fi sacrificată. Am început să număr în gând. Am zis: „Zece” şi am plecat.

Intrigat de părerile doctorului, am făcut o vizită la spitalul unde lucrase Ga. briel Olteanu. Omul cel mai potrivit pentru relaţii mi s-a părut a fi asistenta lui. O femeie atât de cumsecade, încât aş fi vrut să mănânc pâine făcută de mâinile ei. Am stat de vorbă chiar în laboratorul

defunctului.

— De la moartea bietului domn doctor n-a mai intrat nimeni aici. N-avem alt medic specialist. Musai să aducă pe cineva, m-a informat asistenta.

— Cuvintele ei erau străbătute de un regret sincer. A îmbrăţişat. totul cu privirea, supărată, parcă, pe fiecare obiect din încăpere, mirată că masa stătea tot lângă fereastră, că stativele cu eprubete aveau aceeaşi aliniere, că toate erau ca înainte, ca şi cum obiectele ar fi fost vinovate de trădare. Între zidurile înalte ale laboratorului., între mobilele albe şi austere, asistenta părea şi mai mică, şi mai slăbuţă decât era în realitate. O biată bătrânică, încredinţându-ţi o durere. Am simţit nevoia s-o întreb cât de bine s-a înţeles cu doctorul Olteanu.

— Mai bine nu se putea, Era un om tare bun. Numai când avea crize…

— Ce se întâmplă când avea crize?

— În vremea din urmă avea crize dese. Se liniştea numai cu injecţii.

— Dumneata i le făceai?

…

— Nu lăsa pe nimeni să pună mâna pe el. Şi le făcea singur.

— De ce boală suferea…

— O să credeţi, n-o să credeţi, dar nu mi-a spus. Sigur că l-am întrebat, dar mi-a răspuns în glumă că un medic este obligat să păstreze secretul profesional, chiar 1 şi în cazul când este propriul său pacient. Până la urmă am auzit eu câte ceva. Doar stăteam între doctori. Cred că avea crize hepatice.

— Dar fiolele, ce făcea cu fiolele?

— Le arunca aici, în cutia asta!

— De când n-a fost golită?

— De când s-a prăpădit domnu’ doctor.

— Te superi dacă te rog s-o golim acum?

— Nu sunt eu aşa de supărăcioasă… Poftim!… Ţineţi dumneavoastră puţin de capac…

— Astea sunt?

— Astea!

— Ce scrie pe ele?

— Nimic! M-am uitat şi eu într-o zi, de ce să mint.

— Pot să iau una cu mine?…

— Păi sunt toate sparte!

— Cu atât mai bine. O învelim frumuşel în hârtia asta şi poate îmi va fi de folos…

— Dacă vreţi dumneavoastră…

— Dar te-am reţinut destul… A, să nu uit! Fii bună şi dă-mi şi câteva reţete în alb.

— De pe masa lui domn doctor?

— De acolo… Ce antet au?

— Al nostru, al spitalului nostru. Clinica „Profesor doctor Bogdan Argeşeanu”. Să n-avem necazuri că v-am dat reţete în alb… f

— N – o să ai! îţi mulţumesc!… În ultimul timp Olteanu mai dădea consultaţii?

— Foarte rar. Lucra mai mult în laborator. îl ajuta pe domn doctor Leonte.

— Cercetări, studii?…

— Da, un medicament nou…

Întors la birou, am trimis fiola, spre examinare, laboratorului nostru. Rezultatul: literele de pe fiolă au fost şterse cu un tampon de vată îmbibat cu acetonă. Picătura de lichid care mai stăruia pe fundul fiolei s-a dovedit a fi cacodilat de sodiu.

A trebuit să iau iarăşi legătura cu doctorul Grigoriu. L-am rugat să vină la mine şi l-am întrebat grăbit:

— Spune-mi ce e cacodilatul de sodiu?

— Mă, tu dai admiterea la medicină şi te ascunzi de

mine…

— Hai, zău, spune!…

— Un întăritor nervos. Apă de ploaie.

— Aşadar, n-are nimic comun cu morfina…

— Nici gând! Din astea îţi poţi face şi tu câte vrei.

— Ştii că devine interesant? Vasăzică…

— Îţi cam place vorba asta…

— Care?

— Vasăzică.

— Ai dreptate, uneori mă repet… Vasăzică…

Am izbucnit amândoi în râs.

Văzând pe biroul meu reţetele în alb, Grigoriu m-a privit întrebător.

— Nici eu nu ştiu bine de ce le-am luat. Am observat că erau prea multe. Asistenta mi-a spus că doctorul 01 teanu dădea foarte rar consultaţii.

— Mă rog, nu mă bag. De ţinut m-iţe, însă, că doctorul Olteanu lăsa să se creadă despre el că e bolnav şi că îşi face injecţii cu morfină.

— De ce ţinea să treacă în ochii colegilor drept bolnav de ficat?

— Nu cred că-ţi pot răspunde. Ghicitoarea mea a devenit indisponibilă până la prima amnistie.

— Ai un haz… Bine îţi zice Negoiţă „doctorul de vânătăi”?

— Te-ai făcut colţos, „tenente”. Eu zic să te porţi frumos cu mine. Poate o să mai ai nevoie să te ajut să cumperi trandafiri… Pa, craiule…

Grigoriu a plecat râzând. Istoria cu trandafirii s-a întâmplat cu ani în urmă, când i-am mărturisit, confidenţial, că îmi plăcea grozav Monica, vânzătoarea cu părul blondargintiu, de la florăria din colţul străzii lui. În adolescenţă eram atât de timid, încât, vorba mamei, aş fi roşit şi în fotografie, dacă s-rar fi uitat vreo fată la ea. Nu-

mi venea nicio idee cum să procedez s-o cunosc pe Monica. N-aveam altă soluţie decât să apelez la ajutorul prietenului meu Octav Grigoriu, băiat descurcăreţ, cu uh succes teribil la fete.

L-am invitat pe Grigoriu la vodcă şi babic la un „Lacto”. I-am descris amănunţit situaţia tragică în care mă aflam. După ce a chibzuit temeinic, a ajuns la o concluzie demnă de filosofii antichităţii.

— De ce crezi tu, m-a întrebat, că fata asta, Monica, şi-a ales ca loc de muncă o florărie şi nu s-a făcut stewardesă?.!

N-am deschis gura, l-am lăsat tot pe el să vorbească:

— Să-ţi spun eu de ce! Pentru că îi plac florile. Ăsta e punctul ei slab. Deci atacăm cu flori! Pricepi?... Te duci în piaţă şi iei flori de la o mică producătoare, brunetă. Oricum, sunt mai frumoase şi mai proaspete ca la florărie. Iei trandafiri. Roşii dacă o iubeşti, albi dacă doreşti o prietenie curată, galbeni dacă eşti verde de gelozie. Sau, mai bine, iei câte unul din fiecare culoare, ca să priceapă că eşti într-o situaţie soră cu moartea. Pe urmă te duci cu trandafirii la ea şi-i spui că Dumnezeu a făcut duminica după înfăţişarea ei... Te prezinţi, îi ceri numărul de telefon, şi... vezi tu cum se leagă discuţia mai departe... Pariez că va fi un „coup de foudre”.

M-am despărţit de Grigoriu. îmbărbătat am plecat direct în piaţă. N-am găsit decât trandafiri roz. Mai rău a fost cu foiţa de ambalaj. Florăreasa terminase stocul şi a împrumutat un petic de hârtie de la colegul cu taraba de brânzeturi. Am refuzat ambalajul, fiind necorespunzător, şi am plecat cu florile în mână. Când am zărit-o pe Monica prin geamul florăriei, a început să-mi bată inima nebuneşte. În florărie nu era lume. Dar nu aveam curaj să intru. Noroc că a apărut, ca din pământ, Grigoriu, care m-a luat la rost.

— Dacă te mai învârti mult, vine ora închiderii şi se apucă de monetar. Înainte!

Pierit de emoţie am intrat în florărie. M-am apropiat, de Monica. Nu m-a băgat în seamă, fiindcă bătea cu un papuc în maşina de marcaj, care, pesemne, se defectase.

Într-un târziu m-a observat. I-am întins florile înfrigurat. Fata le-a luat plictisită, le-a pus staniol, ferigă, lei înfăşurat în foiţă vernil, şi mi s-a adresat cu glasul ei catâlefat:

— Nouă lei. trei fire, plus un leu verdeaţa, vă rog…

Am plătit şi am plecat năuc.

La întâmplarea asta s-a referit tâlharul, când mi-a amintit de trandafiri.

După ce Grigoriu a plecat din biroul meu, m-a chemat căpitanul Negoiţă, care m-a ajutat să fac un plan minuţios de audieri. M-a sfătuit să culeg, mai întâi, date despre felul în care a trăit doctorul Olteanu.

Am început cu audierea fostei lui soţii. O femeie foarte atrăgătoare. La prima vedere făcea impresia unei femei ideale pentru o căsnicie. Nu o „nevastă” în sensul ironic a> cuvântului, ci o femeie cu care fiind căsătorit poţi stârni invidii. Cu toate astea, am aflat că n-a avut o căsnicie fericită. Din mărturisirile pe care mi le-a făcut, am reţinut că, în ultima vreme, soţul ei devenise foarte irascibil, grosolan chiar, ajungând până acolo încât în vreo două rânduri a ridicat mâna s-o lovească.

— Aveam senzaţia că duce o viaţă dublă, mi-a spus Paula Olteanu.

— Vă gândiţi la 6 altă femeie?

— Nu… nu ştiu nimic.

— Ce anume v-a sugerat că ar duce o viaţă dublă! Ce înţelegeţi prin asta?

— Poate că nu m-am exprimat bine… Se purta altfel decât înainte… Părea preocupat de ceva, neliniştit… Nu

mai avea deloc timp liber… Uneori se împiedica de mine prin casă. Parcă se mira că mă găseşte acolo. Era acasă numai prin prezenţa fizică. Nu mai aveam comun decât domiciliul… Mă simţeam inutilă…

— N-aţi încercat să vorbiţi cu el?

— Am încercat în câteva rânduri, dar a refuzat să-mi dea vreo explicaţie. I-am propus să divorţăm. N-a vrut, mi-a cerut să am răbdare că îşi va reveni…

— Din ce să-şi revină?

— Tocmai asta n-am aflat.

— Poate că era obosit, prea solicitat de cercetările la care lucra în laborator…

Ca şi cum n-ar fi auzit întrebarea, Paula Olteanu îşi privea lacul de pe o unghie cu o atenţie exagerată. Am observat că mâna îi tremura uşor. Mi s-a părut speriată. Pentru că răspunsul ei se lăsa aşteptat, am încercat să reînnod firul.

— Dumneavoastră cunoaşteţi cel mai bine viaţa lui.:

— Tot ce am ştiut v-am spus, tovarăşe locotenent! Nu cred că vă mai pot fi de folos cu ceva…

Am lăsat-o să plece, păstrând convingerea că-mi rămăsese datoare cu unele detalii. Nu trebuia să forţez nota. Atât a vrut ea să-mi spună despre fostul ei soţ. Cum să aflu ce mi-a ascuns?… Între ceea ce vrem şi ceea ce reuşim este întotdeauna un decalaj. Nu vedeam încă nicio soluţie. M-am mărginit deocamdată la unele investigaţii prin vecini. Ceva am reuşit eu să aflu. M-a ajutat o vecină a soţilor Olteanu. O femeie în vârstă, cam rea de gură.

Când am ajuns să discutăm despre soţia doctorului Olteanu, a clătinat din cap cu reproş.

— Adică, să n-o ştiu eu pe madam Olteanu? Păi stă două case mai încolo. Altminteri femeie curăţică. Pantofi, pantofi, rochie mereu alta, maşină, maşină…

— Care maşină? Doctorul Olteanu nu avea maşină.

— Dumnealui nu, săracu’! Avea altcineva, care o aştepta…

— Cine?

— Păi mi l-a prezentat?… Nu zic, era bărbat bine, dar pe lângă dom’ doctor arăta ca ceasul râu…

Întreaga destăinuire a Paulei Olteanu îmi apărea dintr-alt unghi. Ce putea fi mai demn de luat în seamă decât prietenul soţiei unui om asasinat? Am încercat să aflu cât mai multe amănunte.

— În ce relaţii: sunteţi cu doamna Olteanu?

— Bună ziua… bună ziua… De ce mă întrebaţi? Unde v-am spus c-o lua fantele ăla cu maşina?… N-am zis-o cu râca… Eu cred că nu e o femeie rea, dar o fi slabă la refuz…

Era să pufnesc în râs, dar mi-am muşcat buza. Am continuat:

— Vă amintiţi cum arăta maşina?…

— Foarte frumoasă! Albastră!

— Ştiţi, cumva… adică de unde să vă pricepeţi dumneavoastră…

— La ce, maică?

— La maşini. Voiam să vă întreb dacă aveţi cumva idee ce marcă era maşina?

— Ba ştiu. Jenică, bărbatu-meu, zicea câteodată: „Ia uite-o pe madam Olteanu, iar a întins-o cu Škoda”.

— Era deci o Škodă!

— Păi?…

— Nu aţi reţinut, cumva, numărul ei…

Braeu’ s-a uitat la număr?… Da, ia stai… Np vreţi să vă servesc cu o dulceaţă de coacăze? Sau o gustare, că nu suntem din ăia care mănâncă pe jurnal.

— Nu, mulţumesc. De altfel, trebuie să plec.

— Să fi ştiut eu că vă interesează maşina!… Şi nu-i nici Jenică acasă… Trebuie să fie la cârciumă, găsi-l-ar

junghiul… Bea ăsta ceva de speriat, dom’le ofiţer. Tot ce-i pui în faţă. Şi petrosin! Nu puteţi să-l chemaţi} a dumneavoastră, acolo, să-i băgaţi frica în oase?…

— Nu cred că putem!

— Nu puteţi… Dar dacă trece unu’ pe roşu, îi luaţi polu, nu?… Ia stai. Mi-aduc aminte că mi-a zis al meu, odată: „Uite, Tinco, ce de cinciuri are ăla la numărul maşinii. Parcă-i carnetu’ de note al lui fii-tu!”

Datorită glumei lui Jenică am reuşit să identific relativ repede automobilul. Era vorba despre Škoda cu numărul l-B-5255, aparţinându-i lui Silviu Leonte, de profesiune medic. În dosarul său era consemnată şi o contravenţie recentă.

Mi s-a părut oportună o nouă întrevedere cu Paula 01 teanu. I-am dat telefon, acasă. Auzindu-mi vocea, s-a arătat mirată. Ba chiar neplăcut impresionată. Mi-a promis că vine. Am simţit în vocea ei o notă de alarmă.

A sosit mai repede decât speram. Graba asta însemna şi curiozitate. Ajungând să discutăm despre doctorul Leonte, a bănuit că ştiu unele lucruri. Asta am şi vrut. I-am părut mult mai informat decât eram în realitate. Mi-a relatat o discuţie care a avut loc între ea şi Leonte, cu trei zile înainte de moartea doctorului Olteanu. Am ascultat-o cu atenţie. După spusele ei, discuţia s-a desfăşurat astfel:

— Paula, sincer vorbind, cred că rosteşti cu prea multă uşurinţă cuvântul „divorţ”.

— A devenit un imperativ, Silviu:

— De câţi ani ne cunoaştem noi, Paula?

— Ai nevoie de amintiri?

— Să-ţi spun eu de când ne cunoaştem: ide pe vremea când actualei doamne Olteanu i se spunea „aia mică, dintr-a opta”… Te conduceam până în poarta casei, seara, şi îţi recitam din Shakespeare: „E atât de tristă despărţirea, încât ţi-aş spune noapte bună, până în zori…”

— Nu ştiu unde vrei să ajungi, dar retrospectivele romantice sunt partea ta slabă.

— Noi am fost întotdeauna foarte buni prieteni... Numai prieteni, nu-i aşa. Paula?...

— Suntem!

— Se cuvine, defei, să-mi acorzi un minimum de încredere.

— Ce vrei să fac?

— Nu te grăbi să divorţezi. Am credinţa că fără tine Gabriel ar fi... nu ştiu ce... ceva fără importanţă, în orice caz.

— Mă obligi la confidenţe dezagreabile!

— Munceşte mult. E toată ziua în clinică. îi sunt îndatorat, mă ajută cât poate. îl pasionează cercetările mele, e numai suflet...

— Te-a rugat să-mi spui toate astea?...

— Nu, dar a simţit că se întâmplă ceva cu tine. M-a rugat să mă ocup. din când în când, de timpul tău. El ştie bine cât de dreapta şi de albă e prietenia noastră...

— Se poartă bizar.

— Nu te poţi purta în fiecare zi ca un îndrăgostit. Oamenii mai şi obosesc...

— La el au obosit sentimentele!

— Eşti nedreaptă!

— Silviu!... De fapt nu-ţi spun un secret teribil... Nici eu nu-l mai iubesc pe Gabriel. Purtarea lui a fost pentru mine o mare lovitură...

— Nu ireparabilă. Paula. Se spune că rezistăm loviturilor fiindcă trecutul ne apără dintr-o parte şi viitorul din cealaltă.

— Ce viitor mai am eu alături de Gabriel?... Gabriel a fost pentru mine ca un peron de pe care numai speranţele mele au luat trenul... Un tren către nicăieri...

— Vorbeşti într-un fel foarte curios. Nu cumva cu

vorbe de împrumut?

— Nu. nicio grijă. Pricep insinuarea... Silviu, tu eşti un om tare bun. un prieten admirabil, dar să nu mai primeşti niciodată funcţii de mediator. Eu şi Gabriel suntem de mult doi străini. Ne vom despărţi...

— Iartă-mă, dar aţi înnebunit amândoi!

— Un diagnostic neclar pentru un medic atât de bun... Şi ce-ai vrea să-mi propui?

— Să te gândeşti bine i

— Ce ştii tu despre Gabriel?". X

— Că este un om!

— Un om!... Un om!... Ce fel de om?...

— Poate voi avea cu adevărat nevoie cândva să mă ajuţi.

— Fireşte, în orice împrejurare, Paula...

Interogarea doctorului Leonte se impunea de la sine.

Mă încerca o senzaţie, mai întâi, nelămurită, apoi din ce. În ce mai precisă că adevărul înaintează, se adună înspre punctul de centru şi că în centru mă aflam eu. Înaintam încet, dar sigur.

Am socotit că este mai bine să mă duc la spital. A trebuit să aştept o jumătate de ceas până când a ieşit dintr-o şedinţă. Pentru starea de spirit în care mă aflam, mi se părea că timpul se scurgea teribil de greu. Am măsurat coridorul de la un capăt la celălalt, am numărat dalele negre din pardoseală, apoi pe cele albe; am citit, de două ori, un articol de la panoul de popularizare, despre profilaxia bolilor de piele. Afară era soare. Razele strecurate prin geam desenau zone de lumină. M-am apropiat de o fereastră şi am privit, minute în şir, un îngrijitor care spăla cu furtunul bustul de bronz al lui Lavoisier. Lucra cântând. Cuvintele răzbăteau până la mine:

„Am avut un os şi-o pâine.

Am hrănit un om şi-un câine.

Câinele mă recunoaşte Omul nu mă recunoaşte şi mă-ntreb şi azi şi mâine Care-l om şi care-i câine?…”

Gazonul din curte era cutreierat de toamnă. De pe copaci alunecau, istovite, culorile.

Undeva, în spatele meu, s-a deschis o uşă. Am întors capul la timp ca să văd năpustindu-se pe coridor o trâmbă de fum de ţigară. După ea au ieşit o mulţime de oameni în halate albe. L-am întrebat pe unul dintre ei care este doctorul Leonte şi mi-a arătat un bărbat înalt, surprinzător de tânăr, cu părul tuns scurt, ca al unui recrut. Era unul dintre oamenii la care vârsta nu se cunoaşte niciodată. Fără halatul de medic l-ai fi crezut, mai degrabă, jucător de polo. Stătea de vorbă cu cineva. Am aşteptat până a rămas singur şi m-am prezentat. A primit posac vizita mea, explicându-mi că se grăbeşte să ajungă ia un sanatoriu din apropierea Bucureştiului. Astfel, discuţia noastră a avut loc pe drum, în maşină. O Škoda albastră

La bord, pe rama parbrizului, cineva uitase o fire/. ia albă, care îmbătrânise. Tăcerea începea să ne stânjenească Ne oprisem la un stop, pe unde traversa o coloană nesfârşita de soldaţi. Ieşeau de la muzeul aflat în parcul de peste drum. Mi-am propus să încep discuţia imediat ce vom trece de stop. În faţa noastră se întindea autostrada ce duce spre aeroport. A început primul doctorul Leonte:

— Voiaţi să mă întrebaţi ceva…

— Da… îmi pare rău, însă, că am nimerit o zi în care sunteţi foarte ocupat…

— În fiecare zi sunt foarte ocupat!

— Din fericire prima întrebare pe care vreau să v-o pun nu se referă la o zi. Se referă la o noapte…

— O noapte? Nu înţeleg…

— Veţi înţelege imediat. Voiam să vă întreb unde aţi fost în noaptea de 6 spre 7, luna aceasta.

— Habar n-am… Credeţi că ţin un jurnal intim?…

— Faceţi, vă rog, un efort să vă amintiţi…

Fruntea doctorului se încreţi. N-aveam de unde să ştiu dacă se gândea sau era preocupat să depăşească im şir de autocamioane care mergeau în faţa noastră. După ce le-a depăşit şi s-a înscris pe sensul normal de mers, mi-a răspuns nesigur:

— Cred că am fost la Câmpulung, cu maşina…

— Credeţi!…

— Sunt sigur… Am fost la nişte prieteni!

— La ce oră aţi plecat?

— Pe la cinci, cinci şi ceva… după-amiază…

— Şi la ce oră v-aţi înapoiat?

— Dimineaţa! a prima oră. N-am rămas la Câmpulung. Prietenii mei nu ştiau că trebuie să sosesc şi plecaseră la o nuntă.

— După câte înţeleg nu poate confirma nimeni faptul că aţi fost la Câmpulung…

— Ştiu eu?: … N-am văzut pe nimeni!

— Deci n-aţi vorbit cu nimeni?

— N-am. ştiut că voi avea nevoie de un alibi…

— În noaptea de 6 spre 7 a fost otrăvit doctorul Olteanu S

— Cam hazardată presupunerea. Maică-sa are o idee fixă…

— De ce nu vreţi să stabilim ce aţi făcut în noaptea de 6?

— Dacă aş fi ştiut ce se întâmpla, opream un miliţian şi mă fotografiam cu el.

Răspunsul mi s-a părut obraznic. M-am hotărât să-i fac prima surpriză:

— Fără să se fotografieze cu dumneavoastră, un miliţian v-a lăsat, totuşi, o amintire. Un proces-verbal de contravenţie. Încheiat la orele 21. Dar nu la Câmpulung. ci

în Bucureşti…

Siguranţă de până atunci i s-a topit. Ţintisem bine, deşi a încercat în continuare să braveze.

— Pe data de 6?! se miră şovăind. Nu cred că pe 6 am avut contravenţia… Sau, atunci am confundat. Am fost la Câmpulung pe 7!

— Bine, să presupunem că aţi confundat zilele…

— E sigur…

— Vă pun o altă întrebare, Ia-care vă rog să-mi răspundeţi mai… sincer. De ce v-aţi opus atât de energic la cererea mamei doctorului Olteanu de a se face necroscopia?

— Opoziţie?… Şi astăzi cred că ar fi fost de prisos. Sunt convins că ficatul lui era bolnav… Paradoxal, dar Gabriel se ferea de medici şi…

— Şi pentru asta aţi încălcat regulamentele… Să re-i cunoaştem, pare cam ciudat…

— Orice lucru poate părea ciudat când îl priveşti dintr-o anumită perspectivă. Cu idei preconcepute!… Aş dori să vă pun şi eu o întrebare…

— Poftiţi!

— Credeţi, într-adevăr, că moartea lui Gabriel s-a produs în condiţii suspecte? Vreau să spun, credeţi că a fost otrăvit?

— Dumneavoastră, ca medic, aţi fi fost cel mai în măsură să ştiţi, acest lucru. Da, a fost otrăvit!

Am simţit că afirmaţia mea, atât de categorică, l-a înspăimântat. Mă privea cu ochi tulburaţi, pleoapele i se băteau repede, trădându-i nervozitatea. Simţea acuzaţia grea pe care o ascundeau cuvintele mele.

— Vedeţi… Eu nu am de ce să… Sau, mai bine zis, v-am ascuns adevărul, dar din alte motive. Încercaţi să mă înţelegeţi… De fapt trebuie să vă spun… în seara zilei de 6 am fost cu Paula Olteanu, soţia lui Gabriel…

A fost rândul meu să rămân surprins şi am făcut un efort deosebit ca să întreb cât mai indiferent:

— Puteţi să-mi spuneţi unde?

— Cu maşina… Fără ţintă… Suntem prieteni şi nu asta am vrut să tăinuiesc… Nu faptul că m-am întâlnit cu ea… Ne leagă o prietenie curată, demnă. Nu, n-am de ce să mă ruşinez. Gabriel ştia… Eu n-am nimic de ascuns… N-am spus din prima clipă pentru că… vedeţi… Discuţia din seara aceea cu Paula m-a şocat îngrozitor. Nici acum nu cred că este cu putinţă… Nu pot să o relatez. Se aduce o acuzaţie, o insultă memoriei unui om, poate nevinovat. Nu pot să vă spun nimic. Dacă Paula vrea să repete ce a discutat cu mine, o priveşte…

Ori era sincer emoţionat, ori juca excelent teaţi u. Maşina mergea acum pe un drum lateral. În zare se ivise, dintre brazi, clădirea înaltă a sanatoriului. După câteva sute de metri – ne-am oprit. Leonte mă privea întrebător. Ne-am despărţit. Am pornit pe jos spre şoseaua principală, urmând să mă întorc în Bucureşti cu autostopul. Nu-mi făurisem încă o ipoteză. O bănuise de crimă pe Paula Olteanu şi se grăbise să-l îngroape cât mai repede pe Gabriel? A crezut c-o poate salva astfel? Complicitate la crimă?…

Ajuns la unitate, am făcut o vizită colegilor de la cazier. Era bine să verific antecedentele penale ale celor implicaţi în cazul Gabriel Olteanu. M-a primit un subofiţer amabil, care mirosea a „Lavandă triplă” şi fuma cu „ţigaretul”. L-am înlocuit mental pe subofiţer cu maiorul Ştefan Aldea şi am retrăit clipele când ne-am cunoscut. Cu „Moş Tipic”, cum i-am zis în glumă, pentru minuţiozitatea cu care termină fiecare treabă de care se apucă. Dacă afla că eu sunt autorul poreclei, m-ar fi pus ofiţer de serviciu în noaptea de revelion. Ideea nu era chiar originală. I se făcuse chiar lui o farsă, cu ani în urmă, la începuturile

meseriei „când comisarul îfrim i-a şoptit, prieteneşte şi în mare secret, că faimosul Sandu' Goaţă, zis Fistic, căutat pestăruitor de toate poliţiile din ţară pentru nişte spargeri „în stil mare", urma să petreacă revelionul la concubina lui. Aurica Păguboasa, pe strada Lânăriei. Intim şi în deplină taină. Ifrim îi dădea, chipurile, o şansă tânărului să se afirme, arestându-l pe Sandu Gpaţă.

De bună credinţă, Aldea a tremurat toată noaptea lângă o casă de pe strada Lânăriei.

Zadarnic. După revelion a aflat că Sandu Goaţă, zis Fistic, fusese arestat la Iaşi de două zile.

Aldea a zăcut o săptămână de gripă şi de ciudă.

L-am cunoscut pe Ştefan i\ldea la puţine zile după angajarea mea în poliţie. Când l-am vizitat la., locul lui de muncă, mi s-a părut că am găsit o împărăţie. Tudorică, un coleg, m-a învăţat să dau câte o raită pe la „Cazier". Acolo erau dosarelecelor mai înspăimântători criminali, spărgători, tâlhari, escroci, falsificatori. Toate specialităţile, în ordine alfabetică şi după valoarea profesională. Arhivarul de la cazier devenea 6 relaţie demnă de cultivat. Cum ştiam că toţi arhivarii sunt nişte molii bătrâne, la prima vizită m-am dus înarmat cu trei pachete de „Petit heurre".

În sala spaţioasă, cu rafturi metalice înalte, era un singur om. Un bărbat foarte prezentabil. Judecând după fizic, ar fi trebuit să se numească Eduard, nu Fane, cum am aflat că i se spune. El era funcţionarul principal al arhivei.

M-a văzut intrând, a aşteptat să ajung aproape de masa lui şi m-a luat tare:

— Lapte, alături la bufet...

Dacă nu s-ar fi uitat spre pachetele cu biscuiţi pe care le aveam în mână. aş fi zis că vorbeşte singur. Ara băgat biscuiţii în buzunar şi am întrebat cu glas străin:

— Cine-mi poate da nişte dosare? Am o misiune

specială şi trebuie să mă documentez labo-rios înainte de a începe arestările…

Cuvântul „laborios” l-am preluat din vocabularul chestorului Costin Georgescu. El ne avertiza adesea: „Domnilor agenţi, vă solicit o activitate laborioasă”. Astfel de cuvinte nu te înduri să le rosteşti dintr-odată. Mai întâi le plimbi prin cerul gurii, ca pe un bob de strugure tămâios.

Fane m-a ascultat cu luare-aminte, s-a ridicat respectuos de la birou şi mi s-a adresat, trist, în timp ce îşi potrivea nodul cravatei:

— Mă tem că nu vă pot fi util… Reveniţi cu părinţii sau după majorat.

Oricine în locul meu s-ar fi înfuriat. Îmi venea să-l mânjesc pe faţă cu un pumn de dude negre să nu mai rămână nimic din frumuseţea lui. De ridicat tonul nu era cazul, că m-ar fi dat afară. Ori găseam o frază cu care să-l fac praf, ori plecam. M-am întors şi am ieşit din birou. El, după mine. M-a ajuns în dreptul liftului şi m-a apucat de cot:

— Hai, lasă graţiile… Unde lucrezi?

L-am lăsat să aştepte, apoi i-am răspuns!

— La judiciar!

— Eşti demult la noi?

— De mic copil…

A zâmbit, m-a invitat să mă întorc şi m-a aşezat lângă o masă pe care s-ar fi putut juca ping-pong.

Mi s-a părut foarte curios că un om tânăr, ca Fane, vegeta în loc să lucreze într-o brigadă operativă. De parcă ar fi priceput la ce mă gândesc, s-a uitat la mine, ca un bătrân pe sub ochelari, şi m-a lămurit:

…

— Am fluierat în biserică…

N-a fluierat. M-am interesat la Tudorică. Ifrim îl

aranjase. Fane lucrase chiar în brigada noastră.

Ifrim s-a lăudat într-o zi că se duce în vizită la nevasta unui colonel, Fotiade. Îşi anunţase vizita printr-un buchet bogat de flori. Când a socotit că a ajuns la doamna Fotiade, Fane a format numărul de telefon:

— Alo! Sărut-mâna, coniţă. Vă deranjează căpitanul Lucian. A ajuns acasă domnul colonel?

— Nu, domnule, nu e în localitate.

— Ba da, am sosit cu acelaşi tren. Ne-au rechemat.

— Dăaa?…

— Înseamnă că va sosi din clipă în clipă. Cu îngăduinţa dumneavoastră revin…

În patru minute Ifrim a fost în stradă. I s-a părut că se cam uita lumea după el, dar şi-a zis că-i numai o impresie. După ce şi-a revenit din emoţie, a simţit sub tălpi răcoarea asfaltului. În mare grabă, uitase să se încalţe. Circula în ciorapi şi îmbrăcat în uniforma de culoare neagră, destinată ocaziilor oficiale.

A doua zi l-a descoperit pe făptaş şi l-a luat de o parte:

— Mersi, Fane. Îţi rămân dator…

Din ordinul chestorului Georgescu, Fane a fost mutat la arhivă, pentru: „inadaptare la specificul funcţiunii deţinute până la data prezentei”. O rezolvare ca între oameni civilizaţi.

Primul dosar pe care mi l-a dat Fane să-l citesc era compus din mai multe volume. Fraude în administrarea unei societăţi în nume colectiv. Respectivii lucraseră atât de „curat”, încât nu s-a găsit articol în lege pe baza căruia să poată fi judecaţi.

Începând cu un asemenea dosar, mi s-a spulberat bucuria. Doream o lectură despre o crimă care să-mi taie respiraţia şi, când colo, acte contabile, cecuri, cambii, situaţii liniate şi tabele. Fane a observat şi m-a încurajat:

— Ia-o încet, e un caz interesant, bineînţeles, dacă nu îţi plac mai mult şmecheriile cu „uite bobul, nu e bobul, care-i bobul?”

N-am răspuns. M-am prefăcut că subliniez grupuri de cifre. În mai puţin de un ceas am dispărut. Mi-a fost uşor, pentru că se întorseseră din oraş cele două funcţionare, ajutoarele lui Fane.

Am revenit la arhivă zi de zi. Citeam până mi se părea că se înroşesc literele şi că sar ca purecii. Filele acelor dosare cuprindeau toate categoriile de oameni ce justificau articolele codului penal. De la cel care a furat o gutuie, până la ucigaşii de copii. Unii aveau atâtea condamnări, încât, ca să le poată executa, ar fi trebuit să le împartă, frăţeşte, cu generaţiile trecute, prezente şi viitoare din familie.

Am mai observat un lucru, despre care aveam o părere tocmai pe dos. Hoţii mici aveau condamnările cele mai mari. Desigur, pentru a se stăvili evoluţia pericolului social pe care îl prezenta categoria lor.

La înţelegerea mea de atunci, mi-au stârnit interesul isprăvile escrocilor. Îndeosebi ale lui Arşavir, zis Marchizul, „meseriaş” de talie internaţională. Arşavir l-a lăsat aproape sărac pe vestitul bijutier „Glazian şi fiii”.

A intrat într-o zi în magazinul acestuia, îmbrăcat după ultimul jurnal şi meşterind chewing-gum. Răsfoind un teanc de bancnote, gros cât Larousse-ul, Arşavir a cerut să i se arate câteva pietre de valoare deosebită. Într-un moment de neatenţie al patronului a ales-o pe cea mai scumpă şi a făcut-o să dispară. Scandal, insulte. În cele din urmă, Glazian a chemat poliţia. Arşavir a fost căutat până la piele şi dus la raze. Nimic, cetăţean cinstit, cel puţin cât patronul firmei.

La câteva zile, Arşavir s-a întors la Glazian, să-i reproşeze că l-a plimbat degéaba, pe la poliţie, că l-a pus

pe drumuri. Glazian i-a dat brânci în stradă, înjurându-l. În trei limbi, două europene şi una orientală. Abia acum a luat escrocul piatra preţioasă, pe care o lipise cu chewinggum sub o vitrină.

Altă dată, Arşavir a dat o lovitură de inspiraţie pariziană, tot la un bijutier, „Onix” – furnizorul Curţii Regale.

În ajunul Sfintei Marii, în faţa magazinului a oprit o limuzină condusă de un militar. Din maşină a coborât un colonel, în uniforma justiţiei militare, foarte prezentabil, cu mâna dreaptă bandajată, susţinută într-o eşarfă din mătase albă. A intrat în magazin, întâmpinat afabil de patron. Domnul colonel-magistrat dorea să-i dăruiască soţiei sale, Maria colonel Stănescu, un colier magnific, cu ocazia zilei onomastice. Patronul i-a etalat pe tejghea tot ce avea mai de soi, dar colonelul a rămas în expectativă. Până când l-a tulburat fulgerul unor briliante montate într-un colier din aur alb, filigranat. Splendid, dar cu un preţ aproape de nepronunţat. Bineînţeles, domnul colonel a făcut ceva nazuri, a mai lăsat patronul, a mai dat el şi s-au oprit amândoi, istoviţi de târguială, la un sfert de milion.

Logic, colonelul nu avea atâţia bani asupra sa, dar avea să trimită şoferul să-i aducă de-acasă. Doamna colonel va preda suma desigur intrigată, dar la întoarcerea soţului va vedea minunea. Din nefericire, şoferul nu ştia carte şi domnul colonel nu putea scrie niciun cuvinţel cu mâna rănită…

— N-ar vrea domnul bijutier Zanicatide să-mi facă acest serviciu? îl rugă generosul cumpărător.

— Cum să nu, onorat…

Aşadar, colonelul i-a dictat:

„Scumpa mea, dă-i te rog imediat şoferului suma de 250.000 (două sute cincizeci de mii) lei care îmi este necesară pentru ceva… de zile mari. Promit să vin acasă mai

devreme, ca să nu te găsesc bolnavă de curiozitate. Îţi voi face o surpriză încântătoare, iar tu îmi vei da un sărut dulce. Te iubesc, pe curând…”

Zonicatide a scris conştiincios, a pus hârtia într-un plic cu antetul firmei, dar, după o clipă a ezitat.

— Nu-i dezvăluim stimatei coniţe surpriza, dacă vede un plic cu antetul unui bijutier?…

— Nu, a fost de părereDomnul colonel-magistrat. Va bănui că e un cadou pentru ziua ei, dar cum să-şi imagineze ce anume şi. mai cu seamă, cât e de frumos?

Bijutierul a lipit plicul, măgulit.

Un semn prin geam către şofer şi acesta s-a prezentat cu clasicul „ordonaţi!” Colonelul l-a instruit lapidar *

— Dai o fugă la noi acasă, îi dai doamnei plicul ăsta şi dânsa îţi dă o grămadă de bani. Să-i împacheteze în ceva. Vezi cum îi aduci…

— teles!… a zis ostaşul şi a dispărut pe uşă cu preţiosul plic.

În aşteptare, cumpărătorul a fost servit cu o cafeafilţ.ru şi ţigarete… Regale R.M.S”. Timpul a trecut uşor. Maşina s-a întors repede, s-au adus banii, i-au numărat de două ori, apoi clientul şi-a luat colierul, bijutierul contravaloarea, ambii foarte mulţumiţi.

Zanicatide şi-a călcat pe inimă conducându-l pe cumpărător până la maşină şi chiar ţinându-i portiera. A închis magazinul mai devreme şi s-a năpustit spre casă, nerăbdător să-i ducă doamnei Zanicatide vestea că a vândut cel mai preţios colier, cu un preţ aproape dublu faţa de cel real. Avusese şansa unui cumpărător ageamiu, probabil putred de bogat. Ditamai magistralul militar…

Când a aflat acestea, doamna Zanicatide a zâmbit îngereşte, punând pe fruntea soţului un col acel de rouge „Ma Factor”.

Bravo, a zis apoi maciam Zanicatide, dar n-am înţeles pentru e C ţi-a trebuit un vagon de bani?

— Ce bani? a întrebat-o soţul contrariat...

— Banii, sfertul de milion pe care l-am dat militarului acela cu maşina... Uite, am aici scrisoarea ta şi plicul cu antetul nostru...

De atunci, domnul Zanicatide a rămas cu tic nervos. Ai impresia că îţi face tot timpul cu ochiul.

Colonelul fusese în realitate Arşavir, iar şoferul un alt escroc, Lică Cercel. Uniformele militare se confecţionau fără dificultăţi, în anii aceia, la croitori particulari.

Arşavir-Marchizul a escrocat câţiva jucători la cazinoul din Monte Carlo. Trecea drept un mare moşier din România şi principalul acţionar la „Prahova-Oil". A jucat nebuneşte bacarra, a pierdut, a împrumutat sume exorbitante şi, încolţit grav, a consimţit să-şi plătească datoriile cu acţiuni, evaluate mult sub cursul curent al bursei.

Acţiunile societăţii „Prahova-Oil" aveau tipărite pe ele o serie şi un cifru de control. De exemplu: seria, 706 004 (8). „Moşierul" le-a indicat cmpărătorilor numărul de telefon din ţară al biroului „Public-relation" al societăţii, la care răspundea o domnişoară poliglotă.

Cumpărătorii spuneau:

— Mademoiselle, am devenit posesorul acţiunii (sau acţiunilor) „Prahova-Oil" seria 706 004. Ce cifru de control am, te rog?...

— Opt!... ciripea mititica.

1 Merci!...

Tot „sărmanul moşier" a achitat şi costul convorbirilor telefonice internaţionale. A vândut o valiză cu pachete de acţiuni, şi-a achitat, până la ultimul franc, datoriile şi a rămas cu un câştig substanţial.

Când proaspeţii acţionari au prins o cotă bună la

bursă şi au vrut să arunce acţiunile pe piaţă, au aflat că sunt false, că postul telefonic din Bucureşti care le confirmase cifrul de control se desfiinţase la cerere, că aparţinuse unei case particulare şi că domnişoara poliglotă şi-a schimbat domiciliul şi a dispărut.

De fapt, nu dispăruse pentru toată lumea. Arşavir a regăsit-o, aşteptându-l iubitoare. Era concubina lui, domnişoara Milica-Japoneza, poreclită astfel pentru tăietura oblică a ochilor, fostă funcţionară la ghişeul de călătorii internaţionale „Wagon-lits”. Drept recompensă pentru complicitatea la vânzarea acţiunilor false, Arşavir i-a dat să bea şampanie „Veuve-Clicquot” cu frapiera, la barul Colorado şi i-a dăruit un buchet imens de orhidee, legate cu o brăţară groasă de platină.

Atş-avir a rămas celebru – şi în arhiva. Parchetului de Sena (Paris), pentru lovitura de la magazinul de bijuterii Ametiste. A fost o înscenare de zile mari.

La ultracostisitorul magazin de pe bulevardul Charbonnieüx, din Paris, a descins domnul Álvarez, patronul unor mine de cupru şi wolfram din Bolivia. Dorea să investească o sumă mare de bani într-un briliant cu calităţi neasemuite, timpurile părându-i-se nesigure. A fost chemat, pentru discuţie, însuşi patronul firmei, domnul Pierre Dubois, care a scos din seilul personal câteva pielre rarisime. Cercetându-le, señor Alvares a întors capul în semn de dispreţ. Jignit, patronul a adus cel mai scump briliant pe care l-a avut vreodată şi a rostit, ca valoare a lui, o sumă exorbitantă. Clientul a adjudecat preţul şi a cerut să-i fie trimisă piatra a doua zi dimineaţă, la ora 11. la hotelul Ritz. Avea să achite la livrare. A părăsit magazinul cu un orgoliu princiar. Patronul l-a urmărit îngândurat prin frereasiră. cum se instalează la volanul unui „Rolls-Royce”, de ultimul tip.

A doua zi, un funcţionar al firmei, însoţit de doi

gardieni înarmaţi, a dus la hotel briliantul. Bolivianul i-a întâmpinat şi a completat pe loc un cec cu suma uriaşă pe care o acceptase în ziua precedentă. Cum funcţionarul ezita, señor Álvarez a consimţit să intre în posesia briliantului după ce va fi încasat cecul. La bancă, salariatul a aflat că cecul avea acoperire perfectă. A transferat, aşadar, suma în contul firmei Amciiste…

Gardienii rămaşi la hotel au fost trataţi în acest răstimp cu… Lacrima Christi”.

La întoarcere, funcţionarul a înmânat caseta eu preţiosul său conţinut cumpărătorului şi s-a retras, plecându-se smerit. împreună cu gardienii.

Milionarul bolivian a zimb.it indiferent şi a părăsit barul hotelului fără a avea curiozitatea să deschidă caseta.

Patronul firmei Ametiste jubila de fericire. Vânduse, e adevărat, un briliant unic. dar cu preţ dublu.

Dar Pierre Dubois a primit după cirea două luni un telefon de la señor Álvarez care-i cerea să-i facă rost imed’at şi indiferent la ce preţ de încă un briliant „pe cât posibil, identic cu primul. Intenţiona să-i dăruiască unei principese, cu care voia să se căsătorească, o pereche de cercei în care să fie montate briliantele gemene.

4

Bijutierul era hotărât să ceară un preţ triplu, dar unde să-l găsească? încercările fură la început zadarnice.

Cum ziarele timpului tocmai vorbeau de un târg internaţional de pietre preţioase la Amsterdam, un expert al firmei a fost trimis să prospecteze piaţa olandeză. După îndelungi demersuri, acesta i-a comunicat patronului că a găsit la un misit armean o piatră aproape similară cu aceea pe care o vânduseră bolivianului. Inconvenientul era dat de preţ – pretindea de patru ori mai mult decât merita piatra.

— Aşteaptă să mă sune señor Álvarez, a hotărât Dubois. Am să-i propun un preţ de şase ori mai mare. Dacă

acceptă, al cumpărăm.

Álvarez a telefonat la scurt. timp. După o scurtă ezitare, a consimţit şi briliantul a fost achiziţionat.

Milionarul nu şi-a mai făcut, însă, niciodată apariţia. A fost căutat, mai întâi la hotel Ritz. Nu locuise niciodată acolo. N-a fost găsit nici în Bolivia sau în alte state ale Americii Latine. Dispăruse fără urmă.

IVfemsieur Dubois s-a dumirit ulterior că fusese tras pe sfoară, că aşa-zisul Álvarez era un escroc care i-a revândut printr-un complice briliantul. Reşlefuit şi cu un preţ de şase ori mai mare.

A somoni-a întâmplări mi se păreau atunci venind din o mie şi una de nopţi.

Ştefan Aldea mi-a povestit că Arşavir avea o faimă de „aristocrat" al lumii interlope. Pe timpul cât era găzduit la Văcăreşti, paznicii îi. cumpărau, pentru cină, pui de la restaurantul Luiunu. Lui Arşavir nu-i plăcea să stea singur în celulă şi era „cazat", de obicei, împreună cu „regii" spărgătorilor de case de bani.

Într-o zi, paznicul celulei lor s-a uitat prin vizetă şi i-a văzut jucând pocher pe cocoloaşe de pâine... La eliberare, acestea se transformau în bancnote. L-a anunţat pe directorul închisorii care, urmărindu-i, s-a convins de adevăr. A deschis uşa brusc şi a năvălit în celulă. Cu ajutorul a patru gardieni le-a percheziţionat fiecare centimetru de haină. şi fiecare colţişor de celulă. N-au găsit nicio mante de ¡ºC.

De patru ori i-a văzut jucând pocher, de patru oii's rept-lal percheziţia fără niciun folos.

Într-un târziu –, Arşavir i-a promis că-i dezleagă taina cu condiţia să n-aibă loc represalii:

— Îl vedeţi pe colocatarul ăsta brunet, pe Trişcă Muzicantu?

— Hoţul de buzunare! a precizat directorul.

— Da!… Când dumneavoastră intraţi în celulă, el vă strecoară cărţile de joc în buzunar şi le scoate când ieşiţi. De aia nu le găsiţi.

N-au urmat represalii, dar Trişcă Muzicantu a fost izolat.

Arşavir privea viitorul fără prea mult romantism. Am constatat asta chiar dintr-o declaraţie semnată de el şi aflată la dosar:

„Tragem tare cât mai ţine şi cu ajutorul lui Dumnezeu. Se schimbă într-o zi calimera şi mă pomenesc gunoier la U.C.B”.

Din câte făptuise Arşavir (poreclit Marchizul datorită bunelor sale maniere şi pasiunii pentru podoabe), se putea scrie un roman.

Nu încăpea comparaţie între el şi complicele său ocazional – Lică Cercel (şoferul militar din afacerea Zanicatide), tot escroc, dar de calitatea a doua. Printre „colegii”, de breaslă avea meritul că inventase „sistemul Grand”. O înşelăciune care se desfăşura ca o piesă de teatru, fiecare participant având un rol precis şi obligaţia să-l joace cât mai convingător.

Lucrurile se petreceau cam aşa.

Odată cu înserarea apărea pe o stradă locuită de oameni ceva mai înstăriţi un „ţăran”, cu înfăţişare şi minte ceva mai modeste.

Pândind până ce îl ajungea din urmă vreun trecător bine îmbrăcat, arunca pe jos, pe neobservate, un inel cu piatră sclipitoare. Când trecătorul era lângă el, ridica inelul cu o uimire zgomotoasă:

— Io-te, mă, io-te ce marafeturi creşte pe strada asta.7?

Naivul se uita la inel, murind de ciudă că nu l-a găsit el.

„Ţăranul” îşi începea recitalul:

— E, să vezi ce ţapăn o s-arăt io, cu coasa în mâna şi cu ghiulu’ ăsta în deşt… sau i-l cau lu’ Safta mea, să şi-l puie când mulge vaca…

— Nu-i mai bine să-l vinzi, bade, se interesa viclean trecătorul.

— Apăi… să-mi vânz norocul, domnu’, dragă!…

— La ce-ţi trebuie?

— Păi nu-i de trebuinţă, da’ dacă-i de aur adevărat cine ştie cât coastă?…

— Ne înţelegem noi…

— Numai dacă merem la o prăvălie de aur. să ne spuie ceasorn icaru’…

— Ce să mai mergem?…

— Ba, zău!… Altminteri îl duc popii de la noi din sat să-l preţăluiască el…

Amatorul de chilipiruri n-avea încotro şi îl însoţea pe „norocos” până la primul giuvaiergiu. Nimereau tocmai când proprietarul verifica dacă a închis bine grilajul.

Acum intra în scenă Lică Cercel care juca rolul de giuvaiergiu.

— Bună seara, începea „ţăranul”, ţinând căciula în mână.

1 Am închis… Veniţi mâine dacă aveţi ceva cu mine. îl repezea Lică.

— O întrebare, numai, se amesteca în vorbă şi victima…

O mică evaluare, dacă sunteţi bun. Omul ăsta a găsit pe stradă un inel şi eu vreau să-l cumpăr… Cât poate să coste, aşa. cu aproximaţie?

Lică Cercel sucea inelul pe toate părţile şi aprecia competent:

— E un inel de aur, e marcat. Dar e de 18 carate, nu de 24!… Eu ştiu? Cred că are circa 18 – 20 grame. Piatra pare veritabilă. Un rubin.

— Cât poate să coste aşa ceva? întreba iar naivul, cu respiraţia tăiată.

— Veniţi mâine. Îl cântărim. îl vedem cu lup;», plătiţi o taxă şi vă spun.

— Nu-l iei tăiică, boierule?... îl întrebă „ţăranul" pe giuvaiergiu cu o căutătură şireala.

— N-am eu mă, nea Gheoi ghe, sau cum ţi-o zice. bani pentru o bijuterie aşa scumpă. Nu vezi ce dugheană ara? Cât o nucă...

— Dar aşa, cât de cât, cu aproximaţie, cam la ce sumă se ridică? bâiguia întărită 1 trecătorul.

Ce-i aia „cu aproximaţie"?... Ce, vindem obleţi?

Mai lua o dată Lică inelul din palma ţăranului, îl mai învârtea, îl punea în lumină, încerca să-l muşte şi-l dădea înapoi...

— Nu ştiu ce să zic... Veniţi mâine şi vă spun tandi pe mandi... Bună seara...

Apoi bolborosea, ca pentru sine, dar cu grijă să fie auzit...

— Dacă zic douăzeci şi cinci de mii, zic jumate din cât merită...

Pleca „preţuitorul" şi începea între cei doi o tocmeală pe viaţă şi pe moarte, Până la urmă „trecătorul" îl lua pe „ţăran" la el acasă, îi număra în palmă treizeci de mii, toate economiile lui, şi... a doua zi se înnegrea inelul pe deget. Dădea o fugă la bijutier. Acolo găsea un bătrân, pe nume Weiss sau Schwartz, care habar n-avea cine se prefăcuse că închide grilajul prăvăliei cu o seară înainte. Nu cunoştea pe nimeni cu înfăţişarea lui Lică Cercel. Şi chiar nu cunoştea.

Jupânul privea milos inelul muşteriului şi îl lămurea că era făcut din „aur de trâmbiţa" şi că „rubinul" era şlefuit dintr-o sticlă de sifon.

Peste câţiva ani l-am anchetat şi eu pe Lică Cercel

pentru o nouă invenţie – maşina de înmulţit bani, botezată „Din unul, doi”.

Lică umbla cu o fostă cutie de gramofon pe la casele unor gestionari de magazine săteşti. La momentul potrivit, băga în cutie o hârtie de o sută de lei, învârtea de manivelă şi, printr-o crăpătură, ieşeau două. Omul rămânea buimac şi întreba dacă e cumva de vânzare „cutiuţa fermecată”.

— Nu cutia e baza, îl punea în temă Lică. E şi ea, dar fără cerneală şi hârtie învârteşti de pomană. Alea costă deţi sar ochii… Uite, dacă vrei să fim tovarăşi, ascundem maşina la mata acasă, plătim pe din două. cerneala şi hârtia şi dăm drumul la fabrică. Am eu om la tipografia băncii, care ne dă pe tavă tot ce avem nevoie… Plec la Bucureşti şi vin încărcat… Batem palma?

Lică Cercel smulgea o sumă frumuşică, lăsa „utilajul” în păstrarea”. asociatului” şi dispărea.

La interogatoriu, Lică Cercel a fost sincer şi mi-a înşirat toate persoanele înşelate. Dar era gata să nu-l pot trimite în judecată din lipsă de probe. Nu numai că în

şelaţii n-aveau pretenţii la despăgubiri, dar nici unu! n-a recunoscut că îl mai văzuse pe Lică şi că, în cârdăşie cu el» ar fi avut de gând să facă dintr-o mie, două.

O mulţime dintre dosarele care îmi cădeau sub priviri, nu le înţelegeam prea bine, din cauza limbajului în care îşi scriau declaraţiile infractorii. îl tot întrebam pe Aldea:

— Fane, ce înseamnă „ursoaică”?

— Casă de bani!

— Dar „maimuţă”?

— Geamantan!… Valiză.

— Zice unul, aici, că: …a julit o coajă cu exive, dintr-un caraiman la căldură…”

— A furat un portofel cu acte dintr-un buzunar interior al hainei. Caraiman la căldură înseamnă buzunar

interior; la rece, exterior.

— De ce-i lăsau comisarii să scrie în patagoneza asta? Cine-i înţelegea?

— În justiţie, o declaraţie scrisă cu mâna proprie are o valoare mai mare. Magistraţii care îi judecă s-au mai obişnuit. E o comedie teribilă să-i vezi pe avocaţi cum fac pe translatorii.

Cu vrafuri de dosare în jurul meu, păream un naufragiat pe o insulă de hârtie. M-am speriat că existau atâţia hoţi. Titi Barosanu, de exemplu, avea un obicei. După ce aprindea fitilul montat la un seif, răcnea cât îl ţineau puterile: „Scapă cine poate!” Hary Tonigaru, specialist în decupaje cu gura de lup la fichete şi case de bani englezeşti, opera numai în smoking şi cu mănuşi albe, susţinând că face artă, nu amatorism… Sile, zis Lautrec, falşrficator de paşapoarte, era căutat de cinci poliţii de pe două continente. Aurică Depărtare, ucigaş şi tâlhar, îşi omora victimele cu cuţitul, aruncat de la mare distanţă.

Am zăbovit mai mult asupra dosarului lui Puiu Cupcea, zis Ştaif, amantul de profesie al doamnelor din lumea bună, abonate ale Cazinoului de la Sinaia. Băiat subţire, înalt, frumos, cu ochi negri, franţuzit, cu o cultură adunată din prefeţele cărţilor de succes, posesorul unui vocabular romantic, irezistibil, pentru uzul doamnelor sentimentale. La percheziţia domiciliară i s-a ridicat şi caietul dictando, pe filele căruia avea notate „aforisme” duioase. Cu ajutorul lor victimele ei-au seduse, jefuite şi abandonate.

Am citit câteva, pe sărite:

„Au căzut cinci stele. Două erau ochii tăi şi… trei vorbele mele…”

„Coniţă, sunteţi frumoasă ca o speranţă. Şi ciudată, şi amăgitoare, ca flăcările albastre de pe comori…”

„Vă mulţumesc că aţi făcut din mine, dintr-un om, o grădină cu dragoste…”

„Seara asta poartă numele dumneavoastră…”

„Tuberoza mea! Iubirea noastră e tragică şi mândră, ca masca unui tiran…”

Şi câte şi mai câte… E o adevărată trudă să cauţi prin cărţi cuvinte frumoase şi să găseşti momentul când să le şuşoteşti în camere de hoteluri luxoase!

Oricum, Puiu Ştaif era un colecţionar harnic de cuvinte galante.

False ca fântânile de curte umplute cu apă de la robinet.

Farmecul personal şi frazele culese din cărţi îl ajutau să sucească minţile doamnelor dornice de iubiri consumate în cele două ore cât soţul asuda la masa de joc.

Cum a acţionat, îndrăgostitul în cazul doamnei Rădica Voinescu-Măgura?

După ce sentimentele victimei au fost dezlănţuite, i-a dat întâlnire pe o potecă romantică, de munte.

În timp ce respectabila doamnă aştepta îmbătată de promisiuni, a intrat în apartament sustrăgând bani şi bijuterii.

S-a întors, discret „în preajma ei. Alegând un moment favorabil, a rugat-o să-l însoţească spre „Cota 1200”. Pe drum i-a mărturisit că el a fost hoţul. N-avusese altă soluţie pentru a achita o datorie presantă, făcută la masa de joc… Greşise, dar s-a dezmeticit la timp… Avea să rezolve totul, bărbăteşte. Nici n-a apucat delicata însoţitoare să se dezmeticească. Puiu a şi sărit în prăpastia adâncă, scuturând zăpada din vârful brazilor cu un ţipăt prelung, sfâşifitor. Aşa a înţeles să se pedepsească pentru nelegiuirea săvârşită.

Doamna Voinescu-Măgura a fugit disperată în oraş şi a anunţat salvarea, poliţia. A început căutarea rămăşiţelor neînsufleţite ale sinucigaşului. Nu au fost găsite. Prăpastia adâncă, zăpada mare. Apoi s-a aşteptat dezgheţul.

După doi ani, timp în care doamna Rodica Voinescu-Măgura se consolase şi de pierderea bijuteriilor şi de pierderea lui Puiu, l-a reîntâlnit pe Coasta de Azur.

Cu acelaşi truc, Puiu Ştaif a mai înlăcrimat o baroneasă la Baden-Baden, o morăriţă văduvă din Palma de Majorca, o coafeză căruntă din Biaritz şi directoarea unei şcoli de dansuri argentiniene din Lausanne.

Din voluminosul său dosar reieşea că era un delincvent uşor de cercetat. Îşi mărturisea, întotdeauna, vina cu lux de amănunte.

În timp ce devoram filele dosarului, pe atunci foarte tânărul Ştefan Aldea mă privea cu superioritate.

Cu timpul, curiozitatea mea pentru scormonirea dosarelor vechi s-a mai diluat. Cu infractori, asemenea acestora, urma să mă întâlnesc, dar nu la şuete.

Urât destin să rămâi în memoria oamenilor numai prin răul pe care l-ai făcut!

De toate acestea mi-am adus aminte într-o altă sală cu fişiere şi dosare de infractori, pe care nu le mai administra, însă, prietenul meu Ştefan Aldea, ci un plutonier negricios, care fuma cu ţigaretul şi mirosea a „Lavandă triplă”.

Plin de zel şi bunăvoinţă, a căutat cu răbdare în evidenţele lui, comunicându-mi că niciunul dintre suspecţii mei pentru asasinarea doctorului Olteanu nu avea antecedente penale.

CAPITOL Ui III

Slalom printre bănuiţi.

Trecuse numai o zi de la discuţia mea cu doctorul Leonte şi m-am pomenit cu un telefon de la mama luă Gabriel Olteanu. Uitase să-mi spună ceva. În noaptea de 6 spre 7, fiul ei fusese chemat de o pacientă. Deşi era foarte târziu, s-a îmbrăcat şi a plecat imediat. I s-a părut curios, deoarece, de regulă, Gabriel refuza astfel de vizite. Bănuia

că a fost vorba de o cunoştinţă.

Amănuntul era important.

Am făcut investigaţii în staţiile de taximetre din apropierea locuinţei doctorului. Presupuneam că n-a mers pe jos. Şi am avut dreptate. Am găsit şoferul care l-a condus la destinaţie. Aşa am făcut cunoştinţă cu alt personaj al dosarului meu de anchetă: Adina Constantiniu.

O femeie ca ea este greu de descris. Potrivit de înaltă şi armonios construită. Avea o deosebită graţie a mişcărilor. Părul adunat în coc, lăsa câteva şuviţe Tebele, să filtreze lumina. Faţa mică, puţin alungită, cu buze aproape subţiri. Ochii trăiau o viaţă proprie. Citeai în ei treceri bruşte de la o dispoziţie la alta. Spuneam că o femeie ca ea e greu de descris, fiindcă trăsăturile feţei i se modificau în funcţie de dispoziţia în care se afla. În general, o femeie frumoasă.

M-a primit scuzându-se pentru dezordinea din apartament, cu un aer suferind.

— Nu mă simt prea bine de câteva zile şi toată casa arată… nepotrivit pentru o vizită… Vă rog să mă scuzaţi…

De la una, la alta, discuţia s-a îndreptat către lucrurile care mă interesau.

— În seara aceea – şi-a amintit ea – am avăt patru invitaţi: familia Vameşu şi unchiul meu, Iorgu Păun, cu soţia… Am stat de vorbă, cum se întâmpla în astfel» de ocazii… Mai curioasă mi s-a părut o glumă, o farsă, nici nu ştiu cum să-i zic… Pe la ora zece a sunat cineva la uşă. Când am deschis, nimeni. După un timp a mai sunat o dată şi am găsit la uşă un carton cu prăjituri. Cine le-a lăsat, nu ştiu…

— Nici nu bănuiţi?

— Nu!

— Bine, povestiţi mai departe…

— Am servit prăjiturile musafirilor mei… Şi, pe

urmă… ne-am dus la un restaurant…

— Aţi în cât toţi cinci din prăjituri?

— Da!… La restaurant, la sfârşitul serii, ne-am simţit cu toţii foarte rău…

— Aţi servit ceva care părea vechi?

— Nu-mi dau seama. Ştiu că, ajunsă acasă, abia am mai avut putere să-l chem pe doctorul Olteanu…

— De ce tocmai pe el?

— Îl cunoşteam mai de mult. Mă tratase în urmă cu doi ani de pleurezie.

— La ce oră a plecat doctorul Olteanu de la dumneavoastră?

— În jurul orei 4. Spunea că trece pe-acasă numai ca să se schimbe şi pleacă direct la clinică…

Nu mai aveam ce s-o întreb pe Adina Constantiniu. Cel puţin deocamdată. Ne-am luat rămas bun. La plecare i-am arătat câteva fotografii portarului de bloc. Acesta l-a recunoscut pe doctorul Olteanu fără ezitări şi mi-a spus că o vizita în mod obişnuit „pe doamna cea frumoasă de la etajul patru…”

Aşadar, Olteanu era o cunoştinţă mai veche a Adinei Constantiniu. Poate chiar el trimisese prăjiturile. Dar de ce aşa de misterios?

Am trecut pe lista de audieri nume noi.

Am început cu Iorgu Păun. Era un om care nu ştia să păstreze taine. Când a început să vorbească, n-am ştiut cum să-i mai opresc.

— Era ziua nepoată-mii. Adina este nepoata mea. Dar crezi că ne-am distrat?… Ţi-ai găsit! Păcat de flori! 8 lei firul pentru cine întreabă, 5 lei pentru cine cumpără. M-am scuturat de 25 de lei, başca la local. Nu riscam eu, dar ziceam că Adina o să mă împrumute cu ceva bani… Apropo, că veni vorba! Ce pot să păţesc pentru o imputaţie care…

— Lăsaţi imputaţia acum… Povestiţi-mi ce a fost în noaptea de 6…

— Ce să fie?… Nu tu şpriţ, nu tu nimic. În schimb, deşteptul ăla de Vameşu, cică să facem spiritism… Nu ştiu de unde cunoştea el un călugăr, mort de vreo trei sute de ani, Tolomei, Timotei, mă rog. aşa ceva. Şi când ţi l-a chemat o dată. şi ăla a răspuns, am simţit că-mi pică părul de groază. Cuvioase-n sus, cuvioase-n jos, până a prezis că unul care calcă în casa Adinei o să dea ortu’ popii…

— A zis călugărul ăsta?

— N-a zis, că ăla nu vorbeşte. Ăla bate! N-ai făcut încă chestii d-astea, spiritiste?…

— Nu, n-am avut prilejul.

— Păi, vino, dom’le, odată, să-ţi facă Vameşu o demonstraţie…

— Am să vin negreşit!… Şi mai departe ce a fost?

— Mai departe… Aha! A sunat anonimu’!

— Ce anonim?

— Păi nu ştiu, că n-a semnat pe cartonul de prăjituri… Nişte prăjituri o splendoare. Şi proaspete, şi reci, dom’le. Nu ca micii de la restaurant, care erau să ne prăpădească…

— Câte prăjituri au fost?

— Şase!… Am mâncat cinci., 7

— Deci una a rămas…

— Da, dom’le, una a rămas…

Am mai tăifăsuit cu iorgu Păun încă vreo jumătate de ceas. Mă interesa cum decursese şedinţa de spiritism.

În aceeaşi zi am revăzut-o pe Adina Constantinul. Mă gândeam că cea de-a şasea prăjitură putuse fi cauza morţii doctorului Olteanu. Am întrebat-o dacă l-a servit şi pe el cu prăjituri. Mi-a confirmat. Vizibil jenată, mi-a povestit şi despre şedinţa de spiritism. Punând cap ia cap relatările ei cu ale lui Iorgu Păun, am reconstituit următoarea scenă…

Încăperea era cufundată în întuneric. Pendula a bătut strident. Printr-o crăpătură a oblonului se strecura o rază subţire de lumină, care cădea pe chipurile celor de faţă. Adunaţi în jurul mesei, păreau umbre stranii. Se aşternuse o tăcere încordată, împrăştiată la un moment dat de vocea răguşită a avocatului Emil Vameşu:

— Călugăre Timotei! în seara asta chemăm pentru a treia oară spiritul tău. Dacă ai făcut lunga călătorie până în lumea noastră şi eşti aici, răspunde printr-o bătaie…

Tăcerea s-a reînstăpânit. Nu se auzea decât respiraţia din ce în ce mai precipitată a celor prezenţi. Două bătăi înfundate, venite parcă din adâncuri, au confirmat apariţia spiritului. S-au auzit murmure de emoţie, amestecată cu spaimă. Lucia Păun, soţia lui Iorgu, s-a foit pe scaun, mirându-se cu voce tare:

— A bătut de două ori! O mai fi venit cu cineva…

Avocatul a intervenit cu un sâsâit lung, apoi a continuat să oficieze:

— Cuvioase, cu bunătatea şi înţelepciunea ta fără de margini, spune-mi dacă fratele meu, mort acum, în februarie, a ajuns în lumea voastră, a celor prea fericiţi?… Răspunde, rogu-te, cu o bătaie, pentru da, şi cu trei, pentru nu…

S-a auzit, în chip de răspuns, o singură bătaie. Gina Vameşu, soţia avocatului, a exclamat:

— Ei, bravo! E în rai! Merita… A fost un băiat tare bun!…

Lucia Păun, după un acces de tuse tăbăcică, a ţinut să adauge:

— Cred şi eu, la cât v-a lăsat moştenire…

— Şi?… Ce-ţi pasă dumitale?… *

— Tăcere, vă rog, tăcere! s-a enervat avocatul. Discutăm între noi sau cu prea sfântul?… îl voi întreba şi despre soarta Feliciei, nevasta fratelui meu… Cuvioase

spirite, te rog să-mi spui dacă soţia bunul meu frate e tot în rai?

Spiritul a răspuns prin trei bătăi. Lucia Păun scăpă un „aş”. Gina a ţistuit lung din buze, impresionată de soarta cumnatei.

— Tocmai ea care făcea pe sfânta, ţinu ¡să adauge doamna Păun.

— Măcar moartă iart-o şi dumneata! ripostă Gina.

S-a amestecat în discuţie Iorgu Păun:

— Emilică, frate, întreabă-l pe cuviosul şi despre casa noastră de la Râmnie.

Glasul avocatului s-a înălţat cucernic:

— Te mai întreabă, prea sfinte, Luda şi Iorgu Păun, dacă e bine şi cu folos să vândă casa părintească de la Râmnic?

Pentru că răspunsul spiritului a fost afirmativ, Lucia Păun s-a înfuriat de-a binelea:

— Ei. na, c-am să mă iau după el! Să rămân la bă frâne te pe drumuri?! Unde să ne stabilim când l-o pensiona pe Iorgu?…

Iorgu a mustrat-o impresionat:

— Taci, femeie! Te iei în gură şi cu prea sfântul?!…

Vameşu, intermediarul între cer şi pământ, a intervenit, reamintindu-le de reverenţa datorată momentului:

— Zău, fraţilor, nu mai vorbiţi atâta! Tăceţi! Vă rog! Cuviosul nu stă mult. îl simt că vrea să plece. Nimic nu-l mai leagă de lumea noastră de ţarină. Apoi a continuat cu glasul schimbat: Atotştiutorule, înainte de a te întoarce printre marile umbre, spune-ne dacă vreunul din cei ce calcă pragul acestei case aste pândit, cumva, de coasa nemiloasă a morţii?…

Prea sfântul, categoric ca şi până atunci, n-a ţinut seama de sensibilitatea celor de faţă şi a bătut o singură

dată, aruncându-i în braţele disperării.

— Cum? Cine anume… Răspunde, cuvioase, răspunde! l-a rugat Vameşu cu glas tremurat.

Dar spiritul plecase, semănând o groaznică confuzie. Gazda a propus să se aprindă lumina, arătându-şi nemulţumirea că tocmai în ziua naşterii sale s-a ales cu o distracţie atât de lugubră…

Cunoscându-i pe Gina şi Emil Vameşu, mi-am dat seama că făceau parte dintre oamenii care au întotdeauna să-ţi spună o mulţime de lucruri, să te facă părtaş la întâmplări de familie, să-ţi istorisească amintiri. Numai în faţa soţului ei Gina vorbea mai puţin, conştientă că! este inferioară. De altfel chiar dacă ar fi încercat, i-ar fi fost aproape imposibil. Avocatul era de o vervă deosebită.

Gina Vameşu, o femeie destul de ofilită, bolnăvicioasă, se încăpăţâna să facă totul pentru a da impresia de tinereţe. Din cauza excesului de farduri, obrazul ei arăta ca un perete care refuză tencuiala, cojindu-se!

al

Genul clasic al femeii jandarm era perfect reprezentat de Lucia Păun. La portret au mai rămas de adăugat vocea hârâită şi tuşea tăbăcică.

Iorgu, tovarăşul ei de viaţă, era la fel de voinic, dar cu o înfăţişare mult mai blajină. Părea coborât dintr-un tablou de Brueghel.

Dar să revenim la şedinţa de spiritism.

Încă înainte să se aprindă lumina, Iorgu adormise cu mâinile împreunate pe pântecul rotofei. Păstra în colţul buzei un zâmbet abia perceptibil, semn al satisfacţiei pricinuite de prevestirile călugărului Timotei. L-a trezit nevastă-sa, îmbrâncindu-l. Voind să dea impresia că nu adormise, a întrebat surâzător:

— Şi masa chiar n-are niciun cui?

— Lorgule, eşti de o ignoranţă dezarmantă. Altfel nu merge, băiatule, îi explică Vameşu îngăduitor.

— Nu vin spiritele?

— Poate vin, dar tac.

I: – Ce vrei, dom’le? Făpturi de fum! Da’ îmi place.

Când mai tragem o întâlnire?

Cu o expresie tristă. Gina le-a spus că şedinţa nu se poate repeta mai devreme de două săptămâni.

— Dacă aţi şti cât îl consumă pe Emil. Nu doarme noaptea…

— De ajuns, de ajuns! le-a cerut Adina. E ziua mea. Vreau să petrecem. Să fie lume, muzică, să se întâmple minuni…

— Bernard Shaw spunea că o minune, este o întâmplare din care se naşte credinţa, încercă Vameşu să-şi etaleze erudiţia.

— Las-o baltă, dom’le! Mi-e foame! Haidem la un local, pe-aici, prin preajmă, i-o tăie Iorgu.

Lucia l-a susţinut, zorind-o pe sărbătorită să-şi schimbe rochia. Adina a promis că va fi gata într-o clipă şi a trecut în camera de baie. Invitaţii au auzit, imediat, curgând robinetul. În lipsa ei, Iorgu s-a interesat ce i-a venit lui Vameşu să pună întrebarea cu „coasa nemiloasă a morţii”. 1 Acesta i-a dat o explicaţie lungă şi încâlcită, din care Iorgu a înţeles numai că e bine ca omul să ştie ce-l aşteaptă.

Zgomotul ascuţit al soneriei a pus capăt discuţiei. Cum Şnu se cuvenea să deschidă decât gazda, Lucia a strigat?

— Adina, sună cineva!… Mă auzi, Adina?

— Te aud. Ce s-a întâmplat? a întrebat Adina apărând în uşa băii pieptănându-se.

— Sună cineva.

— La ora asta?… Cine-o fi?… Mă duc să văd!…

S-a uitat îndelung pe palier, dar n-a văzut pe nimeni.

— Nu e nimeni! Vi s-a părut.

— Cum ni s-a părut? Au auzit cu toţii, a asigurat-o Iorgu.

— E cineva pe scară? a întrebat Adina din uşă. Nu e nimeni!…

A intrat iar în baie, promiţând că într-o clipă va fi gata, Nici n-au apucat să-şi reia conversaţia şi s-a auzit din nou soneria. Emil. a ciocănit în uşa băii.

— Duduie Adina, iar sună!…

— Vin imediat!

Adina a traversat încăperea, enervată.

— Asta-i culmea! Cine naiba se joacă?… Iar nu e nimeni!

S-a apropiat şi Iorgu.

— Care eşti acolo?… Apoi a exclamat uimit: E-te-te! Un pachet! Tu nu vezi? În faţa uşii e un pachet. Ce-o fi înăuntru?…

— Ştiu eu?

Într-adevăr, jos, pe mozaicul palierului, era un pachet., Cinëva îl lăsase acolo, plecând înainte să i se deschidă.

— Tiii, ce prăjituri grozave! a mai zis Iorgu desfăcând pachetul.

— Nu înţeleg nimic. Cine putea să le trimită? s-a întrebat gazda.

Au închis uşa. Iorgu le-a anunţat tuturor vestea solemn şi statuar ca un majordom:

— Doamnelor şi domnilor, un anonim i-a trimis Adinei acest minunat carton de prăjituri…

Cina murea de curiozitate;

— Să vedem şi noi!

Continuând să se miré, Adina şi-a dat cuvântul de onoare că nu ştia cine a trimis prăjiturile. Bineînţeles,

nimeni n-a crezut-o.

— Or fi de la călugărul Timotei, a zis Iorgu.

Toţi au izbucnit în râs. În sfârşit făcuse şi Iorgu a glumă pentru care nevastă-sa l-a privit cu recunoştinţă. Adina a luat cartonul de prăjituri şi. s-a oprit în faţa fiecărui în vitat servindu-l. Rămăsese una singură. Iorgu a propus ca aceasta să fie rezervată… anonimului.

— Poate că vine până la urmă…

Adina l-a privit mustrător. O deranja că nu este crezută. S-a rujat foarte meticulos, în oglinda toaletei. îmbrăcându-se, au pornit cu toţii la restaurant.

Se făcuse târziu. Se stinseseră mai toate luminile. O lună roşiatică, stătea agăţată ca o portocală, în vârful unei antene de televizor. Cartierul adormea ca în fiecare seară.

Firma luminoasă din apropierea hotelului Lido avea aceleaşi litere stinse, ca de obicei. În Piaţa Romană se scoteau şinele de tramvai. Aparatele de sudură aruncau fulgere albastre. Flama scurtă, repetată, făcea să clipească ferestrele blocului din colţ.

Veselul grup a poposit la restaurantul Mon Jardin. S-au aşezat în jurul mesei, exuberanţi, sfidând parcă prevestirea sumbră a călugărului Timotei. Restaurantul era populat cu o lume pestriţă. Unii, îmbrăcaţi elegant, cu haine de bună calitate, dar cu croială desuetă, alţii, foarte mulţi, cu sacouri de catifea reiată. Erau destui şi cu bluze din balonzaid, pe sub care purtau cămăşi în carouri.

Specialitatea casei era formată din: „Amalfi, ţuică cu vermut, creier în pergament şi merengue-glace”.

Ca să umple timpul, până aveau să sosească cele co – mandate. Iorgu a început să fabuleze. Avea o idee fixă. Că pe front s-a purtat ca un erou, a luat sute de nemţi prizonieri, a distrus tunuri, tancuri, avanposturi şi trupe inamice de desant. Rezonanţa cuvântului „desant” îi plăcea nespus.

Într-o pauză a povestirii, Iorgu a închis ochi, rămânând parcă pe urma cumplitelor aventuri din război. Şi… cu ochii. Închişi… a adormit, pur şi simplu, la masă.

În realitate nu fusese nicio zi pe front, dar îi plăcea să se lase în voia imaginaţiei. S-a trezit când o picoliţă a scăpat un sifon pe jos, care a făcut explozie.

Treptat, atmosfera s-a înviorat, glumele zburau dintr-o parte într-alta, prietenii călugărului Timotei petreceau.

Spre sfârşitul serii, Lucia le-a stricat buna dispoziţie.1 Din senin, a început să se vaiete că se simte rău. A scos din poşetă sticluţa cu apă de colonie, şi-a umezit vârfurile degetelor şi a început să-şi fricţioneze tâmplele. Apoi s-au plâns şi ceilalţi, fiecare având aceleaşi simptome: moleşeală, dureri din ce în ce mai ascuţite în abdomen, transpiraţie abundentă, ameţeli.

— Cred că numai vinul ne-a făcut figura, a fost de părere Vameşii.

— Adina îşi muşca buzele de durere.

— Să mergem, dragă. Fata asta se simte rău de toi; a hotărât soţia lui Iorgu, care îşi mai revenise.

— Mâine să ne telefonezi, Adina, a spus îngrijorată. Gina Vameşu.

S-au despărţit grăbiţi, ca nişte călători ce s-au cunoscut întâmplător. Fiecare era dornic să ajungă cât mai re –, pe de acasă.

În timpul cercetărilor care au urmat, m-au uimit sentimentele pe care le aveau, de fapt, aceşti oameni unii faţă de alţii. Îmi amintesc doar câteva comentarii relative la petrecerea de la Mon Jardin.

Iorgu i-a spus bosumflat nevestei:

— Dracii ne-a pus să ne ducem? Am dat bani pe flori, am plătit şi masa, şi acu, uite ce rău îmi e… Lucico, mamă, fă-ţi pomană cu o lingură de bicarbonat, că-mi dau sufletul…

Vameşu încerca şi el să-şi liniştească soţia:

— Stăpâneşte-te şi tu, Gina. Suferinţa e o stare intimă, discretă…

— Nu înţelegi că mă doare?

— Răbdare şi trece. Ne-am luat după cretinul ăla de Iorgu să mâncăm şi mici.

— Ah! Nu mai pot…

— Fă-ţi un ceai de… de ceva.

Adina n-a putut dormi. Când durerile au devenit insuportabile, a format numărul de telefon al doctorului, în mai puţin de o jumătate de oră Gabriel Olteanu s-a prezentat la locuinţa ei.

Portretul lui s-ar putea rezuma în câteva cuvinte: un tip pedant, uşor melancolic, foarte manierat, născut cu un secol mai târziu, după propria-i expresie. Prietenii zâmbeau afirmând că era gata să susţină ideile altora cu mai mult patos decât pe cele proprii. Promitea cu amabilitate orice serviciu, te îndatora şi nu te-ar fi contrazis>în ruptul capului.

Hainele îi veneau ca turnate. Avea obsesia parfum urilor. Maniac în ale curăţeniei, deschidea uşile cu cotul, ca să nu atingă clanţa cu degetele. Nu fuma şi nu mânca alimente” cu mirosuri pătrunzătoare, din raţiuni pur estetice. Dincolo de toate curiozităţile, era un medic cu o solidă pregătire profesională, corect în relaţiile cu ceilalţi oameni, îşi diviniza mama.

Ajuns în apartamentul Adinei Constantiniu, s-a aşezat la căpătâiul ei, cu grijă pentru dunga pantalonilor, şi i-a luat pulsul. Apoi i-a atins fruntea, încercând să simtă dacă are febră.

— O intoxicaţie. O formă uşoară, s-a pronunţat în cele din urmă. Să sperăm că nu se vor ivi complicaţii… Ţi-am pregătit ceva de băut… Ceva folositor, în orice caz. Ai. să te liniştеşti şi sper să adormi. Capul te doare?…

— Am, aşa, ca un cleşte de durere… Şi tu pari obosit.

— Chiar sunt!

— Să te servesc cu ceva…7

— Nu vreau nimic!

— Uite, am acolo o prăjitură cu cremă. Ştiu că îţi plac…

— Mulţumesc!

— Te rog, ia…

H – Mmmm! E foarte bună…

I Doctorul Olteanu a plecat în jurul orei 4 dimineaţa. Peste noapte, criza Adinei s-a repetat mult mai puternic. După ora şapte şi jumătate l-a sunat la clinică.

— Vă rog, cu doctorul Olteanu…

Persoana de la celălalt capăt al firului a ezitat să răspundă:

— Sunteţi o rudă?

— Nu, o cunoştinţă, o pacientă…

— N-o să puteţi vorbi cu doctorul Olteanu! – Când să revin?

Răspunsul a întârziat câteva secunde.

— Doctorul Olteanu a murit!…

O discuţie avută cu şeful meu, Toma Negoiţă, m-a pus din nou pe drumuri. Mă plângeam că m-am cam împotmolit cu cercetările şi el m-a copleşit cu reproşurile:

— Ce cauţi în birou?… Aştepţi să vină criminalul la biroul de informaţii?… Du-te să stai de vorbă cu oamenii!

Ia-o de la început… Fă o vizită mamei doctorului Olteanu. E la fel de interesată ca şi noi în descoperirea criminalului… Ai epuizat semnele de întrebare în legătură cu nora ei?… Cu doctorul Leonte?… Cine-i Adina Constantiniu? Dar soţii Vameşu, dar familia Păun?… Sunt eşti atereştri?… Nu!… Muncesc, trăiesc printre noi… Vorbeşte cu cei care-i cunosc. Cântăreşte amănuntele mai interesante, opreşte-te la cineva, dacă trebuie… Ai un

coleg de birou, pe Tutunaru. L-am găsit dezlegând cuvinte încrucişate. Ia-l cu tine pe teren… Ai luat câteva declaraţii şi ai obosit!

Am plecat din biroul lui Negoiţă cam abătut.

O nouă vizită la mama doctorului Olteanu mi-a dat posibilitatea să aflu o poveste impresionantă, dar fără vreo legătură cu cazul care îmi punea atâtea probleme”.

S-a născut într-un sat de munte din Ardeal, în casa unui ţapinar sătul de nevoi. Mama i-a murit când nu învăţase încă să-i pronunţe numele. Cine-l întreba pe tatăl ei cum i-a murit soţia, primea un răspuns ciudat:

— Cum să moară?… Cum mor săracii, din orice…

În ciuda traiului prost, fata s-a înălţat şi a crescut frumoasă, ca dimineţile cu soare. Nu împlinise şaisprezece ani, când, prin satul de munte cu case răzleţe, a trecut primul automobil văzut prin partea locului. Era plin cu avocaţi, veniţi din capitală ca să redeschidă, spre paguba ţăranilor, un proces vechi pentru o pădure. Printre ei se găsea şi tânărul Sorin Olteanu, vlăstarul unei familii bucureştene bogate, proaspăt titularizat în Contenciosul departamentului silviculturii. A zărit, printre ulucile unui gard, o copiliţă. A oprit maşina privind-o înmărmurit. Le-a atras atenţia emoţionat şi camarazilor săi.

— Uitaţi-vă cum arată o romăncuţă frumoasă, frumoasă…

Neştiind ce s-a întâmplat la poartă, tatăl fetei a ieşit cu toporul… N-avoa cum să taie cu el privirile cutreierate de lumină ale bărbaţilor din automobil.

Şi cum viaţa însăşi scrie întâmplările cele mai puţin verosimile, după nicio lună, Ana Găman pleca desculţă dintr-un sat de munte, ca să ajungă doamna Olteanu, soţia unui avocat cu talent şi avere, care uluise capitala cu aventurile lui galante şi, mai nou, cu această căsătorie incredibilă.

— Eram aşa de stingheră în casa lui, povestea Ana ţ Olteanu, că dacă ar fi trebuit să mor, n-aş fi îndrăznit să gem, de teamă să nu supăr pe cineva…

Gabriel s-a născut în primul an de căsătorie. Tânără mamă nu ştia să facă altceva decât să-şi vegheze copilul şi, în orele de somn ale acestuia, să se joace cu o trusă de manichiură pe care soţul i-o adusese de la Paris.

După un timp, a aflat că Sorin Olteanu o luase de la Paris şi pe Lisette, fostă dansatoare acrobată ia barul Tabarin. În Bucureşti, Lisette a primit, în plic parfumat, o cheiţă „Yale”, din aur, cu care a deschis uşa unei garsoniere din Cotroceni, mobilată de la carpeta persană din vestibul, până la veioza „Gallé”, aşezată pe noptiera dorj mitorului din lemn de palisandru.

În fiecare dimineaţă primea buchete de flori, cărate cu faetonul de proprietarul florăriei Riviera.

Ana crezuse cu mintea ei simplă, de ţărancă, că urs

I bărbat îşi ia nevastă” o dată pentru totdeauna. Şi atunci» Sorin al ei, cum de se purta astfel?…

Într-o noapte şi-a înfăşurat copilul în broboada eu care

1 yeni.se din satul de munte şi a cerut adăpost unui consătean, geamgiu, care locuia pe Calea Griviţei. Nevasta geam-Igiului a luat-o să lucreze cu ea la Boiangeria Af talion. Mat itârziu, a primit prin poştă o înştiinţare în care se vorbea de r divorţ… pronunţat din vina piritei, care şi-a părăsit domtkciliul con ugal…”

— Mi-am crescut copilul cu mâinile astea, povestea în ama doctorului. Nu l-am lăsat să primească de la nimeni.

[În măr. De câteva ori, din an în paşte, taică-su a venit să pe vadă. Nu l-am primit, l-am spus şi copilului: „Dacă ta Oprind că-i dai bună ziua, te înec!”… Sunt rea cu oamenii răi. Să mai povestesc cât am dus-o de greu?… La ce să-mi f. aduc aminte?… Am învăţat carte odată cu

copilul meu, pe ¡¿acelaşi abecedar. Singură l-am-ţinut în facultate şi l-am

I făcut doctor. A fosfmindria mea. Când a venit, într-o zi.

I taică-su (acum e funcţionar pe la un depozit de lemne) să-mi ceară o fotografie a băiatului, l-am pus pe Gabriel să scrie pe dos: „Domnului Sorin Olteanu”. Atât! îi tremura mâna, dar a scris cum am vrut eu. L-am bătut până în anul doi de facultate, terorizată de gândul că poate apuca

* pe drumuri anapoda, ca atâţia alţii, după război. N-aveam voie să-mi irosesc singura avere... Cine mi l-a ucis, oameni buni?...

Cine?... Se învălmăşeau şi în mintea mea nenumărate întrebări. Prăjiturile au fost otrăvite?... Cine să fi trimis cartonul cu prăjituri?... Doctorul Leonte? Poate Paula 01 teanu. Ştia despre existenţa Adinei Constantiniu?... Sau poate unul dintre invitaţi... Sau... să fie gestul dement al unui tată ratat, de existenţa căruia abia aflasem?...

În seara petrecerii de la restaurant, s-a mai petrecut un fapt care venea să încurce şi mai mult firele cercetărilor mele. La farmacia numărul 64, situată la marginea oraşului, s-a prezentat un individ care a cerut să i se execute o reţetă. (Semnalmentele lui mi-au fost relatate vag: statură potrivită, între două vârste, destul de bine îmbrăcat). Deşi reţeta era prevăzută cu antetul unei mari clinici şi cu timbru sec, farmacista de serviciu a observat ceva în neregulă. Când n-ai mult de lucru, când timpul trece greu, te bucuri să schimbi o vorbă-două şi întârzii cu rezolvarea unor treburi de care, în mod obişnuit, te ocupi maşinal. Calculând fără grabă costul medicamentului (un medicament cu livrare strict controlată), a observat că timbrul sec strivise hârtia reţetei în loc să se imprime egal. Un amănunt care nu ar fi stârnit bănuieli unui neavizat.

Farmucista’ a devenit circumspectă şi a ridicat hârtia în lumină s-o privească mai atent. Pe clientul nocturn l-a enervat scrupuiozitatea ei.

— Ce tot suciţi hârtia asta, tovarăşe dragă?…

— De ce vă impacientaţi?

— Dacă mă ţineţi aici de zece minute! Sunt un om bolnav. Pentru trei fiole puricaţi – atâta reţeta aia.

— Dacă îmi vorbiţi aşa, s-ar putea să nu vă servesc…

— Daţi-mi reţeta! încerc în altă parte!…

I-a smuls reţeta din mână şi s-a îndreptat bombănind spre ieşire. Farmacista a privit lung în urma lui.

Nu ştiam cum să leg şi dacă se leagă – această întâmplare cu datele dosarului meu. L-am trimis pe sublocotenentul Tutunaru să-l invite la noi, pentru a doua zi dimineaţă, pe Emil Vameş u, iar eu m-am dus să văd un spectacol la teatrul de estradă.

Nu-mi ardea defel să mă distrez, dar m-am gândit s-o văd pe Adina Constantiniu la locul ei de muncă.

Sala gemea de lume. Am găsit un loc în picioare, rezemat de un perete, la balcon.

După prolog, după ce o cântăreaţă ne-a asigurat că „Fetiţe dulci. ca-n Bucureşti, în toată lumea nu găseşti1, a apărut pe scenă Adina. Juca rolul unei tinere colectiviste şi purta cu graţie un coş plin ochi cu mere de butaforie, în lumina crudă a reflectoarelor se observa lesne că mândra ţărăncuţă avea gene false, fard albastru pepleoape» sprâncene subţiate după ultima modă. Peste părul migălos coafat cu supraetajări de buclişoare, purta o maramă stropită din belşug cu paiete. Privind-o am avut o impresie olfactivă. Am simţit în nări miros de „Chipre”, parfumul ei preferat. A traversat scena cu coşul de mere, a zâmbit şi a dispărut în culise. A urmat un balet. Adina Constantin în n-a reapărut în spectacol. Acesta fusese tot rolul ei.

Din discuţii şi din verificările făcute printre colegii de muncă, vecini, cunoştinţe, familie, am reuşit să adun date cu care să-i întregesc biografia.

Părăsise, cu mulţi ani în urmă, un orăşel de provincie, ambiţionată să cucerească publicul de teatru bucureştean, 5 mizând pe nişte virtuţi artistice neconfirmate decât de rude.

Părinţii (modeşti funcţionari la Urziceni), nestrămutaţi în credinţa că fiica lor va ajunge o mare actriţă, i-au i plătit, lună de lună, cameră mobilată şi i-au dat bani de buzunar, ca să poată descifra destinsă secretele Thaliei, între timp, tânăra aspirantă la gloria scenei şi-a urcat lă Idiţa de zestre în garsoniera mansardată a unui bătrân ac tor, foarte solicitat de cinematografie pentru roluri de ţăran mijlocaş nehotărât. Prin el a ajuns să joace şi într-un film documentar de protecţie a muncii. O lovea, din neglijenţă, o maşină cu platformă. Părinţii şi rudele, informate în timp util, au văzut filmul de patru ori, când a fost

I proiectat la Urziceni. Nu şi-au recunoscut „vedeta”, pentru că era filmată cu spatele. Actorului bătrân i-a urmat un corespondent la Bucureşti al unui ziar occidental. Şi

I mai bătrân. De la el a rămas cu mai multe valize pline de i haine elegante, care i-au cultivat gustul pentru modă. Ulterior, printr-o relaţie, a reuşit să fie angajată manechin la ţ o fabrică de confecţii, Cât a durat legătura cu ziaristul străin, a învăţat să pronunţe corect mărci de ţigări şi băuturi renumite, să te respingă cu privirea invitându-te. Într-o bună zi, corespondentul străin a plecat definitiv la el acasă. L-a condus la aeroport purtând în suflet regrete şi grija pentru ziua de mâine.

Norocul i-a zâmbit mai repede decât se aştepta. La întoarcerea de la aeroport, a luat-o cu motocicleta un fotbalist în plină glorie. Un tip „ambiţios”, care n-a

acceptat să se transfere la alt club decât după repartizarea unui apartament pentru' Adina Constantiniu, viitoarea lui soţie: N-a trecut mult şi fotbalistul, individ cu sentimente instabile, s-a căsătorit cu o voleibalistă de la noul club.

A urmat pentru Adina o perioadă grea.

Apoi l-a cunoscut pe inginerul Tiberiu Focşa, specialist în motoare cu explozie, cu o foarte bună reputaţie. Focşa a iubit-o cu adevărat, tulburător, şi a avut, privind viitorul lor, cele mai bune intenţii. Neşansa lui, s-a arătat sub chipul unei plecări în străinătate, la o specializare. Ceva a murit în el, în ziua când, pe coperta unei reviste porno, a văzut o fotografie, absurdă, dai care fără putinţă de tăgadă era a iubitei sale, Adina. Era una dintre fotografiile pe care i le făcuse la Bucureşti, în camera lui de la hotel, ziaristul străin.

La un pas de naufragiu, Adinei Constantiniu i-au venit, de data asta, în ajutor soţii Vameşu, prieteni cu unchiul său, Iorgu Păun. Gina Vameşu a ajutat-o cu inexplicabilă generozitate.

Cu timpul gusturile şi pretenţiile Adinei au evoluat, calitatea relaţiilor sale îmbunătăţindu-se. Nu mai era o „tânără debusolată" şi de aceea o nemulţumea profund lipsa unei surse sigure de existenţă. Nu-şi mă: putea permite să pozeze (cum a făcut după ce a renunţat la slujba de manechin) pentru, reclame de noi produse: crema grasă „Rodica" şi ciocolata „Maria" cu lapte. A încercat, din nou, să dea examen la Institutul de teatru şi a eşuat în corpul de figuraţie al unui teatru de estradă. Înţelegea ridicolul situaţiei, trăia îngrijorată în prezent, o înspăimânta viitorul, vedea că e târziu să ia viaţa de la început. S-a apucat să ia lecţii particulare de stenodactilografie. Încerca să-şi facă puţină ordine în viaţă şi cei care o cunoşteau din trecut se pregăteau s-o laude…

Seara, târziu, am proiectat pe tavanul alb al camerei,

asemenea unui film, datele aflate, întrebându-mă, încă o dată, până unde putea fi amestecată Adina Constantiniu în uciderea doctorului Olteanu. M-a smuls din pat soneria telefonului. Am ridicat receptorul şi, lipindu-l de ureche» am auzit vocea precipitată a lui Tutunaru:

— …trăiţi! Sublocotenentul Tutunaru S Raportez; \ avocatul Emil Vameşu a dispărut de la domiciliul său!…

Pe biroul meu se afla un ordin abia semnat de căpita[: nul Toanta Negoiţă:

„Luaţi măsuri, arestaţi-l pe numitul Emil Vameşii, fost avocat, cu domiciliul stabil în Bucureşti, strada Bartoloi meu, numărul – 87. Comunicăm semnalmentele…”

L-am întrebat pe sublocotenentul Qvidiu Tutunaru, [aflat de faţă:

— Care e ocupaţia actuală a lui Vameşu?

— Necunoscută Chiromant amator… Însă mă gândesc că „de obicei, oamenii de teapa lui Vameşu nu ajung i; până la crimă.

— Care o fi, de fapt, amestecul lui în cazul Olteanu…

Am rămas pe gânduri, Tutunaru mă privea bănuitor.

Credea că ştiu ceva în plus faţă de el. Îmi plăcea să iu-Icrez cu el. Îi preţuiam capacitatea rară de a alege esenţialul dintr-o puzderie de amănunte. Nu se deosebea de tinerii de aceeaşi vârstă cu el. Mai scund decât mine, însă Ăżmai bine legat. Pricepea uşor şi filtra tot ce-i spuneai, surprinzător de repede.

Într-o zi de toamnă, a venit la birou deosebit de trist.

L-am întrebat ce i s-a întâmplat, dar a refuzat să-mi po – vestească. Am simţit, însă, că se află în starea aceea, când îne jurăm să păstrăm ascunsă o durere, dar abia aşteptăm ţ să ne descoasă un prieten ca să-i spunem ce avem pe r inimă. L-am abordat, cu tact, dar perseverent, până când l-am convins.

Tânărul meu coleg fusese părăsit de iubita lui. Se

îndrăgostise. din vară, de Valeria Şuşu, actriţă de categorie modestă.

Întorcându-se din turneu, Valeria i-a povestit cu la –, crimi în ochi că a străbătut cu teatrul opt oraşe şi că peste i tot, celelalte actriţe au fost asaltate de admiratori care le-au cerut autografe şi fotografii, numai ea a fost evitată.

Lucrurile se complicau cu atât mai mult cu cât teatrul se pregătea să întreprindă un nou turneu.

Ovidiu i-a explicat cu toată căldura de care a fost în stare că, în ultimă instanţă, numai posteritatea stabileşte ireversibil valorile.

Vali a plecat în turneu, fără să ştie că Ovidiu şi-a luat. câteva zile de concediu şi a urmat-o pe tot itinerarul. De peste tot a trimis scrisori, la hotelurile unde era cazat teatrul, prin care solicita insistent, autografe şi fotografii ale îndrăgitei actriţe Valeria Şuşu.

Valeria a primit o corespondenţă uriaşă. Sfârşindu-se turneul, Ovidiu şi-a întâmpinat iubita cu o privire de oro mulţumit. La rândul ei, Vali arăta fericită, ca un star. Întrebând-o cum a fost, ea – i-a zâmbit rezervat, explicându-i că abia acum înţelegea de ce a spus La Bruyère că: „Începutul şi sfârşitul iubirii se fac simţite în stânjenirea încercată când rămâi singur cu fiinţa iubită). Era exact ce simţea ea în clipa aceea. O actriţă atât de adulată trebuia să aibă o singură datorie – aceea de a aparţine maselor de spectatori. Cu această declaraţie, l-a părăsit pe Ovidiu T’utunaru.

Relatându-mi întâmplarea, Ovidiu arăta ca un om pierdut.

A trecut aproape un an, necazul a fost uitat.

Ovidiu Tutunaru lucra tot cu mine în birou şi ne înţelegeam din ce în ce mai bine.

…Discutam cu Ovidiu „dosarul Oiţeanu”, când ne-a întrerupt soneria telefonului. Un coleg ne comunica o

spargere săvârşită la Farmacia numărul 64. Am plecat în grabă şi am ajuns la câteva minute după sosirea echipei de cercetare.

O spargere curioasă. Hoţii nu se atinseseră de bani şi nici de medicamentele scumpe. După modul de operare făptaşul era un începător. A fost pus pe urmele lui câinele de serviciu. Unul dintre cei mai buni câini ai noştri – Blitz. După mai multe ocolişuri ne-a condus până în strada Arhitect Bogdan, aflată în apropiere. La numărul 33 era o casă micuţă, cu curte în faţă. Ne-a deschis, alarmată; proprietăreasa.

— Ce doriţi?... Ce s-a întâmplat?...

Însoţitorul elineiui a strâns scurt lesa, încercând să-l liniştească.

— Cine mai locuieşte aici? am întrebat-o pe femeie.

— Fata mea şi cu mine... A, avem. şi un chiriaş. Pe domnul Tiberiu Focşa...

— E acasă?...

— Da, cred că da!

— Vă rugăm să ne conduceţi la el...

Gazda a bătut în uşa chiriaşului de câteva ori. din ce în ce mai puternic. N-a răspuns nimeni. Cum uşa nu era încuiată, am intrat cu toţii.

Pe un pat strâmt era întins, mai bine zis zăcea, un om cu faţa răvăşită. Ovidiu mi-a spus în şoaptă:

— Doarme!... Ba nu, ţine ochii deschişi... E leşinat!...

Cercetându-l. mi-am dat seama că nu era leşinat. Îşi injectase morfină. În grabă, nici nu încercase să ascundă fiolele. Căzuseră pe jos, lângă piciorul patului. Urmărindu-mi privirea, a înţeles şi Ovidiu despre ce era vorba.

— Ştii, Ovidiu, ce sunt fiolele astea?

— Morfină, nu?...

— Şi, altceva!... Poate sunt cheia asasinării doctorului Olteanu!...

Acum, după atâţia ani, cred că am spus cuvintele acelea mai mult ca să-mi dau importanţă. Până la dezlegarea enigmei mai aveam de aşteptat.

Cercetările au stabilit că morfinomanul era una şi aceeaşi persoană cu bărbatul venit la farmacie cu reţeta în neregulă. Ovidiu a avut ideea să-l confruntăm cu farmacista care fusese în acea noapte de serviciu.

Tiberiu Focşa însemna o nouă verigă în lanţul anchetei mele. Cândva, un inginer cu o solidă reputaţie, îndrăgostit de Adina Constantiniu. Ce căuta el în toată această poveste?... Am avut o clipă senzaţia că alunec pe un acoperiş înclinat, fără să mă pot apuca de marginea streşinii...

Am luat, din nou, o declaraţie Paulei Olteanu. Trebuia să aflu la ce s-a referit doctorul Silviu Leonte când a afirmat:

„O acuzaţie gravă! O insultă adusă memoriei unui om, poate, nevinovat..."

A fost nevoie de multă răbdare şi stăruinţă până am convins-o să nu aibă rezerve.

E foarte greu să descrii întâmplări importante din viaţa altuia. Mie, cel puţin, aşa mi se pare. Întâmplări grave, care marchează, uneori, un om pentru toată viaţa, le povesteşti pe un ton neutru. Dispare tensiunea. Pentru cei care le-au trăit, ele au avut altă temperatură. De aceea ¡redau din relatările soţiei doctorului Olteanu doar atât cât este necesar pentru o bună înţelegere a cazului de faţă.

Paulei Olteanu nu i-a trebuit mult timp până să afle cealaltă faţă a soţului ei. Omul amabil, îndatoritor, pasionat pentru ştiinţă, a încercat să folosească prietenia soţiei sale cu Leonte, pentru a-l determina să împartă cirel eventualul succes al cercetărilor, privind un nou medicament, încuraja prietenia soţiei, cunoscând probitatea doctorului Leonte.

Aşadar se voia asociat la o descoperire la care nu avusese nicio contribuţie ştiinţifică.

Am continuat eforturile pentru găsirea lui Emil Vameşii, A fost găsit la o rudă din comuna Mărgineni, Prinderea s-a datorat lui moş Vanghele, un unchiaş simpatic» care l-a trezit pe şeful postului de miliţie în toiul nopţii.

— mnă seara, tovarăşe plutonier…

— Care seară, bre, că e noapte! Cum de nu dormi?

— Păi… eu ce să zic?… Cum de nu dorm… De dormit îmi arde mie?

— Oi fi bolnav…

— Eu –, nu!… Asta e! O fi bolnavă…

— L-Cine, bre?

— Zamfira, baba mea.

— Ia-o încet, că acu’ tot m-am trezit

— De patru nopţi ţine sfat cu mă-sa. Vine acasă de-o latră toţi dinii.

— Şi, ce vezi matale rău în asta? Stau şi ele de vorbă, femei…

— Adică ele macină vorbe şi eu arunc banii din casă?

— Să mă pici cu ceară dacă înţeleg ceva…

— Păi Eu ce zic?… Ce vorbe mai are ea cu mă-sa?

— Uite că are!

— N-are! Mă-sa îi moartă dinainte să mă ia pe mine militar.

— E încurcată rău…

Este! Eu ce zic?… Vine mă-sa noaptea ia plopul de la fântână. Cică o cară după el un călugăr. Unu9. Câmotei…

— De călugărul ăsta n-am auzit!

— Ai văzut?… Şi alamort. Umblă morţii vraişte prin sat.

— Spune drept, nea Vanghele, te-ai cinstit cu ceva?

— Nici pomeneală.

— Auzi, nea Vanghele, nu vrei să vorbim mâine, pe lumină?

— Acu’ vorbim! E dat dracului călugăru’ ăsta. În fiecare noapte cere bani, de parcă vine cu aeraplanu’. Şi proasta îi dă…

— Cui, bre?

— Banii îi ia arhanghelul, mai marele lor. Cred că-i împarte cu Cimotei. O avea şi soacră-mea partea ei, c-a fost lacomă, Dumnezeu s-o ierte…

— Nea Vanghele, taci din gură că mă culc la loc şi visez urâit. De unde ai mai scos şi un arhanghel?

— A venit singur. E de la Bucureşti!

— Să nu-mi spui că s-a autotencuit pe bolta bisericii… Acuşi mă duc şi-l iau cu şpaclul…

— Nu! A tras la Ian, cu Băltăreţu, cumnată-su…

— Ce vorbeşti? Ala mic şi slab e arhanghelul? De-aia n-a venit să-i dau viza de flotant? De ce nu începuşi aşa, nea Vanghele?

— Păi?… Eu ce zic?…

Datorită intervenţiei prompte a şefului de post, Vameşu mi-a fost pus imediat la dispoziţie pentru cercetări.

L-am poftit la interogatoriu.

— De ce ai fugit din Bucureşti, tovarăşe Vameşu?

— Vai, domnule locotenent!… Fugit!… E o formulă derizorie. Nici gând să fug. Sunt astenic şi am avut nevoie de odihnă. Pot dovedi cu certificate medicale şi chiar vă rog să verificaţi…

— Ai încercat să fugi şi când te-a legitimat şeful de post…

— Aaa, atunci a fost altceva… Domnule, ce mai încolo şi încoace… M-am temut un pic, mi-a fost frică.

— Frică, de ce?

— Cum să vă spun?… Domnule locotenent, eu sunt

un tip eminamente sincer… ce să ne mai ascundem după deget…?

— Să nu ne ascundem!

— Tocmai… După ce a început ancheta cu Adina, mi-a dat un telefon tembelul ăia de Iorgu şi mi-a spus că a trăncănit în legătură cu şedinţa de spiritism.

A făcut o pauză, şi-a înţepenit ceafa firavă şi m-a privit vultureşte. Apoi a reînceput:

— Atunci, ce mi-am zis, domnule locotenent? Bine, Vameşule, tocmai acum când luptăm împotriva superstiţiilor, când facem atâtea eforturi să-l smulgem pe om din ghearele misticismului, tu te-ai apucat de spiritism? Nu e frumos nu e normal. Eşti cel mai retrograd element. Trebuie să te dai urgent la fund, că altfel te înhaţă… Şi… m-am dat!

— Tovarăşe Vameşu, îmi vorbeşti ca unui handicapat mintal… Nu cumva motivul sperieturii dumitale era altul? Doar eşti om de lege, avocat…

— Am fost. M-au mâncat, domnule locotenent. Fript m-au mâncat. Până ce nu m-au văzut scos din colegiu, nu s-au lăsat. Invidii, intrigi, ştiţi dumneavoastră…

— Au fost blânzi. Pentru sumele pretinse în plus de la clienţii dumitale, ai fi putut fi trimis în judecată.

— N-am pretins, m-am mulţumit cu ce pica… Dar…; bine mi-au făcut tovarăşii mei. Elementele necinstite n-au ce căuta în societatea noastră nouă… Legile contemporane ale umanităţii…

Mă enervase, dar l-am întrebat foarte liniştit:

— Dumitale îţi place teatrul?

— Foarte mult, domnule locotenent, a recunoscut, nepricepând în prima clipă. Cum să nu-mi placă? Teatrul ne educă, ne luminează, ridică nivelul cultural al maselor…

— Sunt cu totul de acord! Dar cu mine de ce joci teatrul ăsta penibil?

— Vai, cum mi-aş permite?

— Asta mă întreb şi eu… Dumitale ţi-a fost fiică de cu totul altceva… Doar nu crezi că am luat în serios povestea cu spiritismul?… Asta o făceai cum fac unii mjci scamatorii, la petreceri „ca să-şi distreze prietenii… Sigur, când se putea, mai ciupeai-şi un ban… Eşti amestecat în multe altele, mai grave… Ţi-e frică! O spun mâinile dumitale, ochii, tremurai nestăpânit al bărbiei… Ţi-e frică, printre altele, şi de declaraţiile pe care le-a putut face inginerul Tiberiu Focşa, de două ori victimă a Adinei Congtantâniu… A prins gustul morfinei pe alte meleaguri şi, ea nu cumva să se vindece, l-aţi alimentat cil otravă… Îţi promit că ne vom ocupa de el până ce va redeveni omul util dinainte…

Vameşu s-a sculat în picioare, având pe chip întipărită o imensă uimire, l-am făcut semn să stea liniştit pe scaun.

— Să discutăm la obiect. Fie care infracţiune are elementele sale constitutive, nu-i aşa?… Ei bine, în cazul dumitale aceste elemente sunt întrunite pentru dovedirea unui cumul de infracţiuni. Doar ai fost jurist… Să le luăm pe rând 1 Articolul 549 cod penal: înşelăciune, apoi trafic de stupefiante şi specula cu medicamente, fals şi întrebuinţare de fals. Mai am…

— O clipă, domnule locotenent!… Sunt calomnii, se exagerează groaznic, am duşmani».: De la câteva fiole ele. morfină vândute, nici nu mai ştiu când, lui Tiberiu Focşa, a ieşit aici că… în fond ce rău am făcut procurând unor oameni bolnavi medicamentele pe care nu le găseau?…

— Aşa-zisele medicamente erau substanţe avoi tive, primejdioase. Putem dovedi că soţia dumitale, „săritoarea tanti Gina”, cum o numesc martorele, asigura clientela, ea şi vânzarea „medicamentelor-4 la-preţuri pipărate. Am să fac, în concluziile de învinuire, un calcul complet al

veniturilor obţinute în acest mod de dumneata, soţia dumitale şi de Adina Constantiniu. Sursa morfinei era doctorul Olteanu, nu-i aşa?

— Da, adică nu…

— Tot el procura şi reţete pentru „medicamente” mai deosebite. Dumneata falsificai doar timbrul sec…

— O reţetă, două… Eu, nu…

— A rămas să-mi spui că încerc să-ţi bag pe gât şi ce n-ai făcut… Nu te-ai dat înapoi de la nicio potlogărie, asta ca să folosesc un termen decent… Promit să te conving că nu ne jucăm de-a probele…

Vameşu mă privea îndobitocit. Într-un minut a trecut de la apatie la furie şi a început să împroaşte cu acuzaţii în stânga şi în dreapta. Trebuia să le desprind, cu multă grijă, doar pe cele veridice. Altfel, calomnia se putea întinde.

Pentru a limpezi definitiv cazul doctorului Olteanu. Îmi, mai. lipseau câteva verigi.

L-am chemat pe Ovidiu Tutunaru. A adus cu el un zmxbet cald şi prietenos. Am simţit că are veşti şi i-am luat-o înainte.

— Ia spune…

— Tovarăşe locotenent, cred că am găsit ceea ce căutam de atâta vreme…

— Haide, zi!

— O locatară, Eugenia Ioniţă, i s-a plâns sectoristului că cei din blocul de alături îi aruncă în curte tot soiul de gunoaie. În dimineaţa zilei de 7 şi-a găsit canişul mort…”

— Măi. omule…

— Nu zâmbiţi!… Câinele a murit fiindcă a lins nu se de seringă aruncat în curte… Pare o aiureală… dar…

— Te rog, taci un pic. Lasă-mă să mă gândesc în blocul de alături stă şi Adina Constantiniu?

— Exsact, tovarăşe locotenent!

— Eşti o comoară L. Ne mai lipseşte o. declaraţie a

portarului de la bloc.

— Am şi luat-o. Să vă citesc:

„— Nu vă amintiţi, în noaptea de 6 spre 7 a curs apa în bloc?

— A curs!

— În tot blocul a curs?

— Nu, De la etajul trei în sus nu curge niciodată „noaptea. N-are putere hidroforul…

— Bravo! îţi mulţumesc, te felicit?

— Pe mine? Felicitaţi mecanicul, că el nu l-a reparat şi s-au făcut o mie de reclamaţii…”

L-am întrerupt, sub impulsul unui gând.

— R-Frate, Tutunarule, trebuie să organizăm, urgent, o şedinţă de spiritism 1

Ajutorul meu a tăcut, aşteptând. Nu se mira niciodată, sau se mira numai în sinea lui.

— Îl iei pe Vameşii, am continuat eu, şi îi convoei în Slocuinţa Adinei Constantiniu pe Iorgu Păun cu soţia şi pe

Gina Vameşu. Eu plec direct la Adina. Repede, că se face noapte…

Odată cu înserarea se adunaseră în sufrageria. Adinei aceleaşi persoane care luaseră parte şi la prima şedinţă de spiritism.

Am lăsat oblonul, atât cât să se strecoare în încăpere o rază subţire de lumină şi i-am propus avocatului cu toată seriozitatea:

— Să facem o şedinţă de spiritism!

— Domnul locotenent glumeşte…

— Nu, vorbesc foarte serios! Doar eşti specialist…

— Ce specialist?… Nu mi-a reuşit nicio experienţă.

— Cum nu ţi-a reuşit? Doar spirâtul bătea în podea.

— Care spirit? Nu există spirite. Bătea nevastă-mea cu tocul, că are toc cui şi merge…

Lucia Păun a sărit ca arsă:

— Uite cine mă învăţa să vând casa de la Râmnic

L-am îndemnat încă o dată pe Vameşu:

— Să mai încercăm! Poate, cine ştie, astăzi reuşeşti.

— Nu reuşesc, domnule locotenent. De câte ori n-am încercat!... În regimul nostru nou, negura obscu – rantismului...

— Iar ai dat cu bâta-n baltă. Dar, să zicem că ai dreptate!

Atunci de ce ai mai încercat în noaptea de 6?

Vameşu a privit stânjenit înspre Iorgu Păun.

— Ei, de ce am mai înqercat? Credeam că îl pot crapi pe Iorgu de ceva bani. De unde să ştiu eu că amărâtul are o imputaţie?...

Iorgu s-a tras mai aproape de masă şi a scăpat un „E-te al dracului", plin de o sinceră uimire. Cu un ton mai autoritar, i-am cerut lui Vameşu să oficieze.

— Începe! Te ascultăm!

Avocatul a bâiguit abia inteligibil:

— Te chemăm, spirite al călugărului Timotei...

L-am oprit.

— Ştii ce? îţi propun să nu-l chemăm pe călugărul Timotei. A murit de mult... încearcă cu doctorul Olteanu.

Cineva a sărit în picioare şi a aprins lumina. Era Adina Constantiniu.

— Sfârşiţi comedia asta sinistră! Ce doriţi, în fond, de la noi?

— Mai precis, de la dumneavoastră, domnişoară!

— Şi ce doriţi de la mine?

— Să-mi explicaţi de ce şi cum l-aţi omorât pe doctorul Olteanu!

Lucia i-a şoptit îngrozită lui Iorgu:

— I-auzi! îngheţ!

Adina făcea eforturi să-şi păstreze calmul.

— Tovarăşe locotenent, am impresia că glumiţi în

continuare…

— Deloc! Vă învinuiesc de asasinat! Doctorul Olteanu a murit mâncând prăjitura pe care „cu atâta generozitate, i-aţi oferit-o.

— Dar erau prăjituri care minau fost dăruite…

Iorgu m-a tras de mâneca explicându-mi:

— De ziua ei, a fost ziua ei…

Am precizat, eu bunăvoinţă:

— Domnişoara Constantiniu este născută în ziua de 4 septembrie, nu în 6. A găsit acest pretext ca să aibă martori la primirea prăjiturilor…

Adina mi-a trimis un zâmbet jenat.

— O femeie poate să-şi ascundă vârsta.

Am vrut s-o întreb: „Cu două zile?”, dar am renunţat. Am privit-o în ochi. Ochii ei, de un verde intens, aveau o culoare stinsă. Mi-a spus, mai puţin sigură de ea:

— Prăjiturile, realmente le-am primit! A văzut toată lumea!

M – am ridicat de pe scaun.

— Într-adevăr! Dar ce nu ştie toată lumea e că baia dă într-un coridor care o leagă cu intrarea de serviciu… Am copiat de la IAL o schiţă a apartamentului dumneavoastră… Să recapitulăm: aţi intrat în baie, aţi dat drumul la robinet, aţi ieşit apoi prin coridor şi aţi ajuns la uşa apartamentului. Vă amintiţi?… Aţi sunat şi v-aţi întors în baie. Aşa se face că atunci când aţi deschis uşa apartamentului, în prezenţa dumnealor, pe coridor nu mai era nimeni.

— Vorbe! Dar prăjiturile cine le-a mai adus?

— Tot dumneavoastră! Mişcarea a fost făcută de două ori, ca să atrageţi atenţia musafirilor. Cartonul de prăjituri aştepta cuminte în frigiderul de pe coridor… îţi aminteşti, tovai aşe Păun, singur spuneai… Proaspete şi reci, dom’le…11 Am calculat cât faci cu un taxi de la cea mai

apropiată cofetărie. În niciun caz nu puteau rămâne atât de reci…

Gina Vameşu, care până atunci tăcuse mile, şi-a şters o lacrimă închipuită şi mi-a spus rugător;

— Bine, daine-am otrăvit eu toţii. Şi Adinei – i-a fost rău, doar n-a încercat să se sinucidă…

— Da! Trebuie să vă reamintesc că a intrat cu prăjitura ei în baie. Poate a mâncat-o, poate nu. Dar să presupunem că a mâncat-o. Prăjiturile conţineau o cantitate minimă de otravă, atâta cât să deruteze cercetările. După ce s-a întors acasă, a introdus cu un ac de seringă doza mortală în prăjitura rămasă!…

— Fantezie de roman ieftin, a spus Adina în silă.

— Regret, dar nu-mi explic cum aţi putut fi atât de imprudentă, încât să – aruncaţi acul pe fereastră?… Chiar dacă nu curgea apa la toaletă!…

— E o minciună! Vreţi să-mi aruncaţi pe umeri o acuzaţie absurdă, fiindcă n-aţi fost în stare să găsiţi criminalul…

— Fraza asta am întâlnit-o, într-adevăr, în toate cărţile poliţiste proaste.

— Nu mă interesează lecturile dumneavoastră. Eu ştiu cine l-a ucis pe Gabriel…

— Spuneţi, să audă şi dumnealor…

— L-a ucis nevastă-sa cu doctorul Leonte!

— În primul moment m-am gândit şi eu la Paula Olteanu. Dar numai pentru scurt timp, până când am stabilit că dumneavoastră, cei de aici, formaţi – oricât nu-mi place cuvântul – o bandă… Singurii fără pată sunt nenea Iorgu şi soţia…

Iorgu a venit în faţa mea şi mi-a mulţumit cu gesturi de arhiereu care binecuvântează:

— Să vă dea Dumnezeu sănătate! Vindem casa de la Râmnic şi plătesc eu imputaţia…

Avocatul mi-a aruncat, n schimb, o privire plină de reproşuri:

— Vedeţi? Eu ce era să vând?

— Dumneata şi soţia dumitale aţi vândut stupefiante şi medicamente abortive. procurate de Adina Constantiniu de la doctorul Olteanu, care a înţeles că sunteţi ticăloşi – nu-mi cer scuze! – dar n-a bănuit că sunteţi şi ucigaşi.

Gina Vameşu a murmurat stins:

— Ne băgaţi pe toţi în aceeaşi oală…

— Nu! Fiecare va merge la tribunal gătit în… oaia lui…

— Despre morţi, numai de bine!… Nu-i aşa, domnule locotenent? a spus Adina. Vreţi să faceţi din Gabriel 01 teanu un „cavaler fără prihană”…

— Nu!… A fost un om şi, ca atare, a făcut şi greşeli. Cea mai gravă a fost legătura cu dumneata. I-ai devenit amantă şi l-ai convins, mai târziu, să-ţi facă o întrerupere de sarcină. De atunci l-ai avut la mână, cum se zice. Au urmat cererile de morfină şi de medicamente „speciale”. Gabriel Olteanu simula crize hepatice şi se prefăcea că îşi administrează morfină ca să se calmeze. Morfina ajungea la bietul Tiberiu Focşa. Aşa ai – înţeles dumneata să-l vindeci de iubirea pe care ţi-a purtat-o. Când Tiberiu Focşa a făcut o criză care era să-l coste viaţa, ai obţinut să fie internat într-un salon al doctorului Olteanu. Văzând în ce hal a ajuns omul acesta, altă dată un specialist renumit, i s-a făcut frică şi a refuzat să vă mai furnizeze morfină. Nu v-a mai dat nici reţete şi nici alte medicamente. A vrut să iasă din combinaţie şi v. – a ameninţat că vă denunţă. Asta i-a adus moartea. Asta şi setea voastră nepotolită de câştig pe orice cale. Mai doriţi vreo explicaţie?

Avocatul s-a chinuit să spună ceva:

— Adina… Adina, ea ştie… Eu nu am învăţat-o să omoare pe nimeni…

Adina şi-a scuturat umerii a lehamite. A vorbit ca un om plictisit:

— Eşti laş şi prost, Vameşule!... Eu nu recunosc nimic... Sau... recunosc tot ce vreţi, mi-e totuna...

I-am asigurat că vom avea timp să discutăm amănuntele, pe îndelete, în timpul anchetei.

Adina Constantiniu a oftat lung. Apoi a început să plângă. Un plâns tăcut, cu dinţii strânşi, cu unghiile înfipte în podul palmei. Ceilalţi s-au întors cu spatele, făcându-şi fiecare de lucru, ba cu faţa de masă, ba cu un buton de la manşetă.

Deodată, la fel ca în seara zilei de 6, s-a auzit soneria. Am tresărit cu toţii. M-am simţit dator să-i previn că la uşă nu era vreun anonim şi nici măcar călugărul Timot-ei. Colegii mei îşi pierduseră răbdarea. Era timpul să mergem.

În zilele acelea, evadarea din lumea Adinei Constantinii!, printre oamenii care populau firesc străzile oraşului, era pentru mine o adevărată răsplată.

Se apropia sărbătoarea Anului Nou şi îmi plăcea să rătăcesc serile prin magazine, să privesc pe chipul oamenilor bucuria cu care aleg daruri.

Căpitanul Toma Negoiţă. m-a invitat să petrec revelionul la el. Mai întâi mi-a tras o muştruluială.

— Ce-a fost mascarada aia cu şedinţa de spiritism, la arestarea Adinei Constantiniu Eşti cam teatral, mânzule...

— M-a certat, dar era mulţumit de felul în care m-am descurcat, îl cunoşteam doar. De multe ori a vegheat, fără să-l simt, ca nu cumva să mă împotmolesc. Atunci mi-a făcut. Doina, soţia sa, tort de alune. S-a băut o cupă de şampanie şi pentru înălţarea lui Toma Negoiţă la gradul de maior.

Cu toate eforturile gazdelor de a-mi menţine buna dispoziţie, aproape de ora două am devenit posac. Am

îngăimat ceva despre oboseală, despre o răceală şi am plecat. Acasă, singur, am înţeles că sunt bolnav de amintiri., în toate era prezentă Ioana.

Am scormonit în dulap, am dat de-o parte fierul de călcat care acoperea un pachet cu scrisori» Am răsfirat scrisorile noastre pe masa din bucătărie.

Desluşeam greu, ca printr-o prismă, sau ca printr-o lacrimă, scrisul mărunt, înfrigurat al Ioanei. Alegeam cu privirea frazele desperecheate:

„Te iubesc, omul meu!… Azi, în zori, am ieşit în curte şi i-am spus soarelui: Bună dimineaţa, Tudore

„Ce să-ţi dăruiesc mâine, de ziua ta, Tudore? Mai întâi să-ţi mulţumesc că te-ai născut, că eşti pe lume. Lumea asta a mea şi a ta…”

„Sunt răscolită, în seara asta, Tudore. Ca un pământ în care a căzut sămânţa. Mi-e frică singură şi rai ştiu de ce Poate prea mult am aşteptat, o viaţă, până să vii tu, ceasul meu bun. Nu ştiu unde eşti acum şi îmi bate inima, de-aş vrea s-o pun alături, lângă mine. pe covor. Doar cât să răsuflu şi să-mi şterg fruntea…”

Poveştile noastre de dragoste ni se par singurele adevărate, Ale altora, cam desuete.

Cred că am, vrut să-mi fac rău recitind – pentru a cita oară? – scrisorile. Ştiam că n-am să mă despart de ele niciodată. Am văzut cândva nişte scrisori de dragoste aruncate în foc. Se răsuceau în flăcări şi cuvintele ardeau, încă, o dată, cu temperatura lor de la început. Când s-au prefăcut în cenuşă, mi s-a părut că focul fusese înteţit cu păsări vii.

E noaptea dintre ani… Câţi au trecut de când am cunoscut-o pe Ioana? Mulţi! Dar îmi aduc aminte, dureros de limpede, tot ce este legat de ea…

…M-a rugat prietenul şi colegul meu, Aramă, într-o zi să merg cu el la un ateneu popular, unde sora lui era

bibliotecară, s-o ajutăm să facă ordine în bibliotecă.

Când am văzut cât de frumoasă era bibliotecara, am amuţit. Aramă mi-a spus:

— Ce faci?… Ea e Ioana, sora mea…

O chema Ioana, dar ataşă îi ziceau Liţă, pentru că avea părul roşu stins, ca focurile mocnite din preajma căruţelor de ţigani, şi gros ca sârma de liţă.

Din prima clipă, m-am întrebat cum de mai au curaj să iasă pe stradă fetele din oraş atâta timp cât pe lume exista Ioana.

Aşa credeam atunci, aşa cred şi acum. Că nu poate exista pentru mine un om mai frumos. Pe unde trecea, ploua cu lumină. Ea a născocit curcubeul.

Veneam aproape zilnic, la bibliotecă. Chipurile, să împrumut cărţi. Muream de gelozie, fiindcă întâlneam la ea, din când, în când un student, Traian Mirea. M-am liniştit numai când am aflat că o curta pe Carmen, o colegă a Ioanei. De fapt lui Mirea îi datoram prima ieşire în lume cu Ioana. El a luat bilete la o kermeză, care avea loc în curtea liceului comercial. A fost o seară minunată. Am dansat ore în şir, cu o frenezie pe care Mirea a încercat să mi-o potolească, avertizându-mă:

— Mai odihneşte-te, Tudore, altminteri mâine te pun în ghips…

N-aveam ochi decât pentru Ioana. Eram fericiţi.

La un moment dat, mi s-a făcut milă de o fată tristă, care stătea singură pe o bancă, la perete, şi ţinea în poală un maldăr de poşete. Erau ale prietenelor ei, plepate la dans. Pe ea n-o invita nimeni. Era urâtă, Când a observat că este privită, ne-a zis cu un aer savant: „Dumnezeu a greşit când a dat tinereţea pe mâna copiilor…”

Aveam la mine. În seara aceea, toţi banii strânşi de mama să-mi cumpere un palton. Era toamnă. I-am dat pe toţi pe ilustrate. Un obicei caraghios. Dacă voiai ca o fată

să fie aleasă regina balului, trebuia să cumperi ilustrate, Cine avea mai multe, era aleasă şi făcea dansul de onoare cu cavalerul ei. Ioana mea a fost cea mai frumoasă regină. Am împrumutat de la Mirea un pol, pentru bere şi două ţigări „Virginia”. În iarna care a urmat am umblat îmbrăcat cu o pelerină cauciucată, pe care mi-a dăruit-o Ştefan Aldea.

Îmi făceam drum zilnic pe la Ioana. îi ceream cărţi. Nu le citeam pe toate, dar strecuram bileţele între filele lor. Când luam altele noi, Ioana făcea la fel. Alteori, Ioana îmi dăruia cărţi şi punea câte un semn în dreptul pasajelor care i-au plăcut mai mult. Câteva mi s-au întipărit în memorie pentru totdeauna.

„Mă întorc, mereu, la ţărmul tău, ca bărcile pescarilor, ce aduc asfinţitul în năvoade”…

„Pe înserat, trece în zbor un porumbel grăbit, care poartă la el cheia cu care se închide ziua: …”

„Când plouă, pe firele de telegraf rămân lacrimi care. Întristează telegramele…”

Le ţin minte, pentru că mi s-au părut frumoase.

Dacă se poate iubi o culoare, Ioana adora albul, zăpada, Am plecat anume, într-o noapte de iulie, la o cabană de pe Cioplea, unde auzisem că se ţine, într-o grotă din curte, gheaţă naturală. Am luat într-un termos bucăţi de gheaţă şi zăpadă. Dimineaţa i-am dăruit Ioanei un bulgăre de zăpadă. Şi l-a presărat în păr şi a fugit bezmetică prin soare.

Altă dată, Ioana mi-a spus, din senin, că îi este dor de o sărbătoare. Nu din calendar. O sărbătoare a noastră, pe care s-o inventăm noi. 1

Am serbat, atunci, un revelion în… noiembrie. Ninsese devreme în anul acela. Fără să-i spun că făcusem unele pregătiri, am invitat-o pe Ioana într-o casă. S-a crispat, m-a bănuit de gânduri urâte. Ne-am urcat într-un

autobuz care mergea pe şoseaua Pipera. Nu ştia unde mergem, dar văzând că ieşim din oraş, m-a privit întrebător. Am coborât la capătul liniei, pe un ci m² de la marginea comunei Titnări. Era întuneric. În jur nici ţipenie. Zăpada proaspătă, pufoasă, neatinsă. Am desenat cu un băţ pe zăpadă un şemineu. Ne-am aşezat pe jos, lângă el. Am împodobit câmpul cu iubita mea. Dintr-un pachet adus cu mine am scos o crizantemă şi o sticlă de şampanie. Am băut şampanie, am cântat „O, brad frumos”, ne-am spus „La mulţi ani!” şi ne-am sărutat de trei mii de ori. Ne jucam…

În ziua când am cerut-o pe Liţă de nevastă, mi-a povestit că în casa lor nunta părinţilor a fost cea mai tristă sărbătoare.

Părinţii ei fuseseră cununaţi de un măcelar, nea Cristache, om cu dare de mână, care a ţinut morţiş ca mirii să se pozeze în frac şi rochie de mireasă, cu luminări. Au împrumutat bani şi au închiriat de pe Lipscani fracul şi rochia de mireasă.

La biserică, mireasa şi-a ars cu luminarea rochia în două locuri. Li s-a dus toată bucuria. Spre ziuă, mirele s-a îmbătat, a luat icoana din perete şi a făcut-o ţăndări, pe motiv că Dumnezeu e duşmanul lui. După nuntă au vândut verighetele, ca să poată plăti despăgubirile domnului Lăzărică, de la magazinul de închiriat haine pentru nunţi. De câte ori venea vorba de vreo nuntă, mama ei începea să blesteme.

Cununia este o sărbătoare intimă – spunea Ioana – solemnă, deloc asemănătoare cu nunţile din cartierul lor, unde oamenii bântuiau cu lăutarii pe stradă şi ieşeau în curte cu cămaşa miresei.

Am hotărât să mergem la primărie doar noi doi, părinţii şi cei doi martori obligatorii. Aramă, fratele ei, şi prietenul meu, Ştefan Aldea. Pe Aldea l-a pus păcatul să

vină în uniformă şi au fugit toate ţigăncile cu flori de pe treptele primăriei. Până la urmă nu ştiu unde a găsit Aramă un buchet de pansele şi am intrat să spunem „da”.

Aldea ne-a dăruit un fier de călcat, pe care îl păstrez şi astăzi, alături de scrisorile Ioanei.

După ceremonia de la starea civilă, am venit cu părinţii Ioanei la mine acasă. Mama pregătise o masă modestă, dar stropită cu două sticle de şampanie „Mott”, păstrate pentru nuntă, de la botezul meu. Se trezise lichidul din sticle, dar ne-am prefăcut, cu toţii, că are un gust minunat.

— S-a terminat masa către seară. Musafirii au plecat, urându-ne casă de piatră. Am rămas cu Liţă, soţia mea.

Ne-am plimbat într-un părculeţ de pe şoseaua Mihai Bravu. Sub un copac, am rugat-o să-şi exprime o dorinţă pe care să i-o îndeplinesc imediat, oricare ar fi ea. A vrut să merg cu ea în braţe până la capătul, lumii, până cădeam de pe glob.

Pe urmă mi-a propus să cumpărăm un aparat de radio „Pionier”. Noaptea, să călătorim prin marile oraşe ale lumii, pe scala aparatului de radio. I-am promis. Ca să-mi dau importanţă, am invitat-o la un bar de noapte. Amândoi cunoşteam barurile numai din reclamele ziarelor. M-a întrebat dacă am destui bani la mine. Dacă nu, un fel de unchi de-al ei, chelner la barul Arizona din strada Brezoianu, ne-ar fi putut fi de folos. Aveam bani, dar, ca liniştea noastră să fie deplină, am mers la barul Arizona.

Unchiul Ioanei ne-a făcut rost de o masă mititică, ne-a pas în faţă două pahare cu o băutură cleioasă, dulce, cu nume sofisticat şi şi-a văzut de treburile lui.

Locul artiştilor era pe un podium circular, luminat de dedesubt cu becuri roşii. Am ascultat-o cântând pe Mimi Galenţiu, prietena secretă a chestorului Costin Georgescu. Apoi un artist străin a bătut step şi a făcut jonglerii cu

ţigări aprinse. S-a cântat o melodie, la modă: „In the mood”. La un solo de baterie s-a stins lumina, ca să putem observa virtuozitatea cu care toboşarul mânuia nişte beţe fosforescente. Pe tavan, era de admirat o invenţie unică în capitală: şase inele mari, în care se legănau fete dezbrăcate, cu măşti de carnaval pe faţă. În prelungirea braţelor îşi legaseră aripi de mucava.

Priveam buimaci în toate părţile. Probabil păream caraghioşi.

De câteva ori l-am zărit, printre mese, pe unchiul Ioanei. Se spetea cărând sifoane. Am luat mâinile Ioanei într-ale mele. Erau calde şi fremătau. Fiecare deget părea înfiorat cu un inel de nelinişte.

Am plecat de la bar ţinându-ne de mână; Hărmălaia ne-a urmărit până în stradă. De afară se auzea mai stins şi cu întreruperi. Mi se uscase gura, ca şi cum aş fi mestecat pâslă. Ultimul tramvai se retrăsese. Trebuia să mer gem opt staţii, pe jos, până la Oborul Vechi. La colţul străzii Brezoianu n. c-am întâlnit cu un grup de maşinişti de la rotativele Universului, foşti colegi. Obosiţi, dar după cheful de vorbă nu se vedea. Fiecare avea în buzunar câte o sticlă de-o jumătate, înfăşurată în coli de ziar cu cerneala proaspătă. Primiseră lapte, M-am lăudat că umblu prin baruri şi că în noaptea aceea am serbat... ziua nunţii. Ne-au dat să bem lapte şi am închinat cu sticlele.

Am mers cu toţii până la Piaţa Rosetti. De acolo ei au luat-o spre Tei. Am avut ce vorbi tot timpul. Lucruri care ne interesau pe noi şi pe mulţi alţii ca noi. După ce s-au pierdut în întuneric, nu mi s-a mai părut lung drumul până acasă şi nici că-mi-e gura uscată. În dreptul statuii Pache am rupt frunze dintr-un copac. Le striveam cu degetele şi mustea clorofila.

Ioana mi-a spus că e bine să faci aşa cu frunzele de lămâi...

În iunie. Înainteze ziua mea» a murit Ioana. Absurd! … Dai care moarte nu e absurdă?…

Tatăl ei s-a zbătut să o ia în echipa care mergea să naţionalizeze garajele Niculescu. Ioana scria frumos, citeţ, şi acolo trebuia scris un inventar amănunţit.

Patronul i-a întâmpinat în curte. Aflând despre ce este vorba „a sărit ca un apucat la volanul unui camion greu, „Steyer”. S-a năpustit spre ei, cu motorul urlând.

Oamenii s-au ferit. Camionul s-a izbit de o poartă grea de fier, a smuls-o şi, în cădere, poarta a închis sub ea viaţa Ioanei.

Mă urmăreşte şi acum tânguiala mamei: „Tudore, Tudore, a murit soarele tău…”

Astea sunt amintirile care m-au gonit din casa soţilor Negoiţă.

CAPITOLUL tv

A fost odată un comisar…

Era în ziua în care trebuia să mă prezint la colonelul Toma Negoiţă, să-i raportez despre executarea ordinelor pe care ni le dăduse în privinţa lui Sandu Frecup şi Emil Vameşu.

1. De vizitat acasă Sandu Precup. cel cu spargerea de acum patru ani la o unitate CEC; a fost văzut de curând dând târcoale pe la agenţia internaţională Tarom. Cu ce se ocupă? N-are de gând să ne mai facă vreo surpriză?

2. Emil Vameşu, fostul avocat, condamnat în cazul „Crima dulce”, este liber; a închiriat o căsuţă poştală şi primeşte o corespondenţă voluminoasă. Se îndeletniceşte, din nou, cu activităţi infracţionale?… Locotenentul Firică să preia cazul.

Aşa erau formulate în bloc-notesul meu sarcinile încredinţate de colonel. Am revăzut, în gând, Ce trebuia să-i raportez.

Am ales pentru vizita la Sandu Precup o oră mai spre

seară. Aveam, astfel, mai multe şanse să-l găsesc acasă.

Sandu Precup stătea pe prispă şi bea rom cu un curcan, care avea ceaşca lui. Ara aflat că îl botezase Sile şi nu-i dădea rom ca să se frăgezească, ci ca să aibă un tovarăş de băutură. Sile se comporta mulţumitor. Începuse să ţină la băutură mai bine ca stăpânul său.

— Bună seara, i-am urat gazdei intrând pe poartă.

— Să trăiţi, mi-a răspuns acru. M-a luat repede: Ce-am făcut?

— Aşa mă primeşti? m-am mirat eu. Despre ce-ai mai făcut şi ce mai ai de gând să faci, mai încolo…

— Fereşte-mă, Doamne, de prieteni din ăştia, a mormăit Sandu. Staţi jos! Dacă tot aţi venit, să vă torn o ceaşcă de rom…

Am luat o înghiţitură; urmărit de privirea piezişă a curcanului.

— Ce mai lucrezi. Sandule? am început eu discuţia.

— Ce-am învăţat… Hoţ!

— Asta nu mai e azi o profesie de bază, Auzisem că eşti legător de cărţi la cooperativa Ambalajul.

— Acolo sunt. Lipesc cutii de carton pentru tacâmuri.

— Te ajungi cu banii?

— Câştigă şi nevastă-mea.

— Unde e ea acum?

— Bine că nu-i acasă, O să se bucure când o să afle că a fost la noi potera…

— Şi eu care mi-am scos un costum de la curăţat, ca să nu vin la tine în uniformă. E o altfel de vizită.

— Aşa vizite să aibă cine ştiu eu, începeţi!…

— Ce?

— Seminarul. Să mă luaţi la întrebări.

— Nu te întreb nimic. Dacă ai ceva de povestit, începe tu. M-a trimis la tine colonelul Toma Negoiţă. Mi-a zis: „Du-te personal şi vezi ce mai face Sandu Precup. din

ce mai trăieşte, cum o mai duce şi de ce se învârteşte, de la un timp, pe la agenţia de bilete Tarom?”

— Nu doarme de grija mea…

— Se gândeşte la tine. deşi nu prea ţi-e simpatic.

— Nu mi-e în niciun fel. Deşi… dânsul s-a purtat frumos cu mine. L-am cunoscut când era comisar în „poliţii nouă”. Eram la prima faptă.

— Care?

— E o întreagă peltea…

— Zi-i, nu mă grăbesc… *

Sandu a zâmbit cu ochii în jos, urmărindu-şi amintirile.

— Avea dânsul un „modei”, a început Sandu, pentru care hoţii, mai întâi îl înjurau în gând şi pe urmă dădeau acatiste în sănătatea dumnealui.

— I-auzi!… Chiar aşa?

— Aşa vine vorba. Domnii şef Negoiţă, când afla că un hoţ pregăteşte o lovitură, aplica „modelul” cu filaju. ipe faţă.

— Cum adică? x

— Chiar nu ştiţi?… Punea un agent să te fileze la vedere. Sigur că te speriai, ţi se făcea amar de frică şi te astâmpărai. Te lăsai păgubaş, dar nici nu aveai de ce să faci puşcărie. Comisarii vechi, când prindeau un pont din ăsta, aranjau să te prindă în flagrant şi să te „nfunde.

— Făcea bine Negoiţă. Prevenea fapta. Sin?. – spuneai că fără „faptă” n-aveai de ce să faci puşcărie.

— Păi, da…

— Cum l-ai cunoscut?

— Eram un puşti timpii Mă înhăitasem cu nişte vagabonzi din Plumbuita, care mă duceau la filme u Arsene Lupin şi ne miram cum spărgea ăsta casele de bani…

— Şi ai încercat şi tu să te faci spărgător!

— T. mpuri nasoale. Nici măcar n-am făcut o

spargere. Tentativă!

— Pune rom în ceşti şi zi-i…

— Ce să zic, bre, că nu-i nimic de zis. Mă încurcasem cu slujnica unui băcan din Crevedia. Am văzut că băcanul avea în casă un dulap de fier ca o casă de bani.

— Aşa…

— Ei, şi băcanul a plecat, vai-a, la-băi cu familia şi eu m-am oploşit în casă cu Suzana, aşa o chema pe Mariţă. Într-o noapte m-am strecurat afară din pat şi m-am apucat de lucru pe un întuneric beznă.

— Cu ce?

— Aveam un burghiu, bonfaier şi o coarbă. Gură de lup, de unde?…

— Şi?

— Şi… nimic!

— Parcă ai fost închis atunci…

— Uşor, să nu vărsaţi ceaşca curcanului… Am făcut puşcărie… pe aiurea.

— Cum?

— Aşa… Că am sucit dulapul de fier cu spatele… Ştiam că aşa fac profesioniştii. Întorc casele de bani cu spatele, fiindcă la spate peretele e mai subţire… Ei, l-am întors cu spatele şi dă-i găuri. Am tăiat şi nişte ţevi, până am făcut o ferestruică. Asta a fost! Pe urmă. Ejm băgat mâna în dulap şi am scos o roşie, încă o roşie şi o bucată de brânză… Spărsesem frigiderul. Erau primele venite în ţară. Nu mai văzusem până atunci şi pe întunericul ăla… După aia m-au poreclit fraţii „Sandu Roşioară”… De ce râdeţi?…

— Nu-i de râs?… Cum te-au prins?…

— Cum se prinde. S-a sculat mititica din somn şi a început să orăcăie că o pune pe ea să plătească frigiderul. M-a reclamat, chestii… A fost o tâmpenie. Aveţi ţigări

— Ia, Sandule, ia şi foc…

— Să trăiţi… îmi aduc aminte că mama nici nu ştia unde sunt.

— A aflat?

— I-am scris eu de la Văcăreşti. Munceam la o. grădină şi câştigasem câţiva poli pe care i-am trimis ei. Amărâta n-a înţeles bine unde sunt, s-a bucurat că muncesc, că am câştigat şi eu – nişte bani şi mă povăţuia într-o scrisoare pe care am primit-o la puşcărie: „Vezi, ai grijă, cum te porţi, băiatul mamei, să nu te dea ăia afară…”

Începuse să se întunece. Chipul lui Sandu se topea în înserare. Sile, curcanul, se îmbătase şi adormise. Zâmbeam fără prea multă veselie. Sandu a azvârlit chiştocul ţigării departe, în curte, şi mi-a spus posac:

— Domnul comisar Negoiţă a scris în dosar că am mărturisit singur, că sunt la prima faptă şi n-am luat decât trei luni. Pe urmă, până la halimaua cu CEC-ul, am stat cuminte, am muncit, am cărat saci pe rampă la Obor.

— Cum a fost cu CEC-ul?

— Cap prost… M-am apucat să tai grilajul. Doi trecători m-au luat în braţe şi m-au descărcat la circă… Acu, pun pariu că o să mă întrebaţi de ce nu mă astâmpăr…”

— Nu! E bine. că te întrebi tu!

— Da’ tot nu mi-aţi spus de ce aţi venit încoace…

— Ţi-am spus. M-a trimis şeful, care se miră de ce tot dai târcoale pe la agenţia de bilete de avion.

— Filaj pe faţă!

— N-o să-mi spui că abia aştepţi să te vezi în boxă

Sandu s-a foit pe scaun, ca şi cum nu m-a auzit. Mi-a spus mai târziu:

— Nu ştiu ce aţă rea mă trage, câteodată, afară din casă… Mai ales după ce mă fură romul.

— Fă doza mai mică. Sau nu mai ieşi din casă cu rom în cap.

— Mă ţin cât pot… Şi pot, zău că pot. Nu îmi mai iau maidanul, o să vedeţi dumneavoastră. Şi…

A scârţâit poarta. De noi s-a apropiat, cu paşi mărunţi, femeia lui Sandu, curioasă că vede om străin pe prispă.

Sandu a dat să se ridice de pe scaun, arătându-mă nevesti-sii:

— Filofteio, dânsul e…

I-am luat vorba din gură.

— Un cunoscut al lui Sandu… Tocmai mi se văita că i s-a înverzit ficatul de la rom…

— Aha! a exclamat femeia, bucuroasă că mă întâlneam cu nişte, mai vechi, reproşuri ale ei. Pài de câte ori nu i-am zis şi eu, sta-i-ar romu-n gât. Pun eu pe varză şi curcanul ăsta beţiv! a mai adăugat cu năduf.

Sandu a intervenit:

— Ţine-ţi clanţa!… Să nu mai văz rom în casă, dar de curcan să nu te atingi… Trec pe bere şi mai vedem noi… O să facem într-un fel…

Ultimele cuvinte au fost spuse mai mult pentru mine.

I-am întins mâna lui Sandu şi mi-am luat rămas bun, gândindu-mă că veştile pe care i le duceam şefului meu erau aproape bune.

L-am lăsat pe tânărul locotenent Firică pe urma lui Emil Vameşu. Întâi l-am pregătit pentru întâlnirea cu acest infractor versat. Am vegheat din umbră, cu emoţie, aşa cum făcea altă dată cu mine Toma Negoiţă.

Prima întrebare pe care ne-am pus-o a fost: „De ce îi scria atât-a lume lui Vameşu?… Ce-i scria?…”

Firică a făcut o vizită la oficiul poştal respectiv, a stabilit că primea cam zece scrisori pe zi şi a mai observat o ciudăţenie – numele de familie al tuturor expeditorilor era: Stănescu. Amănuntul nu! răspundea, însă, la întrebarea – de ce i se scria lui Vameşu?

L-am învăţat pe Firică cum să asigure supravegherea suspectului. Rezultatul a fost şi mai ciudat. Vameşu vizita zilnic numeroase chioşcuri de ziare şi ţigări, mai toate aflate în apropierea secţiunilor financiare, a tribunalelor şi notariatelor de stat. Firică a desenat o hartă a chioşcurilor de ţigări din trei sectoare ale capitalei, încercuindu-le cu creion roşu pe cele vizitate de Vameşu. În timpul unei urmăriri, a observat că cerea sau oferea ceva unui débitant şi că acesta îl refuza. L-a lăsat pe Vameşu să plece şi, legitimându-se, a riscat să-l întrebe pe vânzător ce voia omul care. abia se îndepărtase.

— Molia aia?... a spus omul cin chioşc. M-a întrebat dacă nu vreau timbre fiscale la jumate de preţ...

Aflând acest amănunt, Firică a venit să-mi raporteze fericit concluzia:

— Vameşu falsifică timbre fiscale!

— Să zicem, am admis eu, dar cum explici corespondenţa pe care o primeşte de la atâţia Stăneşti?

— Să cerem procuraturii o autorizaţie de percheziţie domiciliară.

— Cu ce temeiuri legale?

— Atunci... să ne dea aprobare procuratura să confiscăm corespondenţa bătrânului... Corp delict!

Firică eră tot atât de nerăbdător cum eram eu cu peste zece ani în urmă. L-am întrebat prietenos:

— Corp delict? Al cărei infracţiuni. Firică?

— /Am o altă idee, a continuat tânărul, netulburat de întrebarea mea. Copiem de pe dosul plicurilor adresele câtorva expeditori şi mă duc să stau de vorbă cu ei. E legal» nu desfacem plicurile, citim pe verso.

— Oare?...

— Dumneavoastră cu cine ţineţi? m-a întrebat, zâmbind.

— Iartă-mă, dar, chiar şi aşa. ideea de a sta de vorbă

cu expeditorii nu este o găselniţă. Cine te asigură că omul cu care vei vorbi nu este complice cu Vameşu şi îl alertează... Mai bine altceva... Du-te la maiorul Aidea şi convinge-l să se gândească la toate infracţiunile cu timbre pe care le-a întâlnit în cariera lui. E o enciclopedie.

— Mă ajutaţi?

— Dacă te ajut, îţi micşorez bucuria de a le descurca singur.

Firică v salutat şi a ieşit din biroul meu ca o furtună

Am ridicat receptorul şi am format interiorul lui Aldea. L-am rugat să-şi facă timp pentru Firică, explicându-i că era la primul caz. M-a întrebat, dacă voiam să-l revăd pe Vameşu, asistându-l pe Firică în momentul când îl va chema la interogatoriu. Nu, nu voiam! îmi provoacă tristeţe reîntâlnirea cu un om în postură de infractor, după ce l-am trimis, o dată, în faţa instanţei. Am sentimentul unui eşec.

Mi-am aprins o ţigară şi am început să răsfoiesc un ziar aflat pe birou. Privirea mi s-a oprit pe o ştire înserată ia rubrica „De pretutindeni”. Se relata o întâmplare emoţionantă petrecută într-un oraş german. Sub un scaun, într-un autobuz, se găsise un acvariu cu peştişori vii, o bancnotă de cinci mărci şi un bileţ el scris de un copil: „Părinţii mei nu îmi mai dau voie să ţin în casă aceşti peştişori. Las aici peştişorii şi toate economiile mele, pentru ca cine îi găseşte să aibă cu ce să le cumpere mâncare. Vă mulţumesc”.

Dedesubt îşi caligrafiase frumos num, ele.

Acvariul a fost predat la o secţie de poliţie. Poliţiştii s-au gândit să dea o ştire la ziar, prin care să anunţe copilul „să se prezinte să-şi recapete peştişorii. Dar asta ar fi însemnat ca opinia publică să afle cine sunt atât copilul, cât şi părinţii. Atunci a fost dat doar un anunţ că s-a găsit într-un autobuz un acvariu cu nişte peştişori, care... sunt

îngrijiţi cu dragoste.

Mi-am desfăcut un nasture de la guler. Mă încălzisem, în pagina a patra a aceluiaşi ziar am descoperit un articol semnat de prietenul meu Manole, ziaristul.

Bine adus din condei, cu un subtext abil. Se intitula „Furtună în Arhipelagul Liniştii”.

„Mi-a povestit cineva, începea el, o întâmplare petrecută hăt-departe, tocmai în Arhipelagul Liniştei. Mai marii Insulelor Mici din acest arhipelag s-ar fi adunat la sfat, constatând că prin acele locuri clima nu prea s-a schimbat, dar s-a schimbat… climatul. Încrederea a devenit stăpână, buna credinţă însoţea firesc gândurile oamenilor, nimeni nu suspecta pe cineva.

Mai marii Insulelor Mici s-au adunat la sfat nu numai ca să constate aceste stări de lucruri, ci şi pentru a lua o măsură eficientă, necesară: izgonirea tuturor spionilor; a celor mai puţini cunoscuţi cât şi a celor foarte cunoscuţi. Nu mai erau de folos nimănui. Sigur, au fost utili cândva, unii au avut merite, nu li se va lua capul, dar trebuiau mutaţi într-o insulă din nord-vestul arhipelagului (nelocuită), unde să li se creeze condiţii de viaţă şi unde să trăiască, până la adânci bătrâneţi, cultivind măslini şi crescând porumbei.

Operaţiunea de mutare a decurs fără dificultăţi. Ba aflând despre hotărârea luată, majoritatea spionilor s-au prezentat voluntar pentru a fi expediaţi la noul domiciliu, pe măsură ce erau terminate locuinţele destinate lor.

Întâmplarea a făcut ca temutul ageot-secret A. 1 să fie repartizat în acelaşi apartament cu temutul fost agent secret B. 2, care avusese ghinion să fie înţepat pe drum de o muscă ţeţe şi acum zăcea cu febră mare. L-a rugat pe vecin, temutul A. 1, să-i aducă un pahar cu apă. Atât, un simplu pahar cu apă! Acesta, îndatoritor, s-a grăbit spre bucătărie, dar pe drum un gând nemernic l-a făcut să

ezite» N-ar fi mai bine ca, înainte să aducă apa, să-l informeze pe fastul său rezident X. 3? Doar stătea aproape. Cu un etaj mai sus…

X. 3 s-a alarmat:

— Ţi-a dat el vreun pahar în care să-i aduci apa?

— Nu!

— Bine, ia paharul ăsta de la mine şi aşteaptă instrucţi uni. Iau imediat legătura cu fostul meu şef Y. 4.

Şeful, găsit prin dictafon, a fost de părere să nu se deschidă robinetul de la chiuvetă decât după ce va fi cercetat cu un detector special. Şi asta numai după ce va primi, la rândul lui, avizul fostei sale legături V. 5.

V. 5, înainte să se pronunţe, a vrut să ştie dacă pe bolnav l-a înţepat, precis, o muscă ţeţe. Ţeţe, ţeţe, nu altceva.

— Se pare că ţeţe, ţeţe, au răspuns spionii mai mici în grad.

V. 5 a luat legătura cu W. 6 şi astfel, în arhipelagul de unde au fost izgoniţi spionii, s-a primit, printr-un puternic post de emisie-reeepţie un mesaj cifrat care anunţa evenimentul. Iată conţinutul mesajului:

B. 2 înţepat muscă ţeţe (neidentificată). Cere pahar apă. Rugăm, urgent, instrucţiuni».

Răspunsul a fost să nu se întreprindă nimic până nu va fi consultat Marefe Serviciu de Contraspionaj al Arhipelagului.

Între timp, B. 2 a murit de sete, A. 1 a fost arestat ca asasin prezumtiv, iar ceilalţi: X. 3, Y. 4, V. 5 şi W. 6 şi-au schimbat indicativele…”

Să nu uit să-l sun diseară pe Manole, să-l felicit. Cărui autor nu-i place să-i lauzi opera. Mare sau mică…

M-am prezentat, optimist, la raport la colonelul Negoiţă, cu toate că executarea ordinelor durase mai mult de zece minute. A vrut să cunoască, mai întâi, rezultatele

în cazul Emil Varheşu.

— Tovarăşe colonel, am început eu, Emil Vameşu a practicat; cu şanse minime, o înşelăciune după un patent american”. Maiorul Aldea cunoştea procedeul şi ne-a ajutat.

— Parcă e «a vorba să se ocupe de Vameşu „mânzul” Firică, a spus şeful.

— Firică s-a ocupat, am precizat eu. Aldea a fost numai „consultant de specialitate”. Ce a făcut, aşadar, Vameşu?… A copiat din cărţile de telefon, aflate la oficiile poştale, adresele unor abonaţi din capitală şi din provincie, care se numesc Stănescu. De ce Stănescu?… De curând i-a murit un prieten, numit Stănescu, fost angrosist de cereale prin Ialomiţa. A murit sărac, fără nicio rudă. Vameşu s-a ocupat cu formalităţile necesare pentru incinerarea prietenului. Şi ca să nu se cheme că s-a ostenit de pomană, a aplicat „patentul”. S-a apucat să scrie unor familii Stănescu, cărora le îndruga următoarea poveste. Citiţi vă rog…

Colonelul descifra scrisul de pe hârtie cu efort, mijindu-şi ochii, cum făcea tot mai des în ultima vreme.

Iată ce conţinea scrisoarea lui Vameşu.

„Stimate domnule Stănescu, în urma domnului Stănescu Alexandru, fost consilier bancar, fost proprietar de terenuri, care a decedat luna aceasta în Bucureşti, au rămas bunuri mobile, un apartament ca şi unele sume de bani, depuse pe librete de economii, cu valoare însemnată.

Domnul Alexandru Stănescu m-a onorat cu încrederea domniei-sale, împuternicindu-mă de a fi executorul său testamentar.

Cercetările minuţioase pe care le întreprind pentru aflarea moştenitorilor, care să intre în posesia legală a bunurilor, vă desemnează, cu oarecare probabilitate, ca pe unul dintre eventualii îndreptăţiţi. Înrudirea

dumneavoastră cu răposatul nu este încă dovedită şi nici nu pot garanta că ea se va dovedi. În cazul că doriţi să-mi continui demersurile în apărarea posibilelor dumneavoastră drepturi, vă rog să-mi expediaţi, odată cu acordul dumneavoastră, timbre fiscale în valoare de 50 de lei. Sunt necesare pentru autentificarea actului de înscriere pe lista moştenitorilor prezumtivi. Este singura cheltuială ocazionată de această împrejurare. Nu pretind niciun onorariu, acesta fiindu-mi achitat, în timpul vieţii, de către dl. Alexandru Stănescu. Taxe de succesiune nu se plătesc decât în cazul că voi dovedi drepturile dumneavoastră la moştenire. Vă sugerez respectuos să păstraţi discreţie absolută asupra prezentei scrisori, întrucât în jurul acestei moşteniri se vehiculează numeroase interese.

În cazul că răspunsul dumneavoastră nu-mi parvine în termen de zece zile, mă socotesc îndreptăţit să apreciez tăcerea dumneavoastră ca pe o renunţare.

Avocat EMIL VAMEŞU Bucureşti – Oficiul poştal nr… p ost-restant”.

Colonelul mi-a restituit hârtia cu o umbră de surâs;

— Şi s-au găsit naivi care să-l ia în serios?

— Nu prea mulţi, dar s-au găsit. Vameşu pretindea o sumă modestă. Faptul că era expediată sub formă de timbre fiscale, sporea încrederea victimei. Probabil fiecare îşi spunea: „Habar n-am de vreun neam Alexandru Stănescu, dar mai ştii?… Dacă pierd vreo moştenire pentru o taxă de nici trei poli?…” Mare afacere n-a făcut Vameşu. A contat pe un câştig mult mai mare.

— Adică?

— Păi, trebuia să transforme timbrele în bani, vânzându-le gestionarilor de la chioşcurile de ziare şi ţigări. Deşi i-a ales pe aceia care-şi avea sediul în apropierea instituţiilor unde se cer timbre fiscale pentru

diferite acte, n-a făcut mare lucru. La un asemenea chioşc se vând zilnic 4 – 5 timbre fiscale, în valoare de 12 – 15 lei. Deci, cumpărându-le cu jumătate de preţ, gestionarul putea câştiga 6 – 7 lei. Puţini au riscat să dea cinstea pe ruşine pentru o asemenea sumă. Oricum, victimele vor fi despăgubite, pentru că au expediat scrisorile „recomandat" şi există la poştă borderoul cu întreaga corespondenţă sosită pe adresa lui Vameşu.

— Vameşu a recunoscut? s-a interesat colonelul.

— Întâi a dat reprezentaţia obişnuită, apoi a mărturisit. Bineînţeles, în final şi-a luat angajamentul ca, în cel mai scurt timp, să devină „un element demn şi util noii noastre orânduiri umanitare..."

— Mă tem că la vârsta lui nu mai are vreme, a fost de părere colonelul.

După un timp a adăugat:

— Parcă ţi-am mai dat ceva de făcut...

— Să mă pregătesc pentru o convorbire cu ei evii şcolii de ofiţeri despre eroii miliţiei populare. Am început deja să mă documentez.

— Ţi-aş recomanda o „călătorie" printre amintirile tale, mi-a spus şeful, masându-şi pleoapele cu degetele, înfiorat de o durere stăruitoare.

Noi, cei apropiaţi colonelului Toma Negoiţă, eram tot mai îngrijoraţi de starea sănătăţii sale. Ştiam că în 1946, la manifestaţia din Piaţa Palatului, fusese lovit de un huligan cu patul pistolului la ceafă.

Doctorul Grigoriu ne-a explicat că trebuia făcută încă de atunci o radiografie şi, eventual, o operaţie. Un hematon. putea compresa centrii optici. Un asemenea accident netratat, în cazul unui om solicitat, trecea prin simptomul de înceţoşare a vederii şi sfârşea cu orbirea.

Anii au trecut şi „perdelele albe" fluturau tot mai des prin faţa ochilor obosiţi ai colonelului. Ne asigura, uneori

„zâmbind:

— Nu vă faceţi speranţe, rămân cu ochii pe voi…

N-a avut o viaţă liniştită Toma Negoiţă. Ştiu doar cum a trăit. S-au adunat destui ani de când muncim alături.

Colonelul meu mi-a sugerat o călătorie printre amintiri. Dacă aş porni, atunci, pe parcursul ei, l-aş întâlni foarte des. Din ziua în care am părăsit meseria de tipograf, până în clipa de faţă. În anii de după eliberare, a intrat şi el în poj litie la fel ca mine. Pe vremea aceea, comisarii mai vechi îi ziceau Toma Negoiţă-Roşu. Era printre primii comunişti numiţi în organele poliţieneşti. Datorită lui n-am rămas să lâncezesc la Prefectură, în umbra comisarului Ifrim şi a altora, Când a fost numit comisar-şef la o circă de poliţie din capitală, m-a luat să lucrez cu el. Mi-a fost dascăl într-o meserie pe care a învăţat-o aproape odată cu mine. O ucenicie în ani tulburi, când chiar omul de lângă tine te putea pândi ca un duşman.

Ajutorul lui Negoiţă era un comisar, Păun, mai vechi în meserie, priceput, corect. În viaţa mea, însă, n-am auzit pe cineva zicând atât de des „nu se poate”. Orice îi propuneai sau voiai să faci, Păun te întâmpină calm: „Nu se poate”.

Munceam optsprezece ore pe zi. Infractori de toate tipurile profitau de lipsuri.

Unul din primele cazuri, la care m-a luat cu el Negoiţă, a fost cel al buteliilor fantomă.

Într-o dimineaţă, în faţa magazinului cu articole de menaj şi fierărie din strada Crângaşi, au apărut doi indivizi în halate albastre, cu o măsuţă pliantă şi un chitanţier. Asta cu două ore înainte de deschiderea magazinului.

Trecătorii întrebau ce se vinde, iar „vânzătorii” răspundeau că fac înscrieri pentru butelii de aragaz, care se vor pune în vânzare la deschiderea magazinului. Oamenii, care n-aveau bani la ei, alergau acasă, achitau

apoi câte o butelie (nu se primeau înscrieri decât pentru una singură), luau chitanţa şi aşteptau cuminţi ora de deschidere.

Cu o jumătate de oră înaintea orei opt, „vânzătorii" şi-au strâns taraba, au intrat în curtea din spatele magazinului, şi-au scos halatele şi... pe-aici ţi-e drumul. Când s-a deschis magazinul, adevăraţii lucrători nu pricepeau ce vor oamenii aceia care vociferau la coadă, în faţa vitrinelor, şi le fluturau prin faţa ochilor nişte chitanţe ciudate.

Negoiţă era îngrijorat privind posibilitatea identificării acestor exeroci periculoşi. Cei păcăliţi, cum se întâmpla, îi descriau cu semnalmente foarte diferite.

Unii susţineau că erau tineri, cu mutre de criminali sadea., alţii că erau mai învârsta, cu figuri blajine.

Singura urmă erau chitanţele, cu care oamenii demonstrau că li s-au luat banii. Chitanţele simple, fără „semne particulare", pe care erau tipărite cuvintele: „Felul mărfii" şi „Preţul". În rest, nişte linii paralele. Cum să afli unde au fost tipărite, de ce şi de cine?...

Scrisul de pe chitanţă putea fi supus unor examene grafoscopice, dar asta ajuta, mai mult, la contui area vinovăţiei infractorilor după ce i-ai identificat.

Consultat în calitate de „expert local", comisarul Păun a susţinut că infractorii nu puteau fi din raza. circumscripţiei noastre. Nu. mai avusese asemenea cazuri şi era de păpere că vom fi victimele principiului: „prinde orbul, scoate-i ochii"...

Pentru a descoperi furtişagurile mărunte, făptuite în cartierul nostru, el folosea un sistem infailibil. Confisca uneltele de producţie ale lustragiului Mahâm, din faţa cofetăriei Heliotti. Acesta, ca să le recapete, îi şoptea numele hoţului, având mari relaţii în mica lume interlopă a cartierului

Păun spunea să apelăm şi de data asta la serviciile verificate ale lui Mahâm. Brava. Era un poliţist inteligent, cinstit şi muncitor şi a pândit nenumărate dimineţi pe la o mulţime de magazine de menaj, cu speranţa secretă că hoţii îşi vor repeta lovitura.

Rezultatele se lăsau aşteptate. Neg oiţă a avut o idee. Să strecurăm ia rubrica... Întâmplări din capitală" a ziarului Universal o notiţă în care să dăm de înţeles că exerocii cu butelii au fost arestaţi. În acest fel, adevăraţii făptaşi vor fi, poate, tentaţi să reapară. Am încercat, cu toate că încercarea noastră părea o mică aventură. Ne-a ajutat Manole, ziaristul. Notiţa a apărut. Noi stăteam de pază în preajma magazinelor eu articole de fierărie şi menaj.

Ti uda ne-a fost răsplătită. Într-o dimineaţă, în faţa unei prăvălii de pe strada Sporului, au apărut cei doi, în halate albastre, eu măsuţă şi chitanţier. Lumea s-a strâns repede, Ne-am aşezat şi noi la coadă. Când am ajuns în dreptul lor, i-am confiscat cu tot eu utilaje. I-am cărat pe jos – până la circă. Pe atunci nu aveam maşină în dotare. Păun forma un fel de ariergardă, apărându-i pe făptaşi de furia legitimă a celor pe care voiau să-i păcălească.

La percheziţiile făcute la domiciliul lor, am descoperit şaisprezece butelii nou-nouţe. N-au vrut să mărturisească, [în ruptul capului, de unde şi le-au procurat. Manipulându-le, mi s-a părut că sunt mai uşoare decât cele obişnuite. I-am atras atenţia şi lui Negoiţă. Am constatat că sunt... false. Erau confecţionate din tablă groasă, de nişte complici ai t escrocilor. În momentul încărcării, la fabrică, ar fi explodat. Fireşte. În locul buteliei explodate, fabrica ar fi restitui! una nouă. Dar dacă butelia falsă ar fi explodat în bucătăria omului care a cumpărat-o?...

Promptitudinea cu care echipa a rezolvat afacerea buteliilor. a făcu! impresie atât la circă, la Prefectură, cât.

şi asupra cetăţenilor din cartier.

Pentru perspicacitatea mea. Negoiţă m-a răsplătit eu o savarină la cofetăria HeHotti. Aşa l-am cunoscut pe Mahâm, lustragiul, Phytia comisarului Păun. Se gudura pe lângă Negoiţă, despre care aflase că este noul şef al poliţiei din partea aceea a oraşului. Negoiţă n-a răspuns cu egală exuberanţă. Dimpotrivă. L-a avertizai că dacă 11 mai prinde cu cea mai mică potlogărie, nu-l iartă.

Cu. timpul, Mahâm. a intrat în rândul lumii. În legătură cu asta mi-a povestit o întâmplare un anume Gioală, un lăutar. Într-o noapte, Mahâm avea mintea tulburată de băutură, altfel nu ar fi „târât lăutarii după el şi nici nu i-ar fi pus să cânte în locul acela. Şoptea arcuşul viorilor şi cântecul se înălţa uşor, ca fumul. Tot ca fumul se destrăma peste liniştea din jur. Mahâm l-a rugat pe unul dintre lăutari:

— Zi-i şi cu vorbe, nenică, da’ încet…

Gioală, vioristul, mai bătrân decât tovarăşul lui, avea o voce frumoasă şi rostea limpede cuvintele:

„Salcâmule de la drum.

Doar cu tine sunt acum…”

Se uita Mahâm prostit în gura lui şi-i vedea dinţii îmbrăcaţi cu viplă sclipind în întuneric ca nişte cioburi de oglindă. Cântecul îi răscolea amintiri. Din pricina asta respira adânc, din ce în ce mai adânc, cu disperare, ca un om care se îneacă. N-a mai putut răbda, a întors privirea în altă parte şi a izbucnit, ameninţând cu pumnii:

— Ah, cum de n-am eu o putere să-mi fac inima… vioară. Toată ziua ţi-aş cânta, Sando, şi nu ca acuma beat… îi era. silă de beţia lui. A încercat să se apere:

— Am băut… la bufetul unde a ţinut Stere bodegă, am băut. Asta e!…

A strecurat mâna în cămaşă, rupându-şi un nasture. A scos un ghemotoc de bani. Cu mâna întinsă îi arăta în

lumina lunii ca pe ceva rar, nemaipomenit.

— Ia uite bani la mine… Ehe, ştii tu ce bani sunt ăştia?… v la şi cum Sanda l-ar fi privit într-un anume fel, i-a sărit dintr-odată ţandăra:

— Ce te şti ambi, fă? Ce te strâmbi? Dacă vreau pot să-ţi cumpăr zece perechi de cercei. Poftim. Uite ce de bani am aici.

A zâmbit Mahâm tainic, pregătind o surpriză pe care ar fi vrut s-o mai amâne. N-a putut.

— Banii ăştia… A strâns pumnul tare, apoi l-a desfăcut răsfirând degetele. Banii ăştia sunt bani cinstiţi, Sando. Aşa ca să ştii…

Tăcuseră, de mirt, viori e. Se risipise cântecul lor. Mahâm vorbea repede, temându-se parcă să nu vină cineva să-l împiedice.

— Nu mai fac aiureli, nenică. Iau leafă ca oamenii. Mă scol dimineaţa şi plec la serviciu. Am dat foc la – taraba cu perii… Eu. Ăsta, nen-tu Mahâm, aşa ca să ştii… N-ai vrut tu aşa, nenică?… Uite aşa fac…

I s-au înteţit bătăile inimii la gândul că în ziua aceea a luat prima* leafă din viaţa lui. S-a căutat de ţigări prin buzunare, dar „până să le găsească, i-a întins Gioală una.

S-a mirat găsindu-i pe lăutari tot acolo. N-a primit ţigara, l-a lovit pe Gioală peste mână.

— Ce-i cu voi acilea, mă? Ia plecaţi dracului… Hai, duceţi-vă…

Au plecat lăutarii fără vorbă. Şi-au băgat viorile în cutii din mers. Mahâm a strigat în urma lor înfierbântat:

— Mă păziţi, hai?… Ia duceţi-vă…

I-a lăsat să se depărteze destul, apoi a ridicat ţigara căzută pe jos şi a aprins-o. S-a aşezat pe pământ cu genunchii la gură şi a început să clatine din cap, parcă pe urma unui cântec.

A trecut un timp până când a vorbit din nou, cu glas

schimbat, că pentru o mărturisire:

Trăiesc la lumină, Sando, şi nu mai mi-e frică nici de Dumnezeu din cer. Vin acasă pe mijlocul străzii şi dau mâna cu vecinii. Ai avut dreptate, nenică. E bine! De ce n-ai mai stat pe lume să mă vezi şi fu acum?…

A amuţit Mahâm cu ţigara lipită de buze. Se mai limpezise din băutură. Arăta bătrân şi istovit. Şi-a luat faţa în palme. Banii lui se împrăştiaseră aiurea, nu-i mai vedea. Gândurile îi erau răzleţe, păsări ce zboară fiecare în altă parte. Fugeau gândurile anapoda şi nu ştia cum să le oprească. Şopti doar în urma lor;

— Câte aş vrea să-ţi spun eu ţie, Sando, fata nenii…

S-a stins şoapta, tăcerea din jur făcându-se mai grea.

Niciun zgomot, nici ţipenie, nicăieri.

Doar un gard, departe atât cât Mahâm să nu-i simtă, aşteptau înfrigurați şi somnoroşi lăutarii. Pe acolo timpul nu trecea, se oprise.

Târziu, foarte târziu, a vorbit cel mai tânăr, doborât de frig.

— Hai, bă, Gioală, lasă-l. Asta-i diliu. Ne puse să elnlăm în cimitir şi vorbea de parcă Sanda aia era vie.

Gioală nu s-a clintit şi nici n-a răspuns…

A mai venit o iarnă cu ninsoare multă şi zile frumoase

Toma Negoiţă venea la circă numai câteva ore pe zi, în

rest urmând un curs de calificare profesională. Din mers. Comisarul Păun mă lua la plimbare. Să cunosc terenul, să-mi devină familiară raza noastră de acţiune. Era, de fapt, ordinul lui Negoiţă.

Într-o seară s-a organizat o descindere la cafeneaua Micul Napoleon. Clienţii se întâlneau aici la o secărică, un biliard, o copcică sau barbut. Aici se mai vindeau ponturi sau obiecte provenite din infracţiuni. Toma Negoiţă a hotărât să mai tulburăm, din când în când, liniştea acestor

stabilimente. Chiar dacă nu cu folos imediat, măcar să producem îngrijorare. Am aflat despre descindere în clipa în care Păun ne-a anunţat că mergem cu el. Din echipă făceau parte Păun, eu şi un vechi agent, Antohi.

În holul cafenelei, Antohi a început să tropăie cu bocancii lui cu ţinte, jucând un fel de sârba pe loc şi scuturându-se de zăpadă. Păun s-a repezit, ca apucat, pe uşa de intrare. Prin deschizătura ei am, văzut nori de fum şi o grămadă de oameni bulucindu-se spre ieşirea din spate. Două fete ciufulite s-au rezemat, calme, de o masă, drept în faţa comisarului Păun, înfoindu-şi fustele ieftine. Până să ocolească Păun masa, ultimii clienţi dispăruseră în curte.

Comisarul le-a dat în lături pe cele două „animatoare”. Apoi s-a uitat sub masă şi l-am auzit strigând:

— Ieşi afară de-acolo, Baboie…

De sub masă s-a ivit, hlizindu-se, un ins mărunţel.

— Să trăiţi, dom’le şef!…

Păun l-a apucat de ureche, ca pe un copil obraznic, şi i-a spus blând:

— Baboie, se apropie revelionul…

— Aşa e, dom’le şef. Mai îmbătrânim cu un an.

— Tu, cu un an şi patru luni. Ţi-am reţinut masă la saloanele „Văcăreşti”.

— Da’ ce-am făcut, stăpâne?

— Baboie, mă obligi să vorbesc în plus. Dacă am fi la „Mica publicitate”, te-ar costa treizeci de lei cuvântul. Adică tu nu ştii că eşti urmărit cu un mandat ele un an şi patru luni?…

— Da’ ce-am făcut, păcatele mele?…

— Te-ai ramolit, Baboie. Mai ai răbdare să-ţi fierbi cafeaua?…

Nu înţelegeam mai nimic.

Păun a continuat

— Trebuie să execuţi şi condamnarea asta, Babele. Cere să fii trimis la muncă şi ai să ieşi mai devreme. Pe urmă bea-ţi cafeaua numai la tine acasă…

Comisarul s-a întors spre mine:

— Cosma, du-l pe Baboie la noi. Nu-i pune cătuşe, că e ruşinos. Merge cuminte ca oaia. Eu mai rămân să mă uit prin hârtiile patronului…

Patronul, o namilă, s-a uitat pieziş la Antohi care, aprinzându-şi o ţigară, a ridicat neputincios din umeri.

L-am luat pe Baboie şi am plecat paralizat de spaimă, să nu-mi facă figura şi să fugă pe drum. Singura armă pe care o aveam, era cheia de la uşa casei mele. N-a fugit. Am ajuns cu bine la circă şi l-am depus la arest, urmând ca a doua zi să i se facă formele de trimitere la penitenciar pentru executarea condamnării.

Am aflat, până la urmă, la ce-a făcut aluzie comisarul Păun, când a vorbit de cafea.

Baboie avea un mod de a opera foarte original. Nu fura decât din apartamentele de bloc. Punea ochii pe câte o familie care i se părea lui mai înstărită.

După ce se convingea că nu-i nimeni acasă, intra, dădea drumul la radio în surdină şi căuta în bucătărie cafea, zahăr, ibric şi ceaşcă. Punea la fiert cafeaua pe care o bea liniştit, fumând şi ascultând radioul.

După asta făcea curat. Mai întâi, închidea căpăcelul cutiuţei pe care o adusese cu el ca să pună scrumul şi chiştocul ţigării fumate. Băga cutiuţa în buzunar, sufla ultimul firicel de scrum, real sau imaginar, mai ştergea o – dată ceaşca şi ibricul, pe care le aşeza aşa cum le-a găsit. Închidea radioul.

Urma „operaţia”. Deschidea şifonierul. Cu degete experte răsfira cămăşile aşezate teanc. De obicei găsea între ele economiile familiei sau banii de coşniţă ai

gospodinei. Ba şi câte o bijuterie. Le transfera în buzunarul lui. Altceva nu fura.

Cât despre mascarada cu radioul şi cafeaua, Baboie avea o explicaţie personală. Îşi controla, astfel, sistemul nervos. O spunea răspicat:

— În ziua când nu mai am răbdare pentru toate astea şi încep să gâfâi de frică, îmi tremură mâna pe ibric sau mă opăresc din grabă cu cafeaua, înseamnă că nu mai am stare pentru meseria asta şi trebuie să duc o viaţă mai blinda. Mă fac factor poştal.

Şi, totuşi, nu s-a făcut factor poştal. După mulţi am l-am arestat pentru nişte furturi făcute la casieriile unor ministere.

Întâmplarea a apărut şi în presă.

Intra în clădirea unui minister, sub un pretext sau altul, aştepta pauza de masă când casierul pleca la bufet şi, mai întotdeauna, încuia uşa biroului, dar nu şi pe cea a casei de bani.

Baboie observase că la uşile birourilor există patru, broaşte tip. Chei potrivite se puteau procura de la orice Ferometal.

Descuia uşa, golea conţinutul casei de bani într-o servietă „Diplomat” şi ieşea în stradă fluierând. De cele mai multe ori intra în clădirea ministerelor proţăpindu-se în faţa portarului şi întrefcându-l răstit:

— M-a căutat cineva?…

??;

— Dacă mă caută, am venit, sunt în biroul meu…

Până să se dezmeticească portarul, o lua pe scări şi-l întreba pe primul întâlnit unde este casieria, că are de făcut nişte deconturi

Pentru aceste isprăvi, Baboie a primit o condamnare foarte aspră. Dosarul lui de cazier era mai gros decât un exemplar legat din „Divina comedie”.

Dar asta a fost mult mai târziu. Deocamdată, Baboie fusese arestat ca să ispăşească o pedeapsă pentru un furt din şifonierul unei familii de funcţionari. Când am terminat cu formele de depunere în arest, s-au întors la sediu şi Păun cu Antohi. Păun era încruntat. Antohi avea un curcubeu vânat în jurul ochiului stâng, l-am privit întrebător. Nu m-a lămurit nimeni. Sughiţând, Antohi s-a aşezat la birou şi a început să scrie ceva pe o coală de hârtie.

Păun m-a chemat în biroul de alături şi mi-a povestit, furibund, că scuturarea zăpezii, tropăitul cu bocancii în holul cafenelei era un semnal al lui Antohi, pentru „onorata clientelă”, că vine poliţia. Din această cauză au fugit toţi pe uşa din dos. Singurul care n-a avut timp a fost Baboie, ascuns sub masă.

La plecare, Păun l-a lovit pe Antohi şi i-a cerut să-şi scrie, urgent, demisia. Altfel, i-ar fi cerut şefului, lui Negoiţă, să-l defereze justiţiei.

Povestindu-mi, Păun se îneca de furie. Repeta întruna că aşa nu se poate, nu se mai poate. Obiceiul lui cu „nu se poate…”

Amintiri, amintiri… Într-o zi, Negoiţă m-a luat cu el să verificăm dacă i s-a dat casă lui Lulu Orban. Fundătura unde locuise se demolase, Lulu era un borfaş pe care reuşise să-l încadreze şi să-l califice, dogar. Un pungaş amărât. Fura numai vara, când lumea pleca în concediu. Aproape de fiecare dată a fost prins în flagrant, adică având valiza cu lucruri furate asupra lui.

Alteori, fura dimineaţa, devreme, rufe de pe frânghie. Celor cu rufele li se zicea „hoţi de bună dimineaţa”.

Ori de câte ori a fost prins cu valiza furată, Lulu declara că a găsit-o pe stradă şi tocmai se pregătea s-o ducă la poliţie. De fiecare dată, aceeaşi declaraţie. Dacă, în momentul când era surprins, se aduna lume în jur, începea

să ţipe la gardian, să-i lase, sora în pace, să nu mai umble după ea şi lui să nu-i mai facă mizerii. Asta pentru ca trecătorii să creadă că este vorba despre o treabă de familie şi să nu sară la bătaie.

Mergeam pe stradă cu Negoiţă şi mă uitam la temeliile primelor locuinţe muncitoreşti, înălţate în cartier.

Şi casele de pe strada pe care am copilărit, strada Fortuna, fuseseră dărâmate. Începutul l-au făcut avioanele nemţeşti. Apoi, după nişte ani, au venit oameni care au făcut măsurători. Lumea s-a mutat. Aproapg o săptămână casele au rămas ale nimănui.

Ce ciudat arăta strada pustie, cu ferestrele caselor fără geamuri, fără ghivece de flori, cu tot felul de boarfe aruncate prin curţi, de care oamenii s-au despărţit, înjurându-le.

Un zidar, din echipele venite să clădească alte case pa strada Fortuna, a găsit într-o curte o scrisoare a mamei Alexandra, care a stat la numărul 41, trimisă băiatului ei, pe front. îi scria să vină acasă, că se sfârşise războiul.

Mama Alexandra a murit chiar în zilele acelea, la coadă la mălai, în hală, în timpul ultimului bombardament cu care ne-au fericit nemţii în retragere. Pe plicul găsit de zidar scria: „Retur-adresantul necunoscut”.

O fată cu şosete de var. care mânca pepene i; o.şu, i-a smuls zidarului plicul din mână, crezând că este de la vreo iubită de-a lui. Luptându-se cu fata, zidarul a scăpat scrisoarea într-o albie cu ciment proaspăt.

Strada Fortuna nu mai există şi nici nu se mai cheamă aşa. Pentru mine, însă, există. Cum se întâmpla întotdeauna. când îţi moare cineva pe care l-ai cunoscut bine, îţi aduci aminte de un milion de întâmplări trăite. Întorci ceasul la culcare, pregătind un timp nou, împingându-l înainte, dar pe tavanul tău, până te cuprinde somnul, defilează amintiri... Cu ele înteţeşti focul alb al

insomniilor…

Furat de gânduri, am ajuns cu Negoiţă la noua adresă a lui Lulu Orban. Primise o cameră într-un apartament, împreună cu doi pensionari.

Nu era acasă, era la muncă, Negoiţă a verificat cartea de imobil şi. s-a informat despre mai mulţi locatari, să nu bănuiască pensionarii că ne interesăm numai de Lulu Orban. ca de o persoană suspectă.

— R E bine, fraţi aviatori, a conchis Negoiţă când am rămas singuri. Uite că şi Orban are masă, casă şi leafă. Să avem grijă să ţină aţa dreaptă…

La întoarcere, ne-am întâlnit pe stradă cu o femeie, ducând un copil de mână. Era Jeni, o mai veche cunoştinţă a noastră.

S-a bucurat, cu adevărat, văzându-l pe Negoiţă. Când i-a întins mâna. ea s-a fâstâcit. Am avut impresia că ar fi vrut să i-o sărute. A bâiguit câteva cuvinte, din care am înţeles că e şefa unui centru de umplut sifoane.

Pe Jeni am văzut-o prima oară în zilele când începuse desfiinţarea caselor de prostituţie din sordidul cartier „Crucea de piatră”.

Mă chemase comisarul Ifrim să asist la această acţiune

Stăteam alături de Ifrim, chiar lângă scăriţa maşinii poliţiei, în care urcau „fetele” suspecte de boli venerice. Ifrim îmi explica ce superbă operă ele asanare morală face noul regim prin desfiinţarea stabilimentelor de prostituţie. Câte drame se curmă astfel. În timpul ăsta nu-şi dezlipea ochii de la cele care urcau în maşină, fiindcă, urcând scăriţa. li se dezgoleau coapsele.

Când a suit ultima, o ţigăncuşă firavă, şi când peste chipul ei s-a închis, ca o copertă, uşa cu gratii, de maşină s-a apropiat un copil, care avea agăţată de gât o tavă” cu bomboane verzi, sticloase. L-a privit cu ochii măriţi şi,

când a pornit motorul maşinii, a strigat cu voce disperată, acoperind zgomotele:

— Rămâi singur, Gheorghe… ca o gură de canal…

Ifrim a râs. Mie mi s-a părut cumplit.

O altă fată, Stela, juca cu picioarele pe o icoană a cuvioasei Paraschiva. Râdea şi ţipa isteric:

— Na!… Să nu mai minţi…

Mi-am adus aminte cum descria un mare reporter al nostru acest gen de femei – femeile de stradă, „Didinele”, cu viaţa împărţită între trotuar şi pat, în articolul „Rondul de noapte”.

Jeni, cunoştinţa noastră despre care povesteam, o „Didină” şi ea, în ziuă descinderii noastre în cartierul cu „fete” a fugit şi s-a ascuns în casa unor oameni din vecinătate. Nu credea că nu va păţi nimic şi că i se va da o slujbă cinstită. Îşi luase în braţe copilul, învelit într-o broboadă. Copilul crescut în camera mizeră, pusă la dispoziţie de tanti Suzi, motiv permanent de reproşuri grosolane., în timpul nopţii, o noapte geroasă de iarnă, şi-a înghesuit copilul într-o lădiţă de biscuiţi Herdan, a pus lădiţa pe o sanie şi a plecat unde a văzut cu ochii. Prin Căţelu, pe maidane, s-a rătăcit. Fără să ştie. când şi unde, lădiţa a alunecat în zăpadă. A căutat năucă, a urlat pe câmpul pustiu cât au ţinut-o puterile şi i-au răspuns în depărtare câinii.

A venit dimineaţa la poliţie, parcă pentru a demonstra cum, dintr-un om, poate rămâne. uneori, doar o moviliţă de durere. Mui mura, întruna, aceleaşi cuvinte stranii, cu pleoapele coborâte peste un licăr de nebunie tragică:

— Jucaţi la loteria Campus-Bassa… Norocul vine peste noapte…

După ce a reuşit să afle de la ea ceva despre pierderea copilului, Negoiţă” a bătut două zile şi două

nopţi toate coclaurile, până l-a găsit, legănat în albia unei chivuţe.

Pe drumul de numai câţiva paşi, făcut ca să-şi ia copilul din braţele lui Negoiţă, mi s-a părut că Jeni a albit. Acum, pe stradă, arăta normal. O femeie obişnuită.

După ce ne-am despărţit de ea, Negoiţă mi-a spus îngândurat:

— F. Bunea-Fox, Reportajele mele, Editura Eminescu, 1939.

— Ştii, mânzule, de câte ori îmi apare în faţă femeia asta, nu mai pot suporta pe cineva să se vaite că a avut necazuri în viaţă…

Întorşi la secţie, Negoiţă a convocat o şedinţă pentru a ne expune o idee nouă. Se gândise ca dimineaţa, la trierea infractorilor aduşi peste noapte, să participe tot personalul operativ al secţiei. Văzându-i îi puteam recunoaşte în diferite ocazii. Tot la această şedinţă, Negoiţă şi-a expus şi ideea lui despre urmărirea pe faţă a unor infractori potenţiali, pentru a preîntâmpina săvârşirea unor fapte antisociale. Venise din aparatul de partid cu această convingere – nu e destul să-i descoperi pe cei ce comit infracţiuni, mai important este să previi comiterea lor. Şedinţa a fost scurtă datorită apariţiei neaşteptate a lui Păun. Era asudat, agitat. L-a întrerupt, nervos, pe Negoiţă:

— Pe unde aţi umblat toată dimineaţa?… V-am căutat peste tot, ca să vă dau o veste foarte proastă…

O aflasem şi eu. În cursul nopţii, sucursala CEC de pe raza secţiei noastre fusese devalizată.

Seara, după închidere, au apărut doi lucrători în salopete, cu o căldare plină cu pap şi au lipit afişe pe vitrine. Cei ce treceau prin preajmă, le câţcău cu un aer indiferent:

„Sucursala CEC no. 404 se mută cu data de… (era

scrisă data zilei următoare) în clădirea sediului central din Calea Victoriei”.

Sfârşindu-şi. treaba, „lucrătorii” au plecat. Când s-a prezentat la post, paznicul le-a citit distrat, fiind uşor ameţit de o ţuică de corcoduşe. După miezul nopţii, a sosit un camion cu bărbaţi. L-au tratat cu ţigări Select şi l-au rugat să-i ajute la încărcarea casei de bani în camion. În vederea mutării. Nu se zoreau, munceau pe îndelete. Erau utilaţi cu frânghii şi pârghii de lemn. Au urcat casa de bani asistaţi de un grup de cheflii, plini de bună dispoziţie.

Lucrătorii i-au spus paznicului să nu părăsească Jocul până nu se vor întoarce să încarce rafturile cu fişe şi mobilierul. Paznicul nu s-a clintit, dar ei nu s-au mai întors.

Comisarul Păun a cercetat migălos locul infracţiunii. Mare lucru n-a avut de examinat. Obiectul principal pe care se puteau găsi amprente, casa de bani, dispăruse odată cu autorii furtului.

Clanţele, regiunea din jurul broaştei n-au relevat impresiuni digitale. Paznicul a făcut o descriere destul de aproximativă a celor patru. La un moment dat, unul din ei i se adresase celui care părea şeful cu „nea Nistore”. Purta o mustaţă à la Clark Gable.

Ceva a găsit totuşi comisarul. Manivela camionului. Alunecase când roţile din faţă au coborât de pe rigolă. Paznicul strigase după ei, dar nu l-au auzit. Numărul maşinii nu-l reţinuse.

Conform regulamentelor, Păun a informat „judiciarul prefecturii”. A fost alertată şi brigada „Fulger”.

— S-a întâmplat, însă, în sectorul nostru şi bine ar fi să-i prindem noi… Ştiu cine e Nistor. Un client vechi şipericulos. Se potriveşte până şi mustaţa à la Clark Gable, a spus Păun.

Cunoşteam şi eu, din povestirile lui Aldea, una dintre isprăvile lui Nistor.

Cu câţiva ani în urmă, la sediul unei societăţi pe acţiuni din Braşov, a venit într-o noapte un fals comisar de poliţie, care i-a luat cu el pe paznici, să dea ocol clădirii, pentru a efectua controlul. În acest timp s-a strecurat înăuntru îi ti Barosanu, un spărgător specializat în tăieturi cu aparatul de sudură. I

„Comisarul” s-a oprit departe de locul unde opera Titi şi le-a făcut paznicilor un instructaj amănunţit despre atribuţiile lor. Apoi i-a condus la posturi. Totul s-a petrecut conform planului, pentru ca Titi să poată transfera pachetele cu bancnote în două rucsacuri încăpătoare.

Poliţia a aflat abia în zorii zilei. S-a găsit aruncat în W.C. –ul gării costumul de comisar. Am bănuit că hoţii au ales calea ferată spre a se face nevăzuţi.

S-au organizat razii în gări, în trenuri, au fost controlate maşini particulare, au fost anchetaţi o mulţime de infractori cunoscuţi. Fără succes.

Mai târziu s-au aflat toate amănuntele. Titi Barosanu şi Mogoş, complicele său, s-au abătut pe la gară, unde au aruncat uniforma şi celelalte haine, s-au îmbrăcat amândoi în costume de alpinişti. În rucsacuri aveau banii furaţi. Numai că n-au luat trenul. S-au îndreptat spre ieşirea din oraş unde îi aştepta Nistor, cu o maşină de… pompieri.

Titi şi Mogoş au rămas pe drum, la Buşteni, iar Nistor a plecat cu banii mai departe, ascunşi în maşină.

De acest caz s-a ocupat inspectorul Antoniu, un poliţist. curajos, dur, incoruptibil. I-a descoperit pe Titi Barosanu şi pe Mogoş. La somaţia de arestare aceştia au răspuns cu focuri de revolver. Atunci a tras şi Antoniu.

Când a aflat, Nistor s-a speriat de moarte. Ştia că până la urmă Antoniu îl va găsi şi a căutat o soluţie care să-l pună la adăpost. A lipit pe gardurile unor vile din Cotroceni manifeste antidinastice, scrise cu creion chimic. Apoi s-a predat la Siguranţă. A fost arestat ca instigator la

dezordine. În acest fel era ferit, măcar o vreme, de furia lui Antoniu. Când a fost descoperită adevărata cauză a antimonarhismului său, a cerut să fie predat Parchetului.

Printre alte măsuri, Negoiţă a ordonat să fie supuse expertizei manivela găsită pe locul spargerii şi fulia de la motorul camionului lui Nistor. Era sarcina lui Păun.

Eu trebuia să stabilesc, atât cât va fi posibil, drumul pe care a dispărut camionul şi să încerc să găsesc câţiva martori care au asistat la furt. N-am reuşit să identific niciunul. Casa de bani a fost găsită pe un maidan din apropierea barierei Vergului. cu uşa smulsă de o explozie provocată cu trotil. Era goală.

Păun nu a adus veşti mai îmbucurătoare. Manivela se potrivea exact cu fulia motorului de la camionul lui Nistor, dar în seara furtului maşina se afla la Pâncota, lângă Arad.

Cumnatul lui Nistor făcuse un transport de budane… Nistor era arestat, de două săptămâni, pentru escrocarea unor podgoreni din Panciu, Fiind interogat a declarat că a pierdut manivela sau i-a fost furată.

Negoiţă era furios, cum nu. l-am văzut niciodată. La un moment dat a strigat:

— Nu las eu lucrurile aşa, fraţi aviatori! Trebuie să aflăm cine a vrut să ne pună pe urmele lui Nistor. Şi banii, băieţi… Nu sunt câteva sute de lei. pe care să le cheltuieşti la un şpriţ. Să vedem ce suspecţi fac cheltuieli mari în zilele următoare. Să verificăm cine pleacă în străinătate. Cu trenul, cu vaporul, cu avionul, cu maşina.

Pe măsură ce vorbea, Negoiţă începea să se calmeze.

— Mânzule, mi-a spus. Tu să examinezi, împreună cu cei de la laborator, casa de bani. Căutaţi amprente, studiaţi spărtura, stabiliţi cât explozibil s-a folosit, de unde putea fi procurat, tot. tot.

Păun a primit ordin să verifice cât mai multe camioane de tipul celui cu care se operase la unitatea

CEC: să stabilească unde au fost ele în noaptea furtului: să caute pe trotuarul din faţa CEC-ului urme de cauciucuri, pete de ulei, orice…

Comisarul era aproape deprimat. A plecat, trântind uşa.

Pe de altă parte, comisarul şef Ifrim, de la brigada anti-spargeri a capitalei, făcea un tărăboi teribil, susţinând că furtul casei de bani era de competenţa lui.

Negoiţă a intervenit pe lângă un director din Ministerul de Interne – făcuseră parte din aceeaşi organizaţie ilegala de partid – şi a obţinut să ni se lase cazul măcar câteva zile.

Între timp. un reporter de la un ziar a scris un articol ironic la adresa noastră. Şi încă un ghinion! Sucursala CEC, unde avusese loc jaful, ne-a anunţat că paznicul s-a spânzurat.

Toma Negoiţă a plecat valvârtej. După nicio oră mi-a dat telefon, spunându-mi să i-l trimit pe Păun.

— Cum s-a întâmplat? am îndrăznit eu.

— Cum să se întâmple? s-a răstit şeful. Cu o bucată de funie şi o bucată de săpun. Numai că ăsta care atârnă în funie nu e paznicul nostru. Adică ăsta e paznicul… ia, lasă-mă, mânzule…

Şi mi-a trântit telefonul. Am rămas ca pe ace.

Întorcându-se de la domiciliul sinucigaşului, comisarul Păun m-a lămurit: J*

Mortul e paznicul adevărat. Dar nu el a fost de serviciu în noaptea furtului, ci altul, acum dispărut.

— Ce vorbiţi?… Bine, dar a apărut câteva zile la rând după furt, a fost interogat, a fost confruntat cu cumnatul lui Nistor. Ne-a dat manivela…

— Nu mai e.

— Dar. cum nu şi-au dat seama cei de la CEC că nu era paznicul lor?

— Cum să-şi dea?… De unde să ştie ei pe cine trimite societatea de pază pentru paza exterioară în fiecare noapte?… Şeful spune că trebuia să fim atenţi şi să nu-I fi lăsat fără supraveghere. Are dreptate, fireşte, deşi nu dă vina pe noi. Se socoteşte primul vinovat.

Dar n-aveam motive să-l bănuim, să-l arestăm…

— Aveam, n-aveam, am greşit grav. Şeful a dat ordin să stabileşti motivele sinuciderii paznicului şi de ce nu s-a prezentat la post în noaptea respectivă. Pe mine m-a trimis la penitenciar să aflu de la Nistor cine bănuieşte că a vrut să-l amestece cu tot dinadinsul în furtul casei de bani.

Şi-a înfundat pălăria pe cap şi s-a dus. M-a lăsat copleşit de gânduri. Nici nu ştiam unde stă victima. Mi-am zis că până la urmă tot la morgă ajunge.

Mergeam grăbit pe stradă şi mi se juca pe faţă o rază de soare, parcă trimisă de un copil cu oglinda. Treceam pe o străduţă mică, în pantă, care dădea spre Splai. În spatele meu, un ţigan bătrân biciuia mârţoaga înhămată la căruţa cu care căra nişte mobilă sărăcăcioasă. Pe capră, lângă el, un băieţel chiuia haiduceşte şi rotea braţul prin aer, cu mişcări largi, ca şi cum ar fi avut şi el bici. Calul trăgea greu la deal. Proprietarul mobilei stătea călare pe un cufăr şi sorbea vârtos dintr-o sticlă de monopol. Cu cealaltă mână se ţinea de un cuier-pom şi avea pe cap patru pălării, una peste alta. Dându-şi seama că-l privesc, a înălţat sticla cu rachiu în semn de noroc.

La morgă l-am întâlnit pe doctorul Grigoriu. M-a privit cu răceală. Mi-a explicat aferat, ca unui vizitator oarecare, că paznicul Serghie s-a spânzurat „în stil clasic”. Mi-a arătat cadavrul şi mi-a spus că obiectele mortului au fost cercetate de Negoiţă, căruia îi va transmite şi rezultatul necropsiei. Am făcut rost de adresa paznicului. M-am despărţit de Grigoriu, spunându-mi că un om cu meseria lui nu avea motive să fie întotdeauna bine dispus.

Am luat-o spre fundătura Socului. Sinucigaşul îşi dusese zilele într-o căsuţă de paiantă, a cărei curticică se prelungea până-n buza unei gropi cu gunoaie. Cumplită vor cinătate!

Uşa era descuiată. Casa avea o tindă şi o odaie cu pereţii ticsiţi de calendare ortodoxe şi sfinţi zugrăviţi pe carton, pe lemn, sau pe sticlă.

Sub godinul din mijlocul odăii se rostogolea, bizar, un ghemotoc cenuşiu. M-am apropiat şi am văzut că era o pisică vărgată, care-şi lingea puiul.

Nu ştiam ce să fac, cu ce să încep. M-am aşezat pe capacul de lemn al căldării cu apă. Îmi era pustiu în suflet. Aşa m-a găsit o bătrânică slabă, care sâsâia ca şerpii şi îşi făcea cruci repezi. Era tare gârbovită. Într-o mână ţinea o luminare aprinsă, înfiptă într-o felie de pâine, în cealaltă un pahar c. u vin. Le-a pus pe masă, fără să-mi dea vreo atenţie.

Am ieşit afară şi am făcut câţiva paşi prin curte. Serghie voise, pesemne, să pună flori. Pământul eră săpat, dar anapoda. Brazdele răscolite desenau un triunghi. În mijlocul lui era săpat un puţ, adânc de peste un metru. Ce-o fi vrut să facă?... Ceva mai încolo se afla copacul de care probabil atârnase funia.

Am auzit un sâsâit în spatele meu şi m-am întors. Bătrânica se strecura pe poaită. Mi-a bălmăjit ceva despre Simţul Anton, Am ajuns-o din urmă. Cu răbdare am reuşit să aflu de la ea că Serghie trăia singur, că era evlavios din cale-afură, foarte milos (iubea şi îngrijea toate vietăţile pământului) şi că, după ce îşi făcea somnul, dimineaţa se aşeza. la masă şi scria până la amiază. Pe înserat, când pleca spre slujbă, împânzea curţile vecinilor cu bileţele adresate Sfântului Anton. Cine le găsea, trebuia să le copieze de patru zeci şi patru de ori şi să le arunce în curtea altcuiva, care să le copieze tot de patruzeci şi patru

de ori şi aşa mai departe. M-a povăţuit să scriu şi eu bileţele sfântului, dacă vreau să am reuşită în viaţă.

Cum puteam să-i raportez eu toate astea lui Tudor Negoiţă?...

Întorcându-mă la sediu mi-a explicat căpitanul ce rol a jucat sfântul în cazul nostru.

Când a fost desprins din laţ, Serghie strângea în mână două misive, expediate lui din partea Sfântului Anton, în prima, sfântul îi încredinţa sarcina să tragă o brazdă cu sapa, un triunghi, în partea de răsărit a dudului din curte. Un triunghi, adică semnul Sfintei Treimi. În mijloc, unde era ochiul domnului, să sape un puţ adânc. Dar neapărat la miezul nopţii. (Era vorba de noaptea în care s-a comis fui*" tul la CEC). Neascultarea, va atrage după sine pedeapsa. Dar dacă va săpa puţul, va găsi, în pământ, răsplata cuvenită.

Al doilea bilet venea tot din partea Sfântului Anton, dar avea un cuprins ceva mai laic şi anume:

„Opreşte-te, vită încălţată, că Sfântul Anton le-a pedepsit, în timp ce tu scurmipământul, acilea, tâlharii au făcut harcea-parcea prăvălia unde trebuia să te afli. acuşica, de pază.

Puşcăria te mănâncă, păcătosule!...

Vărul Sfântului Anton".

Acelaşi scris ca pe cel dintâi bilet. O cursă naivă, dar care l-a dus pe Serghie la sinucidere.

Mai târziu am aflat că al doilea bilet fusese introdus într-o sticlă îngropată pe locul unde i s-a spus să sape puţul.

Primul bilet, cu instrucţiuni, l-a găsit în faţa uşii, dimineaţa, când s-a întors de la lucru. îl pusese pe prag un copil din vecini, la rugămintea unui bărbat cu mustaţă care i-a dat bani de halviţă.

Credincios fanatic, Serghie a fost reţinut acasă, în

noaptea tâlhăriei, cu îndeplinirea misiunii. În locul lui a mers falsul paznic, hoţii fiind supravegheaţi chiar de omul lor.

Păun nu s-a dus la penitenciar să stea de vorbă cu Nistor, până nu s-a pregătit. El îl anchetase pe paznicul fals. Ştia deci cum arată. A studiat la cazier câteva mii de poze de infractori. În acest fel s-a impus atenţiei noastre domnul Truţă. „Paznicul" avea acum o identitate, ba chiar şi un cazier. Cu ani în urmă fusese angajat la societatea „Fichet", cart vindea case de bani şi seifuri bogătaşilor. Truţă lucra la serviciul livrări. S-a lăsat ademenit de nişte spărgători, care i-au cerut, în schimbul unei bune părţi din pradă, copii după cheile caselor de bani vândute şi adresele cumpărătorilor.

Aşa s-au comis în Bucureşti câteva spargeri „curate". Hoţii lucrau aproape fără urme.

Intrat în posesia fotografiei lui Truţă, Păun nu s-a dus imediat să-l interogheze pe Nistor. Negoiţă a cerut să fie stabilite exact motivele pentru care fusese încarcerat Nistor.

Înşelase nişte podgoreni lacomi, din Panciu, cu o „instalaţie de învechire rapidă a vinurilor"! Le explica credulilor că a construit o instalaţie pentru „ionizare cu argint". Vinul nou, spunea el, trecut printr-o conductă de argint şi bombardat cu ioni de argint îşi încetează procesul de fermentaţie, căpătând calităţile vinului vechi. Făcea demonstraţii cu o instalaţie în miniatură. Turna tulburel pe o parte şi curgea vin vechi pe cealaltă. Procedeul era simplu. Avea vin vechi pregătit într-un recipient al instalaţiei. Din acesta gusta omul. Cel nou, pe care îl turna, rămânea blocat într-o ţeavă.

Trucul însemna o adevărată decădere „profesională", pentru Nistor căruia îi reuşiseră lovituri spectaculoase.

Luând cunoştinţă şi de aceste amănunte, Păun i-a pus

în faţă fotografia paznicului fals. Nistor S-a jurat că nu ştie a cui era poza. Păun l-a ameninţat că va preda cazul comisarului Antoniu. Deşi speriat, Nistor ceda greu. Degeaba îi explica Păun că Truţă făcea parte dintr-o bandă care a vrut să îndrepte bănuielile, pentru tâlhăria de la CEC, împotriva lui.

— Nu e treaba mea să aflu cine şi de ce a vrut să mă înfunde, se apăra Nistor. Eu nu pot fi acuzat. În momentul furtului eram la zdup şi aici nu se dau învoiri. Dacă aflaţi cine a vrut să-mi terfelească – onoarea, să-mi spuneţi şi îl răsplătesc eu când ies… Comisarul Păun s-a gândit să afle cine erau cei cărora le preda Truţă copii de pe cheile caselor de bani, pe vremea când era funcţionar la „Fichet”. După ce am răscolit amândoi, cu migală, arhivele, i-am găsit. Truţă le dădea unei bande de spărgători al cărei şef a fost temutul Goghez. Între Goghez şi Nistor existau pricini temeinice de duşmănie.

Primul conflict s-a produs pe vremea când Nistor ţinea o casă de rendez-vous cu pretenţii, pe strada Mavrogheni.

„Cu pretenţii”, pentru că aici nu venea clientul, alegea

O fată şi pleca cu ea în cameră, ca prin alte părţi, Intrând în salon, i se servea un păhăruţ cu lichior, se punea o placă cu un Lango, la patefon, şi invita o fată la dans. Abia după ce o curta, în timpul dansului, se consuma restul. Evident, toate fetele lui Nistor se lăsau cucerite până la acordul final al tangoului.

Goghez a avut o idee foarte rentabilă.

Înarmat cu o legitimaţie falsă de inspector poştal se prezenta la oficiile din oraşe mici. Intra în biroul dirigintelui, se legitima, spunea că e în trecere şi a intrat doar să-l salute şi să bea un pahar cu apă, pe care dirigintele oficiului se grăbea să i-l aducă. În absenţa lui,

Goghez aplica ştampila oficiului (care se păstra numai pe biroul dirigintelui) pe nişte formulare de mandate poştale, în alb. Îşi bea paharul cu apă, se mai întreţinea, amical, câteva minute şi pornea spre gară. Alegea (direcţia n-avea importanţă) numai trenurile aglomerate, care aveau vagon poştal, unde

I se permitea accesul pe baza legitimaţiei de inspector. îi trata pe conductor eu o sticluţă de ţuică şi îi cerea voie să călătorească în acel vagon, întrucât în celelalte era multă lume. Nimeni n-avea ceva împotrivă. În prealabil avea grijă să completeze mandatele poştale. Numele expeditorului-fictiv, numele destinatarului – real, din Bucureşti, într-un moment de neatenţie al conductorului, care de obicei carta corespondenţa, Goghez strecura mandatele sale printre celelalte. Pe baza formularelor acceptate şi ştampilate la oficii poştale din provincie, poşta bucureşteană plătea sumele înscrise, unor persoane din capitală.

Sigur, la un moment dat, undeva apăreau sume de bani lipsă, dar era greu de verificat mandat cu mandat, din miile expediate din toată ţara. Şi chiar în cazul că se descoperea un mandat semnat de Goghez, ce se putea face? Primitorul ar fi declarat, de pildă, că nu-I cunoaşte pe expeditor, dar, dacă i-au sosit nişte bani, i-a încasat cu gândul că se va lămuri mai târziu. Destinatarii erau, de fapt, angajatele casei de rendez-vous a lui Nistor.

Aici a intervenit complicitatea lui Nistor. Goghez avea nevoie de multe nume, pe care să expedieze banii. Repetându-le, ar fi bătut la ochi. Atunci s-a înţeles cu Nistor care îi furniza numele. Fetele încasau banii, îi predau lui Nistor, iar acesta lui Goghez, minus un comision substanţial. Văzând. cât e de prosperă afacerea lui Goghez, câte mandate sosesc şi cu ce sume, Nistor a devenit mai lacom.

Goghez a încetat colaborarea şi s-a răzbunat. A trimis în salonul roşu, din strada Mavrogheni, câţiva băieţi cu bani, dar atinşi de boli. Fetele lui Nistor au fost contaminate. Apoi Goghez. a cerut poliţiei de moravuri să facă o descindere şi controale medicale în stabilimentul „prietenului" său. „Casa" lui Nistor a fost închisă.

Dar nici el n-a stat cu mâinile în sân. În acea vreme Goghez ţinea, în tovărăşie, bodega-restaurant „Roata vieţii". Într-o seară, un client cherchelit i-a arătat vecinului de masă un joc cu chibrituri. Din greşeală a aprins faţa de masă. Primul care a luat extinctorul din cui şi a început să stropească cu el a fost un infirm pripăşit prin cârciuma de curând, care distra clienţii cântându-le din armonică.

Nici până astăzi nu, se ştie cine a înlocuit conţinutul extinctorului cu o substanţă inflamabilă. Focul s-a întins cu repeziciune, infirmul a aruncat extinctorul, a sărit din căruţ şi a luat-o la goană, fără să uimească pe cineva, toţi fiind prea speriaţi.

Nu mult după aceea, domnişoara Meropi, iubita lui Nistor a fost găsită în garsoniera ei, sfârtecata de explozia unei

grenade ofensive. Nu s-a găsit nicio dovadă care să facă posibilă inculparea cuiva.

Nistor şi Goghez aveau destule motive să se urască. Iar Truţă, paznicul fals, fusese mâna dreaptă a lui Goghez.

l Toma Negoiţă a organizat acţiuni chinuitoare, care să ducă la găsirea lui Truţă şi a fostului său şef, Goghez.

În nopţile acelea, de trudă, mă uimea cum se poate odihni Negoiţă. Punea capul pe birou şi ne ruga: „Linişte, cinci minute"! în clipa următoare adormea tun şi după exact cinci minute, îşi scutura capul. Ascultam ordinele repezi, precise, pe care ni le dădea, participam la acţiuni ingenioase şi mă miram, împreună cu Păun, când a avut timp omul ăsta, până mai ieri un simplu muncitor, să

asimileze subtilităţile şi răspunderile unei profesii atât de grele.

Vocaţie?... O rară putere de muncă dublată de inteligenţă? Capacitate rapidă de adaptare la orice situaţie?... Voinţă excepţională?... O nevoie totală de a fi de folos oamenilor?... O conştiinţă deosebită?... Avea forţa unei sonde în erupţie! Era şi este un om dăruit cu puterea şi curajul de a trece prin viaţă vertical.

Uneori, seara, pe câte o stradă mărginaşă, făcea cu mine unele experienţe. Astăzi le-am numi teste, pentru dezvoltarea spiritului de observaţie.

Mă punea să privesc, cu atenţie, timp de câteva minute, un anume trecător, apoi începea să mă întrebe:

— Cam ce vârstă are omul ăsta, mânzule?... Cu ce crezi că se ocupă?... Cam ce stare materială are?... De unde vine acum?... Unde s-ar putea duce?... în ce dispoziţie pare?... Ce fel de om este?... etc... etc...

După ce răspundeam, în funcţie de înfăţişarea omului care trecea pe stradă, Negoiţă îl oprea pe trecător şi îi cerea, politicos, să se legitimeze, explicându-i că facem un control, de rutină, în cartier. îi punea întrebări asemănătoare celor la care răspunsesem eu. După asta era lăsat să plece, iar eu trebuia să-mi compar presupunerile cu realitatea. Negoiţă mă învăţa, mă corecta, îmi sugera repere logice.

Este o deosebire uriaşă între Negoiţă şi primul meu şef, comisarul Ifrim.

Mi-a povestit Aramă, fratele Ioanei, intrat în poliţie odată cu mine, prin ce peripeţii a trecut, la prima arestare, pe care ar fi trebuit s-o execute din ordinul lui Ifrim.

Era căutat, pentru complicitate la delapidarea unei mari cantităţi de făină, Mario Furnari, plăcintar de pe şoseaua Colentina. Ifrim i-a spus lui Aramă că a reuşit să dea de urma infractorului. I-a dat toate amănuntele,

afirmând că dorea ca acesta să debuteze în noua profesie cu o acţiune îndrăzneaţă. L-a mai povăţuit ca, în prima clipă când va da ochii cu infractorul, să-l imobilizeze şi să strige zdravăn la el, pentru că, luat repede, nu mai era atât de primejdios. L-a mai sfătuit să se ducă să-l aresteze singur, pentru a nu împărţi succesul cu nimeni.

Din fericire, Aramă l-a consultat pentru această acţiune şi pe Ştefan Aldea, care a fost de părere ca, înainte să sune la uşa apartamentului, să verifice exact configuraţia clădirii, intrările, ieşirile, cine mai stă acolo, cu ce se ocupă. Aramă a aflat înspăimântat că la adresa pe care i-a dat-o Ifrim locuia un funcţionar al corpului diplomatic…

Când i-a raportat lui Ifrim cine era omul la care fusese trimis, acesta a găsit scuza că, probabil, informaţia primită a fost eronată.

Aflasem deci cine erau Truţă, Gog hez, care au fost relaţiile acestuia cu Nistor, dar nu ne puteam bucura de succes.

Aveam fotografiile şi dosarele de cazier ale bănuiţilor, dar nu găsisem nicio pistă care să ne pună pe urma lor.

Negoiţă a hotărât să aibă loc o nouă discuţie. Nistor s-a minunat cât de repede am aflat despre vendeta dintre el şi Goghez. De data asta a confirmat toate informaţiile noastre.

Nu ştia unde pot fi Truţă sau Goghez. Ştia doar că Goghez locuia vara la un grec din Constanţa, Marulis, de la care se aproviziona cu mastică, uzo şi coniac „Metaxa”, pentru cârciuma lui.

Am plecat cu Negoiţă şi Păun la Constanţa.

Marulis era un contrabandist cunoscut de poliţia locală, aşa că nu ne-a fost prea greu să dăm de el. Nu ştia nimic; de Goghez. Îl văzuse în vară, întâmplător, pe faleza de la Cazino. Minţea. Supraveghindu-l atent, comisarul

Onofegi, din Constanţa, a prins un fir. Marulis i-a trimis yorbă rai Goghez, printr-un marinar, că era căutat de poliţia din capitală. informaţia era expediată în Deltă, la Maliuc, unde Goghez plecase la pescuit. Gazda era un lipovean pe nume Simion.

Am zburat spre Deltă. O vizitam prima oară şi nu-mi amintesc să fi reţinut ceva din cele văzute. Eram absorbit de gânduri. Am ajuns la casa pescarului Simion înaintea emisarului lui Marulis. Comisarul Gnofrei îl împiedicase să părăsească Constanţa.

Dacă există noroc, atunci l-am avut. L-am găsit pe Goghez făcându-şi somnul de după-amiază. Când s-a trezit, a dat cu ochii de noi. Gazda zâmbea, crezând că suntem nişte prieteni veniţi să-i facem o surpriză plăcută. Goghez a redeschis ochii. Închipuindu-şi, pesemne, că visează urât. Când l-am scos din casa pescarului, acesta l-a întrebat inocent ce-să-i comunice prietenului care trebuia să vină la Moş Colea?

Negoiţă a rămas cu Simion în curte, pentru a-i cere lămuriri. Om cinstit, pescarul a declarat că Goghez a mai închiriat o cameră, la Moş Colea, pentru un prieten care urma să vină la pescuit. Plătise bhiria pentru o lună întreagă şi dusese în camera închiriată un cufăr în care „se aflau uneltele de pescuit ale prietenului. Negoiţă a plecat imediat la Moş Colea şi a găsit cufărul de care nu se atinsese nimeni. L-au deschis cu greutate, pentru că avea încuietori la fel de sigure cu ale unei case de bani. De altfel asta îi era menirea. Înăuntru se aflau banii jefuiţi de la agenţia CEC.

Eram fericiţi. Puteam raporta superiorilor noştri că autorul principal al tâlhăriei fusese descoperit, iar prejudiciul a fost recuperat în întregime.

Nistor ne-a dezvăluit identitatea complicilor cu care Goghez opera de obicei.

Comisarul Onofrei l-a chemat pe Marulis, l-a pus în temă cu arestarea lui Goghez, i-a reproşat că ne-a minţit şi l-a lăsat să plece, continuând supravegherea lui. Grecul a plecat, imprudent, la Bucureşti. L-a primit Păun, în Gara de Nord, şi l-a urmărit din umbră. Marulis a intrat în legătură cu oamenii pe care ni i-a indicat şi Nistor.

Şeful nostru, Negoiţă, avea pentru noi o surpriză. După Ksăvârşirea tâlhăriei, dăduse un anunţ în ziare, invitând cetăţenii care au trecut în noaptea respectivă prin dreptul agenţiei CEC, în timp ce se „muta" mobilierul, să ne tele foneze. Se gândise la grupul de cheflii, îi vorbiseră despre ei şi locatarii clădirii unde se afla agenţia, care au fost treziţi de strigăte.

Chefliii s-au prezentat la poliţie. Negoiţă îi ţinea în rezervă, ca să-i folosească la confruntare.

Complicii lui Goghez au fost arestaţi aproape simultan şi au fost recunoscuţi de martorii lui Negoiţă. Am descoperit şi cine a jucat rolul bărbatului cu, mustaţă à la Clark Gable. Marulis! Tot el i-a trimis biletele lui Serghie. Alt complice, Boiangiu, care a participat la lipirea afişelor. pe geamurile agenţiei, s-a ocupat de supravegherea paznicului. Dacă s-ar i-i îndreptat spre locul de muncă în noaptea furtului, avea misiunea să-l împiedice cu orice chip. N-a fost nevoie. Omul s-a spânzurat. Boiangiu l-a informat rapid pe Goghez, bare aştepta rezultatul loviturii în bodega lui.

Goghez, şeful bandei, n-a mers la locul faptei. Unde a greşit?... Când, fără să ştie că Nistor este arestat în Moldova, a avut ideea să-l implice şi să-i fure manivela de la camion. Manivela „pierdută" pe trotuarul din faţa agenţiei. El a decis ca Truţă să facă pe paznicul şi să rămână pe loc, pentru a deruta poliţia.

Truţă! Singurul dispărut fără urmă. Nu-l puteam găsi nici în gaură de şarpe. Parca l-ar fi înghiţit pământul.

Toate eforturile noastre păreau zadarnice.

Într-o dimineaţă, lovitură de teatru!

Negoiţă ne-a ordonat să încetăm acţiunea de căutare a lui Truţă, pentru că se întâmplase ceva foarte grav, despre care vom afla la timpul potrivit.

Am fost chemaţi, Negoiţă, Păun şi cu mine, la organele noastre superioare şi informaţi că Truţă Barbu s-a predat de bunăvoie şi ne acuză de… luare de mită.

Ni s-a atras atenţia că nu era o simplă afirmaţie calomnioasă, Mai multe persoane întăreau prin declaraţiile lor acuzaţia…

Evident, se făceau cercetări.

S-a hotărât ca un timp să nu mai participăm la acţiuni operative. Am, fost numit ofiţer de serviciu, în ture fixe, iar Păun detaşat la biroul pentru evidenţa populaţiei. Toma Negoiţă se afla la dispoziţia Ministerului.

Mi se părea, în acele zile, că faptul de a. trăi înseamnă un încru stupid, inutil.

Negoiţă ne încuraja spunându-ne: „Adevărul e unul singur”.

Am început să fiu interogat despre unele persoane de care nu auzisem niciodată: dacă am fost împreună la restaurant, dacă mi-au promis sau mi-au înmânat sume de bani, în schimbul cărora să uşurez situaţia unor infractori.

Din comisia de anchetă făceau parte, în număr egal, comisari vechi şi comisari numiţi de curând în poliţie, de partid. Erau politicoşi, dar fiecare întrebare mă rănea ca o insultă.

Maitoate întrebările mi se părea că se referă la persoane şi întâmplări imaginare.

Zoica Pănoiu. concubina lui Baboie (hoţul pe care l-am escortat de la cafeneaua „Micul Napoleon”, la secţie) pretindea că m-a cunoscut prin Truţă şi mi-a dat o sumă de bani ca să am grijă de Baboie. Afirma că a venit, într-o

seară, aproape de circa noastră de poliţie. Am ieşit din – sediu şi Truţă a făcut prezentările. Am mers cu toţii la restaurant, ea a plătit masa, apoi mi-a dat bani.

Mi s-au citit declaraţiile. Am cerut să fiu confruntat cu amândoi şi mi s-a promis că se va face. acest lucru cât de repede.

Pe de altă parte, Truţă şi-a recunoscut toată vina în tâlhăria de la CEC „şi-a demascat complicii, a spus ce ştia despre fărădelegile comise de Goghez. Poza în omul care-şi regretă faptele, vrea să-şi ispăşească pedeapsa şi să fie redat societăţii.

Când a venit clipa confruntării cu Truţă, m-a înspăimântat siguranţa cu care descria relaţiile cu mine.

Apoi a fost introdusă Zoica Pănoiu.

Întrebată despre banii daţi mită lui Tudor Cosma, a repetat întocmai cele scrise în declaraţie. Inspectorul care conducea confruntarea a arătat spre mine şi i-a spus:

— Dumnealui e Tudor Cosma!... Susţine că nu te-a văzut niciodată...

— Posibil, a acceptat femeia. Nu m-a văzut, pentru că dumnealui nu e Tudor Cosma. Domnul Tudor Cosma arăta cu totul altfel şi. eu n-am minţit. I-am dat bani!... Ştiţi foarte, bine că la început n-am vrut să recunosc.

Mi s-a făcut semn să plec.

A mai trecut o săptămână în care am continuat să fiu ofiţer de serviciu. Apoi am fost chemat la minister împreună cu Negoiţă şi Păun.

Aşteptând în faţa uşii, Negoiţă mi-a zis:

— Ai slăbit, mânzule, şi îţi stă mai bine...

Am fost introduşi într-un birou spaţios şi invitaţi să luăm loc. Ni s-au adus cafele. Mi s-a părut îngrozitor de amară.

După vreun sfert de oră a intrat în birou un director general din minister, împuternicit să ne comunice

următoarele: ancheta la care am fost supuşi a fost necesară pentru a înlătura orice urmă de bănuială privind cinstea noastră profesională; din primul moment al sesizării despre „necinstea noastră” nu s-a acordat niciun credit celor care încercau să ne compromită; cercetările întreprinse au stabilit precis că noi am desfăşurat o activitate fără pată: situaţia neplăcută pe care am traversat-o nu va trebui să influenţeze în niciun. fel activitatea noastră viitoare; se va prelucra „cazul nostru” la toate nivelele, pentru a se face lumină-şi pentru a întări moralul colegilor noştri; autorii denunţului calomnios vor fi deferiţi justiţiei.

La sfârşit ne-a strâns mâna şi ne-a urat succes.

Pe sală, Negoiţă ne-a luat de ceafă, amintindu-ne:

— V-am spus că adevărul e unul singur, fraţi aviatori?!…

Truţă a intrat în legătură cu rudele unor infractori, cercetaţi la secţia noastră, şi a pretins că este prieten cu Negoiţă. Păun, Tudor Cosma etc. Şi că aceştia – se lasă mituiţi pentru a uşura situaţia celor aflaţi în cercetări.

Pe cei interesaţi îi aducea până în apropierea secţiei, la ora când se termina programul. Un complice al lui Truţă ieşea din clădire, amestecat printre ceilalţi funcţionari. Intrase înăuntru sub pretextul unor treburi la vreun birou care lucra cu publicul.

Truţă îl arăta omului cu care venise.

— Uite. Ăla e Negoiţă… (sau Păun. sau Cosma).

Când complicele ajungea lângă el, îl prezenta cu numele respectiv şi îl invita la un local pe banii păgubaşului. Complicele lui Truţă îşi dădea aere de mare poliţist, avertiza că e un caz grav şi. În cele din urmă, lua banii. Omul care îi dădea, era convins că l-a mituit pe Negoiţă, pe Păun» sau pe mine.

Acuzaţiile s-au spulberat, însă, la confruntări, când.

n-am putut fi identificaţi cu persoana care s-a prezentat sub numele nostru.

Comisarul Ifrim nu era străin de toată înscenarea. Îi promisese lui Truţă că-l va scăpa înainte să înceapă confruntările. N-a reuşit. În schimb a fost destituit.

Aflând că Truţă a vorbit vrute şi nevrute, Goghez i-a plătit poliţa. Ne-a procurat toate dovezile pe baza cărora îl puteam aresta pentru asasinarea tinerei Meropi, fosta iubită a lui Nistor.

Crima fusese săvârşită în stil american.

Truţă şi-a procurat o grenadă ofensivă, rămăseseră destule din război, şi s-a strecurat în locuinţa fetei în lipsa ei. A montat grenada în telefon. Inelul care declanşează explozia l-a legat, pe dedesubt, de discul aparatului. A plecat şi a pândit momentul când Meropi s-a întors acasă. A sunat de la un telefon public şi a avertizat-o că este vital pentru ea să sune, imediat, la un anumit număr de telefon. Un număr cu mai multe zerouri, ca să fie sigur că, rotindu-se, discul va smulge inelul grenadei. A închis telefonul şi a aşteptat momentul exploziei. S-a produs la mai puţin de un minut după funestul mesaj.

Truţă avea toate motivele să se teamă de poliţie. Prefera să ne ştie compromişi, îndepărtaţi din serviciu, ca nu cumva, cu ocazia anchetării tâlhăriei de la CEC, să dăm de vreun fir care să ne conducă spre alte zone din activitatea lui infracţională.

La scurt timp după aceste întâmplări, am fost trimis, la o şcoală de ofiţeri.

Printre alte măsuri menite să consolideze cuceririle revoluţionare ale poporului, Partidul a hotărât crearea organelor de miliţie. Şeful meu a devenit căpitanul de miliţie Toma Negoiţă. Omul cu care muncesc şi acum şi căruia îi datorez călătoria printre amintirile aşternute pe aceste pagini…

Epifog

Stăteam acasă în faţa televizorului. Pe micul ecran, patru băieţi cu chitare şi păr lung îngâna o melodie monotonă. Mişcarea braţului cu care ating corzile este uniformă, ca a ştergătoarelor de parbriz. Am închis plictisit: aparatul. Mi-am amintit cu câtă bucurie mi-a comunicat aseară locotenentul Firică faptul că a fost felicitat de procurorul oare va-susţine acuzarea în procesul lui Emil Vameş u.

Era bucuros şi pentru alt motiv. Mi-a destăinuit, roşu ca un rac, că luna viitoare se căsătoreşte. Aşa, emoţionat şi fericit, semăna, cu mine, în zilele dinaintea căsătoriei cu Ioana. I-am promis, cadou de nuntă, un… fier electric de călcat. Văd, în oglindă, imprimată definitiv pe chipul meu. distanţa care mă desparte de vârsta aceea.

Mai aveam o întreagă zi liberă. Neobişnuit cu atâta timp la dispoziţie, nu ştiam cum să-l împart. M-am învârtit prin casă, apoi mi-am făcut o cafea, mare, ca pentru seara de ajun a revelionului.

Colonelul Negoiţă mă trimisese acasă, pentru a pregăti materialul despre eroii miliţiei noastre, necesar la întâlnirea – cu elevii şcolii de ofiţeri. Am început să răsfoiesc numere vechi ale gazetei de armă, căutând numele tovarăşilor mei, care şi-au Iscălit nemurireacu jertfa supremă. M-a smuls din lectură şi dintre gânduri soneria telefonului.

Era Negoiţă. Mi-a ordonat ca a doua zi, la prima oră, să mă prezint în uniformă la raportul generalului.

Aş fi dorit oricât să nu fiu nevoit să execut acest ordin.

Ştiam că urma să se anunţe numirea mea pe postul colonelului Toma Negoiţă.

Cu câteva zile înainte, Toma Negoiţă dăduse o masă, la un restaurant pe malul lacului, de „adio provizoriu”,

cum a numit-o el. Boala i se agravase şi pensionarea medicală se impunea fără drept de apel.

A fost o masă cu veselie prefăcută.

Ascultam, fără să aud, un bătrân cu un banjo, care îndruga ceva despre oamenii buni care beau de sâmbăta până luni.

Ascultam fără să aud, fiindcă ştiam de la doctorul Grigoriu că pentru Toma Negoiţă procesul de orbire era ireversibil.

Şi era o zi absurd de frumoasă, cu atât de multă lumină…

— SFÂRŞIT – CUPRINSUL

Capitolul I
Universitatea maiorului Cosma?
Capitolul II
Sesizare despre „crima dulce”.
Capitolul III
Slalom printre bănuiţi
Capitolul IV
A fost odată un comisar
Epilog

Redactor: VIORICA I. OGlti. V
Tehnoredactor: GH, CUCOŞ
Bun se tipar; Zi.05.1981. Apărut: 1981. Coli tipar:”, b 105.
Combinatul Poligrafie „Casa Scânteit” Piaţa Scânteii nr. 1 – Bucureşti, Republica Socialistă România
Comanda nr. io 102